

Enying Város

Local Agenda 21

Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

Készítette:
Enying Város Önkormányzata

Elfogadta:
Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
55/2012. (II.29.) számú határozatával

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló

1.1. Mi a Local Agenda 21?	3
1.2. Local Agenda 21 megvalósításának lépései	4
1.3. Miért van szükség a fenntartható fejlődésre?	5
1.4. Előrevibő lépések	6
1.5. Magyarország	7
1.6. Közép-Dunántúli Regionális Operatív Program	8
1.7. Enying Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	10

II. Partnerek beazonosítása

III. Társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetelemzés

3.1. Földrajzi elhelyezkedés	13
3.2. Regionális kapcsolatok	14
3.3. Természeti adottságok	15
3.3.1. Domborzat és földtan	15
3.3.2. Éghajlat, helyi klíma	15
3.3.3. Vízrajz	15
3.3.4. Földréteg	16
3.3.5. Flóra	16
3.3.6. Fauna	17
3.4. Táj-, településalakulási történet	17
3.4.1. Történelmi háttér	17
3.4.2. Tájhasználat, területhasználat alakulása és szerkezet	20
3.4.3. Táj értékek	24
3.4.4. Kulturális értékek, civil élet	26
3.5. Társadalmi helyzet	26
3.5.1. Demográfiai viszonyok	26
3.5.2. Oktatás, képzés	30
3.5.3. Művelődés, kultúra	31
3.5.4. Sport, kikapcsolódás	32
3.5.5. Egészségügy, szociális ellátás	32
3.5.6. Közbiztonság	35
3.6. Gazdasági helyzet	35
3.6.1. Mezőgazdaság	35
3.6.2. Ipar	36
3.6.3. Szolgáltatások, kereskedelem	37
3.6.4. Foglalkoztatás, munkelő-piaci helyzet	39
3.7. Infrastrukturális helyzet	43
3.7.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás	43
3.7.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás	44
3.7.3. Villamos energia-, gázellátás	46
3.7.4. Hulladékgyűjtés	47
3.8. Környezeti elemek állapota	50
3.8.1. Levegő	50
3.8.2. Felszín feletti vizek	50
3.8.3. Talaj	52
3.8.4. Zaj és rezgés	52
3.8.5. Zöldterület gazdálkodás	53

IV. Helyzetértékelés	55
4.1. Gyerek kérdőív kiértékelése	55
4.2. Felnőtt kérdőívek kiértékelése	66
4.3. SWOT analízis	86
V. Stratégia	94
5.1. Célállapot ismertetése	94
5.2. Prioritások	94
5.3. Várható hatások	95
VI. Megvalósítás	98
6.1. Környezeti pillér	98
6.1.1. Környezeti elemek és rendszerek állapotának védelme	98
6.1.2. Települési és érintett környezet védelme	100
6.1.3. A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásakor (levegő, víz, zaj)	102
6.1.4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	103
6.1.5. Energiaracionálás és megújuló energiák kihasználása	104
6.1.6. Zöldterületek védelme, fenntartása-Flóra-Fauna	105
6.1.7. Hulladékgazdálkodás	106
6.2. Gazdasági pillér	108
6.2.1. Nemzetközi együttműködés	108
6.2.2. Az önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	109
6.2.3. Ipar fejlesztése	109
6.2.4. Kereskedelem és szolgáltatások bővítése	111
6.2.5. Mezőgazdaság fejlesztése	114
6.3. Társadalmi pillér	115
6.3.1. Egészségügyi és szociális helyzet	115
6.3.2. Oktatás, képzés fejlesztése	117
6.3.3. Kultúra és művelődési programok, rendezvények fellendítése	119
6.3.4. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása érdekében tett lépések	120
6.3.5. Községi közlekedés fellendítése	121
6.4. A programok áttekintő táblázata	122
VII. Monitoring és visszacsatolás	128
7.1. Cselekvési terv	129
7.2. Indikátorok	130
Irodalomjegyzék	140

„Csakis az jelentheti mindannyiunk számára a végső megoldást, ha felismerjük, hogy a Föld nyersanyagforrásai végesek. Mindannyian ugyanabban az űrhajóban utazunk. „

Frank Borman, űrhajós 1972.

I. Vezetői összefoglaló

Enying Város Önkormányzata a KEOP-1.2.0/B/10-2010-0006 kódszámú, „Enying Város szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása” című projekthez kapcsolódóan a város elkészítette a saját Local Agenda 21 dokumentumát. A kötelező vállalás kapcsán létrejött egy olyan hosszú távú helyi program, amely a fenntartható fejlődés elvére épül. Enying városa számára a most megvalósuló csatornaprogram a város fejlődésének látványos, rég várt jele, olyan lépés, amely közelebb visz a 21. században elvárható települési infrastruktúrához és ahhoz, hogy az enyingiek otthonosabban érezzék magukat településükön.

Az Önkormányzat politikájában és gyakorlatában is nagy hangsúlyt fektet a fenntartható fejlődés elveinek érvényesülésére, a fenntarthatóság biztosítására. „Küldetése”, hogy integrálja a helyi környezeti, társadalmi, gazdasági és kulturális kérdéseket, problémákat és biztosítsa a településen élők fenntartható életminőségét. A megfogalmazott célok, programok, feladatok végrehajtását a helyi közösség valamennyi résztvevője és szektora közreműködésével képzei el. A program elkészítése során figyelembe vettük az útmutatókat, elvárásokat és két kérdőívet készítettünk, melynek kiértékelésével ismereteket szereztünk a lakosok környezeti, társadalmi és gazdasági igényeiről, véleményéről. A dokumentum elkészítéséhez nagyban hozzájárultak a városban tevékenykedő alapítványok, civil szervezetek, klubok, a helyi élet civil képviselői, akik együttműködésükkel támogatták a célkitűzéseinket.

1. 1. Mi a Local Agenda 21?

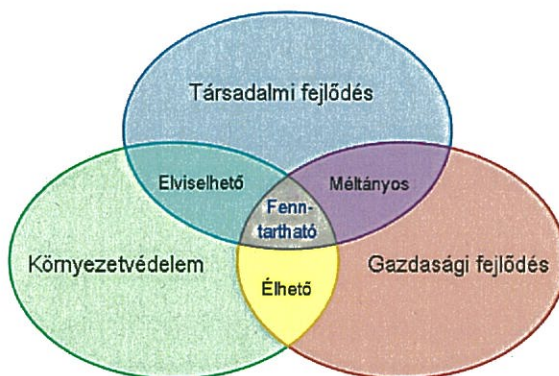
„Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül (vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében) természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük.” (Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása. Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét, azaz eltartó-képességét. Az erőforrásaink végesek, eljőhet az az idő, amikor mérlegelni kell ezen lehetőségeket és felhasználásukat. A közös jövő megóvása, fenntartása és élhetősége a cél. A fenntartható fejlődés az önkéntes, gondos és megelőző magatartás megvalósulásával képes megőrizni a három pillér dinamikus egyensúlyát.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

társadalom a környezetét megvédi és fenntartja, nem sértve az esélyegyenlőség elvét sem. A Local Agenda egy folyamat, amelynek küldetése, hogy integrálja a helyi környezeti, gazdasági és társadalmi kérdéseket, problémákat és biztosítsa a településen élők fenntartható életminőségét. Ez egy stratégia, amelyet az ENSZ II. Környezetvédelmi Világkonferencia javaslatára, minden tagállamban lévő önkormányzat feladatának rendelte el, hogy saját településére vonatkozóan a város vezetése dolgozza ki ezt a programot. Egy település, egy egyedi térbeli elemet alkot az Unió keretein belül, amelyet saját társadalma határoz meg.

(1. ábra: forrás: www.wikipédia.hu enciklopédia)

1. 2. Local Agenda 21 megvalósításának lépései

1. Külföldi és hazai példák feltárása, az LA 21 folyamat eddigi eredményeinek értékelése

- A Local Agenda 21 lépéseinek, eszközeinek meghatározása

2. Jogi, társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzés

- Az LA 21 jogszabályi háttérének feltárása és más tervekhez, dokumentumokhoz való kapcsolódásának (illeszkedésének) vizsgálata
- A település gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának, folyamatának elemzése statisztikai adatok segítségével
- A fenntarthatósággal kapcsolatos kérdőíves kutatás elvégzése
- A statisztikai indikátorok kiválasztása a változások követéséhez.

3. Partnerség, bevonás

- A lakosság, valamint a szakmai és civil szervezetek bevonása a programba, kb. 3-3 darab lakossági fórum és tematikus workshop útján.

4. Stratégiai csoport (strategy group) felállítása

- A team a helyi önkormányzati döntéshozóiból, a szakmai szervezetek és az oktatási intézmények képviselőiből, valamint az LA 21 folyamatot vezető szervezet tagjaiból álló stratégiai csoportot állítottunk fel. A részt vevők között a felső vezetők, a döntéshozók, Enying Városgondnokság vezetője, a Gazdasági Bizottság elnöke, a Humán Bizottság

elnöke, az oktatási intézmények vezetői, az Enyingi Városvédő, Szépítő és Hagyományörző Egyesület elnöke vesz részt.

5. Akciótervezés

- A stratégiai dokumentum részét képező akciók pontos meghatározása.
- A tervezés felügyelete és koordinációja.
- A korábbi ágazati tervek beépítése az LA 21 folyamatba.

6. Kommunikáció

- Az Interneten, valamint a helyi nyomtatott sajtón keresztül történő kommunikáció.
- A lakosság, valamint a szakmai, civil szervezetek visszajelzésének megfelelő fogadása.

7. Végtermék

- A gyakorlatban kettős végtermékről beszélünk. Egyrészt létrejön egy stratégiai dokumentum, ami a helyzetelemzés mellett tartalmazza a stratégiai akciókat és konkrét javaslatokat tesz, lépéseket fogalmaz meg a település hosszú távú, fenntarthatóság felé mutató működésre. Másrészt a feljebb ismertetett lépések megfelelő koordináció esetén egy folyamatot indítanak el, ami a környezettudatosság növelésében, a lakossági és intézményi (pl. vállalati, önkormányzati) döntésekben jelenik meg.

8. Monitoring

- Mivel egy hosszú távú elindításáról van szó, ezért az LA 21 megalapozását és a stratégiai dokumentum létrejöttét követően is komoly szükség van a Local Agenda 21 folyamat működésének nyomon követésére. A monitoring csoport felállítása a stratégiai csoportban helyet apó intézményi képviselők feladata.

1. 3. Miért van szükség a fenntartható fejlődésre?

A fogalom beékelődött nemcsak az Európai Unió célkitűzései közé, hanem más nemzetek és nemzetközi szervezetek hitvallásává is vált. A probléma megoldása már globálissá vált és a környezetvédelemmel kapcsolatos első lépések a XIX. század második feléig nyúlnak vissza. Európában és Észak-Amerikában ebben az időben kezdték meg tevékenységüket az első természetvédelmi mozgalmak. Később, már a XX. század 50-es, 60-as éveiben ezekben az országokban éles társadalmi vita bontakozott ki az emberi tevékenységnek a környezetre és természetire gyakorolt hatásáról. Míg a fejlett országokban egyre inkább teret nyert az a gondolat, hogy a környezetszennyezésből, a természeti erőforrások csökkenéséből és a népességnövekedés, illetve a nagyobb fogyasztási igények által fokozódó nyersanyag- és energiafelhasználásból fakadó problémákat szükségszerűen meg kell oldani, addig a fejlődő országok ezeket kizárólag a gazdag "északi" országokat érintő kérdéseknek tartották. A gyors technológiai fejlődés ellenére a fejlett országoknak tulajdonítható erőforrás-felhasználás és környezetterhelés jelentősen nőtt. A fejlődő országok természeti erőforrás felhasználása, a

gazdasági tevékenység által előidézett környezetszennyezés mértéke viszonylag alacsony volt. Feladatuknak elsősorban a szegénység, s ezzel összefüggésben a különböző járványok leküzdését, a fejlett országokéhoz hasonló életkörülmények kialakítását tartották. Ezért kísérletet tettek gazdaságuknak a lehető leggyorsabb és legkevésbé tökeigényes módon történő iparosítására olyan technológiák felhasználásával, amelyek jelentős mértékben hozzájárultak a környezetvédelmi problémák kialakulásához. (Forrás: www.ff3.hu)

1. 4. Előrevivő lépések

1. 1972-ben Stockholmban megrendezésre került az ENSZ „Konferencia az emberi környezetről”. Elfogadták a környezetvédelem alapelveit és a nemzetközi feladatok is kirajzolódtak, amellett, hogy első helyen szerepelt az emberhez méltó környezethez való jog meghatározása is. Az együttműködés irányítására létrehozták az ENSZ Környezeti Programját (UNEP).
2. Ezt követően 1974 és 1981 között az ENSZ egy sor szakmai konferenciát rendezett az élelmezés, népességnövekedés, településfejlesztés, elszivatagosodás, az egészségügy és agrárreform, az új és megújuló energiaforrások kérdésében. 1984-ben az ENSZ Közgyűlés létrehozta a Környezet és Fejlődés Világbizottságot, melynek vezetésével a norvég miniszterelnököt, Gro Harlem Brundtland asszonyt bízták meg. A bizottság készítette el a "Közös Jövőnk" című jelentést, mely először fogalmazta meg a fenntartható fejlődés fogalmát. A jelentés főbb megállapításai egy olyan fejlődési modellt vázoltak fel, mely a mennyiségi növekedést és a minőségi fejlődés egyaránt tartalmazza, s kimondja, hogy a gazdaság csak a környezet megőrzésével növekedhet. A fenntartható fejlődés három pillére, a környezet - gazdaság - társadalom egymással összefügg, a döntéseknél mindhármat figyelembe kell venni. (Forrás: www.ff3.hu)
3. Az ENSZ 1992-ben Rio de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Világkonferenciája előkészítésekor a Közös Jövőnk jelentés megállapításait vették alapul. A riói konferencián a fenntartható fejlődésre vonatkozó fontos dokumentumokat fogadtak el, mint a "Feladatok a XXI. századra" (Agenda 21) dokumentumot, mely a fenntartható fejlődés átfogó programja, a fenntarthatóság elveit tartalmazó Riói Nyilatkozatot, valamint a tartamos erdőgazdálkodás elveit. Megnyitották aláírásra a Biológiai Sokféleségről szóló Egyezményt és az Éghajlatváltozás Keretegyezményt, melyeket "riói egyezmények"-nek is neveznek.
4. A világkonferenciát követően 1993-ban alakult meg az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága az ENSZ program végrehajtásának koordinálására. A riói konferencia eredményeként erősítették meg a Globális Környezeti Alapot (GEF), melynek feladata lett többek között a két riói egyezmény pénzügyi támogatási rendszerének működtetése.
5. A riói világkonferencia után öt évvel, (Rió+5), 1997-ben az ENSZ Közgyűlés Rendkívüli Ülésszaka Kiotóban értékelte a program megvalósítását a világkonferencia óta eltelt időszakban. Az ENSZ és szakosított szervei és más nemzetközi szervezetek is elkészítették saját fenntartható fejlődési programjukat, az OECD ajánlásokat fogadott el 2001-ben.

6. Az Európai Unió is elkészítette Fenntartható Fejlődési Stratégiáját, melyet a 2001. júniusi götebörgi ülésen fogadtak el. Megfogalmazódott a stratégiában a fenntartható fejlődést fenyegető veszélyek, ezek kezelése, a hosszú távú célok és akciótervek. Ez utóbbiban az éghajlatváltozás megállításra tett lépéseket, a környezet-egészségügyi helyzet javítását, a természeti erőforrások fenntartható használatát, a szükséges eszközök kijelölését, a közlekedés –szállítás -földhasználat fenntartható fejlesztését és a stratégia lehetséges gazdasági hatásait foglalmazták meg.
7. 2002. augusztus végén - szeptember elején a dél-afrikai Johannesburgban rendezték meg a következő nagyszabású találkozót Fenntartható Fejlődési Világkonferencia elnevezéssel. Ezen áttekintették a riói konferencia óta eltelt tíz évet, értékelték az elért eredményeket, a kitűzött célok megvalósulását, illetve feltárták a megvalósítást akadályozó tényezőket, az elmaradások okait. A johannesburgi világkonferencia során a résztvevő államok elfogadták a politikai nyilatkozatot és a végrehajtási tervet is, amelynek főbb pontjai a következők voltak: globalizáció, energia, kereskedelem, szegénység, vízellátás, közegészségügy, halászat, vegyi anyagok, egészségügy, segélyek, nők helyzete, kormányzat, biológiai sokféleség, stratégiák.
8. 2004-ben került sor az EU történetének eddigi legnagyobb bővítésére, amikor Málta, Ciprus, Szlovénia, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország csatlakozott az unióhoz. A tagországok elkötelezték magukat a fenntartható fejlődés mellett.
9. 2006. júniusi Európai Tanács által elfogadott, megújult Fenntartható Fejlődési Stratégia (SDS) a jelenleg is érvényben lévő tennivalókra alapul. Ezek alapján az Európai Unió keretében benyújtott pályázatnál ezeket a célkitűzéseket figyelembe kell venni, sőt mindennek alapjául szolgálnak.

1. 5. Magyarország

2004. május 1-én az Európai Unió tagja lett hazánk. A hosszadalmas tárgyalások és egyeztetések követően a 2007. év második felében elfogadták a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát, amelynek alapja a götebörgi célkitűzések. A stratégia egy hosszú távú elképzelés, amely figyelembe veszi az ország és térségek környezeti-, gazdasági-, és társadalmi tulajdonságait, amelyek igen eltérőek. A jövőkép kialakításhoz vezető út illeszkedik minden felülről jövő szabálynak, ami meghatározza a kitörési pontokat, prioritásokat és célkitűzéseket. A jelenlegi program egyik alapelve lett a *foglalkoztatás növekedésének elérése*. Hazánk 2007 és 2013 között 22,4 milliárd eurós uniós támogatásban részesül, hogy felzárkózhasson a fejlett országokhoz. Ez uniós adófizetők pénze, amely a vidékfejlesztési támogatásokkal együtt közel 8000 milliárd forint. E hatalmas összeg sikeres felhasználásával megerősíthetjük meglévő adottságainkat, és felszámolhatjuk azokat az akadályokat és visszahúzó-erőket, amelyek gátolják fejlődésünket. A kormány által elfogadott, európai uniós támogatások felhasználására irányuló 2011-13-as időszakra vonatkozó nemzeti fejlesztési tervdokumentum jelenleg az *Új Széchenyi Terv* (ÚSZT). Ezen időszakon belül közel 2000 milliárd forint uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére, amelynek köszönhetően megerősödhet a gazdaság, növekedhet a foglalkoztatás. Fontos szerepet jut a természet megőrzése érdekében tett cselekedetnek, a természeti erőforrások-, az egészségügyi állapot-, a térszerkezet-, és a társadalmi felelősségvállalás megőrzésének. A Tanács 1083/2006/EK Rendelete szerint.

Hét kitörési pont biztosítja a foglalkoztatás bővítését, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtését és hazánk versenyképességének javítását. A pontok:

1. Gyógyító Magyarország – Egészségipari program
2. Zöldgazdaság - fejlesztési Program
3. Otthonteremtési Program
4. Vállalkozásfejlesztési Program
5. Tudomány- Innováció Program
6. Foglalkoztatási Program
7. Közlekedésfejlesztési Program

Mindannyiunk által elérni kívánt cél Magyarország hosszú távú fejlődésének elősegítése, hozzájárulás a tartós növekedés megkezdéséhez és fenntartásához. A támogatott projektek támogatást nyernek abban az esetben, ha mind a horizontális és nem horizontális fenntarthatósági szempontok érvényesülnek és hozzájárulnak a projekt által érintett fenntarthatósági követelmények kiépítéséhez és fejlesztéséhez.

Hazánk 2011. január 1. és 2011. június 30. között töltötte be az Európai Unió soros elnökének posztját. Az előadások és a konferenciák témáinak magja leginkább a fenntartható fejlődésre és a környezetvédelemre épült. Annak ellenére, hogy Magyarországot is elérte a gazdasági világválság, megpróbál eleget tenni minden olyan kötelezettségének, amely előrevivő és kulcsfontosságú szerepet tölt be a hosszú távú célkitűzéseinek megvalósítása érdekében.

1. 6. Közép-dunántúli Regionális Operatív Program

A Közép-dunántúli régió a gazdasági-társadalmi innováció, az állandó megújulás elemeinek hatékony alkalmazásával a magyar régiók közötti kiváló gazdasági helyzetét és jövedelem-termelő képességének megőrzését helyezi előtérbe. Az Európai Bizottság 2007. július 27-én fogadta el a 2007-2013-as időszakra vonatkozó operatív programot, melynek a régióra vonatkozó teljes költségvetése mintegy 508 millió eurót tesz ki.

Stratégiai célok

A Közép-dunántúli Régió stratégiai fejlesztési céljának elérését öt specifikus fejlesztési cél támogatja:

- *Innovatív és versenyképes gazdasági környezet kialakítása*

A fejlesztési cél a kis-, és középvállalkozások versenyképességének növelésére, a foglalkoztatás emelésére, a szellemi értékkel növelt gazdaság élénkítésére, a technológia és ipar megerősítésére irányul.

- *A régió turisztikai potenciáljának gazdagítása*

A turisztikai látnivalók, az idegenforgalom, a kulturális örökség, a Balaton és ezekre épülő, valamint szorosan hozzá kapcsolódó szolgáltatások megerősítése, bővítése, menedzselése a fő cél.

- *A régió településhálózatának fenntartható fejlesztése*

A régióban található települések közötti infrastruktúra fejlesztése és azok kiépítése a fejleszteni kívánt szempontok között található, valamint a kerékpárutak, tömegközlekedés és utak építése a cél prioritásaként jelenik meg.

- *Regionális kohézió erősítése környezeti és közlekedési infrastrukturális beruházásokon keresztül*

A társadalom kohéziója, összetartozásának erősítése, a környezet, annak fenntartása és megóvása jelenti a fejleszteni kívánt pontokat. Fontos szerep jut a városfejlesztésre, a szociális állapot fejlődésére, a környezetvédelemre és a kötelező feladatokra, itt a szennyvízkezelésének a fejlesztésére és a hulladéklerakók rekultivációjának szerepe kimagasló.

- *Hatékony és megújulni képes humán erőforrás-háttér kialakítása*

A humán infrastruktúra kiépítésével előrevivő és kimagasló szellemi érték hozható létre. A fiatal generációtól kezdődően az oktatási intézmények támogatását, a szociális szolgáltatások fejlesztését, az egészségügyi helyzet javítását és az akadálymentesítéseket tűzte ki céljául ez a prioritás. A prioritások megvalósításának elérése érdekében a következő dokumentációk nyújtanak segítséget:

- Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Fejér Megye Területrendezési Terve 1/2009. (II. 13.) K.R.SZ.Rendelet
- A Közép-Dunántúl Területfejlesztési Konceptiója, amit a Közép-Dunántúli Regionális Tanács fogadott el a 35/1999 (IV. 27.) sz. határozatával
- A Közép-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programja
- Regionális turisztikai koncepció és fejlesztési program
- Fejér megyei kistérségek összehangolt stratégiai programja (2001.)
- Enying Város Településrendezési Terve (2003; 2010;)
- Enying Város Településfejlesztési Konceptiója, (amit Enying Város Önkormányzatának Képviselő- testülete a (190/2003. IX. 10.) sz. határozatával fogadott el.)
- Enying Város Szabályozási Terve
- Enying Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, (amit Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 47/2011.(II. 23.) sz. határozatával fogadta el.)

1. 7. Enying Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

A város fejlesztéseinek összehangolása érdekében és a lakosság konformizmusának fejlesztésére, 2011. ében elkészült a város integrált fejlesztési stratégiája. Ez egy középtávú fejlesztéseket meghatározó dokumentum, amely a fő irányvonalakat, célokat, stratégiákat határozza meg. A fő cél azonban a környezet, a társadalom és gazdaság fejlődését helyezi a középpontba. A jövőkép a város a mezőváros jellegének megtartása mellett, *Enying városa vonzó, minőségi életkörünyezetet nyújtó, versenyképes mezőgazdaságra épülő, kisvárosi szerepkör intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi központtá válnon, mely képes a pihenő szerepkört is ellátva hosszútávon fenntartható életminőséget biztosítani.*

(2. ábra; Közép-Dunántúli Régió: Veszprém-, Fejér-, Komárom-Esztergom Megye)

II. Partnerek beazonosítása

Enying Város Fenntartható Programjának kidolgozása során fontos szerep jutott a lakosságra, az őket képviselő különböző társadalmi szervezetekre, hogy a program egy átfogó és hosszú távú fejlődést fogalmazzon meg. A városban élők tisztában vannak a település helyzetével, tulajdonságaival, a vezetésével és a lehetőségekkel. Bár az utóbbi időben passzivitás mutatkozik a lakosság részéről, mégis segítőkészek, ha egy nemes cél ügyében kell cselekedniük.

Az önkormányzat nehéz helyzete miatt a feladatok megosztása terén partnerség kialakítása kulcsfontosságú a helyi civil szervezetekkel valamint a vállalkozói szférával is. Lehetőséget kell keresni olyan megoldásokra, amelyek bizonyos közfeladatok ellátását a civil- és magánszféra bevonásával oldják meg. A feladatok részbeni átadása esetén – különösen a vállalkozói együttműködéseknel – javasolt a körültekintő előkészítés, valamint a nyilvánosság és a civil kontroll biztosítása. A közfeladatok megosztását úgy kell elvégezni, hogy az a közösség számára hosszú távon értéket teremtsen. A vállalkozókkal kötött egyedi megállapodások mellett a vállalkozói szervezetek kialakítását, illetve a szervezettel való együttműködést is javasolt támogatni. A foglalkoztatás terén ajánlatos a vállalkozói igények felmérése, a szorosabb kapcsolat, párbeszéd a munkaügyi központ és a vállalkozók között. A városfejlesztési döntései során a helyi vállalkozók szándékairól párbeszéd folytatása szükséges, a terveket, elképzeléseket érdemes egyeztetni. Az egyedi egyeztetések mellett (helyett) érdemes egy szervezett keretek között működő vállalkozói fórumot működtetni.

Ugyancsak előnyös a helyi szakemberek – különösen a városfejlesztéshez kapcsolható – csoportjaival fórum létrehozása, így a fejlesztési elképzelések és a szakmai megvalósíthatóság találkozhat, a tervezés során kiérlelt és szakmailag megalapozott elképzelésekkel állhat elő az Önkormányzat. (Pl. 64-es főközlekedési út mentén a településrendezési eszközök 2010-ben kerültek módosításra átgondolt koncepció alapján.)

Az együttműködés jegyében három lakossági fórumot és három work-shop került megrendezésre, ahol kölcsönös információcsere, tájékoztatás és tényszerű adatok „cseréltek gazdát.” A két kérdőíves megkérdezés során az egyik a Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola, általános iskola felső tagozatos diákjai körében került kiosztásra, a felnőtt kérdőívek kihelyezésre kerültek a lakosság által sűrűn látogatott épületeiben, Enying Város Önkormányzatában, amelyet készségesen, önkéntesen kitöltöttek a lakosok. A helyzetértékelés fejezetben részletes leírás található a kiértékelésről.

Az LA 21 dokumentum elkészítése során az alábbi szereplők kapcsolódtak be:

• Városunkért Közalapítvány	• Városi Polgárőrség
• Balatonbozsokért Alapítvány	• Rozmaring Nyugdíjas Klub
• Barátság Nyugdíjas Klub	• "Szirombontogató" Alapítvány az Enyingi Óvodáért
• Boróka Alapítvány	• Enying Városi Sportegyesület
• Enying Városvédő, Szépítő és Hagyományörző Egyesület	• Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola
• Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete	• Szirombontogató Óvoda

- Egyesített Szociális Intézmény
- Városi Bölcsőde
- Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár
- Közép-dunántúli regionális Munkaügyi Központ, Enyingi Kirendeltsége
- Helyi vállalkozók
- FVM Fejér Megyei Földművelésügyi Hivatal Körzeti Iroda
- Fejér Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerbiztonsági- és Állategészségügyi Igazgatóság Enyingi kerület
- Magyar Vöröskereszt Enyingi Iroda
- Városi TV
- Egészségügyi és Szociális Bizottság
- Gazdasági Bizottság
- Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség
- Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács
- Enying Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala
- Mezőföld Helyi Közösség Egyesület

III. Társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetelemzés

3. 1. Földrajzi elhelyezkedés

(3. ábra: forrás: www.wikipedia.hu)

Az enyingi kistérség Fejér megyében a Mezőföld dél-nyugati részén helyezkedik el, mint hátrányos kistérség. Területe 481 km². Az Enyingi kistérség központja Enying. A terület erdőkben szegény, tipikusan mezőgazdasági vidék, amelynek egyhangúságát cserjés területek, dús vegetációjú patakok völgyek, árterek teszik vonzóvá. Megyei viszonylatban a legritkábban lakott térség. (50,7 fő/km²)

A kistérség földrajzi elhelyezkedés és a közúton való megközelíthetőség szempontjából igen előnyös adottságok jellemzik, hiszen a közelben található az ország leglátogatottabb helyeinek ranglistáján második helyet elfoglaló Balaton, ennek fővárosától, Siófoktól 25 km-re, az ország fővárosától, Budapesttől 100 km-re, de a megyeszékhely Székesfehérvár is mindössze 35 km-re fekszik a kistérség központjától, Enyingtől. A kistérség közúti tengelye a 64-s főút, mely átszeli a kistérséget és egyúttal kapcsolatot teremt a 7-s főúttal és az M7-s autópályával. Enying városát É-ről Lepsény, K-i oldalról Lajoskomárom, Mátyásdomb, ÉNy-ről Balatonvilágos, NY-i oldalról Siófok és DNY- ról Balatonszabadi közigazgatási területe határolja. Enying által ellátott közigazgatási szerepe a térségben jelentős, hiszen a városban működik az országos illetékességű okmányiroda, 6 településre kiterjedő gyámhivatal (Enying -Balatonbozsok - Kabókapusztá - Alsótekeres ; Dég ; Lajoskomárom ; Lepsény ; Mezőkomárom ; Szabadhídvég), 8 településre kiterjedő építésügyi igazgatás (kiemelt építésügy).

Régió	Neve:	Közép-Dunántúli Régió
	Területe:	1 111 593 ha
	Lakosságszáma:	1 098 654 fő
Megye	Neve:	Fejér Megye
	Területe:	435 846 ha
	Lakosságszáma:	427 416 fő
Kistérség	Neve:	Enyingi Kistérség
	Területe:	433 ha
	Lakosságszáma:	21 971 fő
Település	Neve:	Enying
	Területe:	83 ha
	Lakosságszáma:	6922 fő

(1. táblázat: Adattábla)

3. 2. Regionális kapcsolatok

Az Enyingi kistérség települései által létrehozott Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2004-ben alakult. A Társulás célja, hogy a kistérség lakossága az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jusson hozzá, és a kistérséget alkotó önkormányzatok a többcélú társulás keretében történő együttműködéssel, minél teljesebben, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű ellátást, szolgáltatást és településfejlesztést.

A többcélú társulást megelőzően már 1996-tól - a térségben területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény alapján a fejlesztések összehangolására, a közös területfejlesztési koncepciók, programok, javaslatok és tervek kialakítására - területfejlesztési társulás működött.

A többcélú társulássá alakulással az együttműködés a területfejlesztésen túl kiterjedt

- az oktatás
- egészségügy
- szociális ellátás és
- belső ellenőrzés területére.

A többcélú társulásban 9 település Enying, Dég, Kisláng Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy és Szabadhidvég vesz részt. Mátyásdomb és Mezőszentgyörgy tekintetében az együttműködés a területfejlesztésre terjed ki.

A Társulási Tanács a társulás feladatainak ellátása érdekében Enying Város Polgármesteri Szervezeti egységeként Kistérségi Iroda néven munkaszervezetet hozott létre. A munkaszervezet vezetését Enying Város jegyzője látja el Távollétében, akadályoztatási esetén a munkaszervezet vezetői feladatokat Enying Város aljegyzője látja el.

A Társulás saját feladatellátásban két fő ellenőrből álló Ellenőrzési csoport létrehozásával biztosítja a belső ellenőrzési feladat ellátásában részt vevő települési önkormányzatok, azok polgármesteri hivatalainak, a társulás belső ellenőrzését, valamint az önkormányzatok, és az intézményi társulások felügyelete alá tartozó költségvetési szervek felügyeleti jellegű ellenőrzését.

3. 3. Természeti adottságok

Enying település természeti adottságainak megismertetése azért fontos, mert a földrajzi adottságok nagyban meghatározzák az ott élők életmódját, a tájhasználatot és a város jelen helyzetéről alkotott képet.

3. 3. 1. Domborzat és földtan

A megye nagyobb déli része az Alföld dunántúli nyúlványának számító Mezőföld területére esik. A kistáj jelentős részét löszön kialakult, a hordalékkúpok anyagát a szél felhalmozta a homokot, máshol lösztakarót terített szét, vályog mechanikai összetételű, termékeny mészlepedékes csernozjom talajok fedik, amelyek 23 %-a 5 °-nál meredekebb lejtőkön fordul elő. A csernozjom talajok területének 15 %-a szőlő, 10 %-a gyümölcsös, 3 %-a erdő és 72 % szántóföld. A terület fennmaradó 14 %-án további három talajtípus fordul elő. Enying és Lepsény környékén réti talajok a jellemzőek, ezek 6 %-ot tesznek ki. További 4-4 %-ot pedig A Sió és a Cinca öntés réti talaja és a Sió Balatonszabadi környéki szakaszának réti lápos talaja. Mindhárom hidromorf talajképződmény, mechanikai összetétele vályog, termékenysége V. és VII. között változik a réti talajtól a lápos réti talajig. A réti talajok 30 %-át réti öntések, 80 %-át lápos rétek, 90 %-át rétek borítják.

3. 3. 2. Éghajlat, helyi klíma

Hazánk egésze az északi mérsékelt övezetben fekszik, ahol a kontinentális hatások érvényesülnek. Enying a nyugat-mezőföld mérsékelt meleg, mérsékelt száraz, enyhe telű körzetéhez tartozik. Évi középhőmérséklete 10-10,5 C körül mozog. Az évi csapadék átlaga 575 mm, ami a tartós nyári meleggel együtt mérsékelt szárazságot idéz elő. Vízháztartása mérsékelt vesztéses. Fő vízfolyása a Csíkgát-patak. Mellékvizei a Les-patak kivételével mind időszakos jellegűek. Állóvizet haltenyésztésre használják.

3. 3. 3. Vízrajz

A Mezőföld területéről lefolyó vizek, a kisebb nagyobb patakok, vízfolyások közvetlenül, vagy a Sió csatornán át közvetve jutnak a Dunába. Enying egyetlen jelentős vízfolyása a Csíkgát patak.

Patak neve:	Cinca - Csíkgát patak
Mederszakasz hossza:	26,5 km
Átlagos vízhozama:	0,350 m ³ ls
Minimális vízhozama:	0,015 m ³ /s
Abszolút esése:	71 m
Átlagos esése	2,7%
Vízfolyás jellege:	természetes vízfolyás

(2. táblázat: Vízrajzi adatok)

A település területe magas talajvízállású. Az összes magas talajvízzel érintett csatornaszakasz hossza: 5013m. A városban 0,8- 4,1 m között észleltek talajvizet.

Enying négy vízgazdálkodási területtel rendelkezik:

Cinca-Csíkgát patak, Enyingi ér, Józsefkúti-árok, Halastavak.

A Cinca patakhoz tartozó tavak állami tulajdonban vannak, melyek bérleményként helyi vállalkozások kezelésben állnak. A Cinca patakhoz tartozó tavakon túl Enyinghez tartozik még néhány magántulajdonban lévő kisebb tó is („Torvaj” lápi tó, Leshegytől Tisztavíz pusztáig terjedő tó). Szervezett halászati tevékenység egyik tavon sem folyik, de horgászati tevékenység az Enyingi Horgászegyesület keretei között lehet gyakorolni.

A patakon ritka nagy árvizek alkalmával -becsült adatok szerint- 50 m³/s feletti vízhozam is lehetséges, egyéb időszakban pedig alig van víz benne. A kistájnak öt állóvize van, közülük 21 ha felszínnel négy természetes. Az enyingi tározó 93 ha felszínű. A talajvíz mélysége 2-4 m között van, többnyire azonban Balatonbozsoktól DK-re 6 m-ig süllyed. Mennyisége nem számottevő. Kémiaiilag meghatározható a kalcium-hidrogénkarbonátos jelleg. A területen 100 m alatti átlagos mélységgel, artézi kutak találhatók, gyakorta nagy vastartalommal.

3. 3. 4. Földréteg

Területe felboltozott löszös hátaból és alacsony löszláblából áll. A pannóniai beltengeri üledékből (homok, agyag), folyóvízi hordalékokból (kavics, kavicsos homok, homok) és eolikus képződményekből (homokos és típusos lösz, átmosott lösz) felépült határa mintegy ötmillió éves földtörténeti fejlődés eredménye. A felsőpannóniai időszakban Enying térségét is beltenger öntötte el, mely 500-1000 méter vastag medenceüledéket rakott le. A tengerfenék fokozatos feltöltődésével és kiemelkedésével a terület ismét szárazulattá vált. A túlnyomó részt homokos, agyagos üledékekből álló pannóniai felszín a felsőpleistocén végén és a jégkorszak elején emelkedett ki megközelítőleg mai magasság árá oly módon, hogy a Balatonfüzö-küngösi táblával egybeforrva, a Balaton-felvidék délkeleti irányába lejtősödött, s vízhalózat is ebben az irányban alakult ki. A jégkorszak első felében (ópleisztocén) a Balaton-felvidék felől leszaladó patakok a pannóniai tábla puha üledékes takaróját letarolták, felszínébe éles medret vágtak, melyet durva kavicsos hordalékukkal töltöttek fel. A következő, az enyingi-hát mai vonalában 4-6 km széles hosszanti süllyedék alakult ki, amely a jégkorszak közepén (közép pleisztocén) aprókavicsos, murvás-homokos folyóvízi üledékkel telítődött. A felszín további formálódásában a fiatal szerkezeti mozgásoknak és a löszképződésnek volt döntő szerepe. A jégkorszak utolsó szakaszában (újpleisztocén) a kéregmozgások hatására a pannóniai rétegek lépcsőzetesen alacsonyodtak le a Sió felé, és kialakult többek között a Sió- és a Kabóka (Csíkgát)-patak, a Tikacs süllye-déke, a Balaton árka. Ettől kezdve a Balaton-felvidék vizeit a Balaton, a Tikacs süllyedék vizeit a Kabóka medre vezeti le. A hát kiemelkedésével 8-15 m magasságú lösz halmozódott fel, amely uralkodó felszíni formává vált. A mai domborzatot a jégkorszak végétől nyomon kísérhető eróziós tevékenység alakította ki. Ennek következtében alakult ki a változó vastagságú, lösszel, üledékkel fedett, völgyekkel és aszókkal tagolt és délkelet felé lejtő enyingi-hát.

A település mezőgazdasági művelés alatt álló területei közepes és jó termékenységű mezőségi (csernozjom) talajok, amelyek gyengén-közepesen erodáltak. Fában szegény területnek számít, mivel erdeit szinte teljesen kiirtották.

3. 3. 5. Növényföldrajzi viszonyok (Flóra)

A terület növényföldrajzilag az Alföldhöz tartozik, a Duna-Tisza közével egy flórájába kell sorolni. Ez a flórajárás a *Praematricum*, a *Pannonicum* belül a növényföldrajzi Alföld

Eupannonicum flóraidék része. A vidék természetes növénytakarójának az éghajlati adottságok mellett meghatározója a dombok „háta” löszből és pannon agyagból álló anyaga. A szakirodalomban felsorolt növényi jellegzetességek között megtalálható a leshegyi lejtős löszterületen a taréjos búzafű (*Agropyron cristatum*), a barázdált csenkesz (*Festuca sultaca*). Gyepes, löszös területein megtalálható az apró nőszirm (*Iris pumila*), a Pannon kutyatej (*Euphorbia pannonica*), magyar szegfű (*Dianthus pontderae*). Alsótekeres határában az *Artemesia compestris* és *Cystidus austriacus* buglyos zanót fajok lelhetőek fel, melyek inkább a balatoni magasparton gyakoribbak.

A lösztakarón az *Iris*, *Allium*, *Veronica*, *Campanula* *Artemesia*, *Adonis Pulsotilla*, *Linum*, *Campanula* fajok találhatók meg.

A vizenyős területek növényi összetétele szinte semmiben nem tér el az Alföld hasonló adottságú területeitől. Megtaláljuk a savanyúbb kémhatást igénylő zsombék sást (*Carex elata*), a havastavak vidékén a fejer tündérrózsát (*Nymohea alva*), a tavi kákát (*Schoenoplectus lacustris*). A vízparton sekély vízben nád (*Phragmites communis*), illetve gyékény (*Typha angustifolia*) alkot egységet.

A vidék erdőben szegény, de alkalmas erdőtelepítésre. A meloráció még segített is a meglévő erdősávok, ligetek megszüntetésében. A meglévő erdőterület mélyen az országos átlag alatt van 4,1 %-kal. Feketefenyő (*Pinus nigra*) elegyedik a juhar (*Acer tatriam*) korai, vagy hegyeslevelű juhar (*Acer platanoides*) illetve Tilia fajokkal. Közülük a leggyakoribb a kislevelű hárs (*T. cordata*). A központi parkban tölgy és kőris színesítik a képet.

3. 3. 6. Állatvilág, zoológiai jellemzés (Fauna)

A növényvilághoz hasonlóan, az állatvilág szintén két csoportot különböztetünk meg. Vannak a tenyésztett állatok, ezek az állatok nem védettek (szarvasmarha, sertés, szárnyasok), és vannak a védett állatfajok, ezek a vadon élő állatok. A vadon élő élővilág általános védelme alapján – a biológiai rendszerek önfenntartó szabályzásának és a biológiai rendszerek változékonyságának megőrzése érdekében – általános védelem alatt állnak. Természetesen ezzel összhangban, ám szabályozott körülmények betartásával továbbra sem tiltott egyes állatfajok vadászata, halászata/horgászata, de bizonyos fajok rendkívül szigorú természetvédelmi védelem alatt állnak. [Faragó Lajos, 2000]

Állattani szempontból aránylag sok a Mezőföldtől idegen faunaelem. Enying belterületén szinte csak a mezőgazdasági kultúrhatás alatt álló terület állatvilágáról lehet beszámolni.

Jelentős azonban a Török Bálint Vadásztársaság területén a vadgazdálkodással megtartott és gyarapított őz, szarvas, vaddisznó, fácán, fogoly, fűj és nyúl.

A vizek élővilágából egy-két madár érdemel külön említést. Leggyakoribb a vadkacsa a nyári lúd, a szürke gém, búbos vöcsök

[Forrás: Tóth Dezső: Enying és térsége idegenforgalmi potenciáljának értékelése; 36-38.o]

3. 4. Táj-, településalakulási történet

3. 4. 1. Történelmi háttér

Kedvező földrajzi fekvése már a római korban megmutatkozott. A Balaton délkeleti kanyarulatának és a római főútvonalak kereszteződésének közelében jelentős település volt, amelyet összefüggően még nem ismerünk, de a régészeti megfigyelések szerint a római kori

települési helyek nagy számban is sűrűn követik egymást Enying bel- és külterületén egyaránt. Sok kései római lelet jelzi: épület és kemence maradvány, temetőrészek sírjai, sok érem a Leshegyen, a belterületen a Petőfi utcában és Balatonbozsokon a vályogtető téglagyár környékén. A kelta eredetű bennszülött lakosság korai falusias településeit a Csíkgát-patak (Cinca-patak) völgyében lehet megfigyelni településnyomok, temetőrészek sírjainak jellegzetes használati- és viseleti tárgyainak alapján.

A régészeti leletek tanulsága szerint az állandó település Nagy Károly korában (786-814) alakult ki. A Sió mentén talált avar sírok őrzik ennek emlékét. Az államalapítás és egyházszervezés korától kezdve Enying a veszprémi egyházmegye, majd Veszprém vármegye része lett, s az is maradt egészen 1950-ig, amikor az Enyingi járás többi községei együtt Fejér megyéhez csatolták. Enying természeti viszonyainál fogva mocsaras, nádasokkal körülvett terület lévén, nagyobb védelmet nyújtott, mint a magaslatokra épült Kustyán, Hódos és Páta. Határában három elpusztult középkori falu helye mutatható ki: Hódos, Kustyán és Páta faluké.

Enyingről legkorábbi adataink 1138. évtől valók, melyek szerint következtetni lehet arra, hogy már ebben az időben bizonyos fejlettséggel bíró település volt.

Enyinget középkori forrásaink először a XIII. század második harmadában, IV. Béla uralkodása idején említik először.

A korai oklevelekben feltűnő, kedvező társadalmi helyzetű "jobbágyok" utódai a XIV. században kisbirtokos nemesek, akik közösen birtokolják a falut. Közülük emelkedik ki a XV. században Török Ambrus, aki fokozatosan megszerzi mások birtokrészeit s 1489-ben már a falu urának mondja magát. Enying a XVI. században már nagyobb település volt, viszont Kustyán ekkorra elpusztásodott. 1536-ban a dikátorok (adóösszeírók) még elhagyott falunak írnák, többé nem népesedett be, illetve állandó lakosai nem voltak. Régi templomának falromjai még 1755-ben is feltűnően láthatók voltak. Ekkor Enying Veszprém vármegye legnépesebb települései közé tartozott. A XVI. században Enying vált a Török család sármelléki javainak az u.n. "Sármelléki Tartomány"-nak központjává, melyet róla enyingi uradalomnak neveznek a XVIII. századtól. Török Ambrus halála után a hatalmas birtokokat szerző Enyingi Török Imre lett a földesúr. Feltehetőleg az ő nevéhez fűződik az enyingi vár (emeletes várkastély) megépítése, amely 1527 táján a faluval együtt Batthyány Ferenc kezére került. Ettől kezdve évszázadokon át a család kezén van a település, amelyet a török veszély megszűnésével uradalmuk központjává tettek, s biztosították számára a mezővárosi rangot.

A falu a török uralom idején két alkalommal (1564-ben, 1589-1621 között) is lakatlanná vált, de a hadak elvonulásával ismét benépesült. Lakossága 1600 táján a református hitre tért át, de vallási egységét nem tudta megőrizni. A XVIII. századi rekatolizáció eredményeként vegyes vallásúvá vált. A református egyház 1645-től vezetett anyakönyvet, 1743-tól az újonnan létrehozott mezőföldi egyházmegyéhez tartozott. Mindkét felekezet nemzedékek óta tart tanítót: az első katolikus tanítót 1746-ból, a reformátust 1755-ből ismerjük. A település 1701-től kezdett fejlődni. Ekkor ugyanis ifj. Batthyány Ádám megszüntette a birtokok zálogba adását és saját kezelésbe vette enyingi gazdaságát is. Ekkor 3000 magyar holdat tett ki a falu határa. A falu 60 házból állt, lakosai földműveléssel, állattenyésztéssel és szőlőműveléssel foglalkoztak.

A Rákóczi szabadságharc idején a község parasztjai is csatlakoztak Rákóczi felszabadítást hozó csapataihoz. Az 1700-as évek második felében Enying visszakerült a Batthyányak birtokába. Enying a Rákóczi-szabadságharc és a sok áldozatot szedő 1711. évi pestisjárvány után indult fejlődésnek. Az uradalom fokozatosan majorsági gazdálkodásra tért át, birkát, szarvasmarhát, lovat tenyésztett. A növekvő földesúri terhekkal szemben bizonyos állami védelmet az 1766-ban és 1768-ban bevezetett urbárium jelentett, amely korlátozta a földesúr mozgásterét. Az úrbérrendezés idején már nincs lakatlan jobbágytelek a településen. A

lakosok megélhetését segíti, hogy 1788-ban egy szőlőhegyet telepítenek Hódospusztán. Iparosokkal (csizmadiákkal, lakatosokkal, takácsokkal stb.) már az 1770-es évektől kezdve találkozunk az összeírásokban. Az egyre szervezettebben és hatékonyabban működő uradalom 1829-ben szerzett vásártartási privilégiumot székhely-település számára. Ez azonban csak közvetetten mozdította elő a mezőváros fejlődését, mivel e fontos jövedelmi forrást az uradalom 1920-ig a saját kezelésében tartotta. Ezzel magyarázható, hogy 1848 tavaszán a mezőváros parasztsága fellázadt, s a maga számára követelte a vásártartás jogát - harca azonban nem járt sikerrel. Enying 1848 utáni fejlődését meghatározta az a tény, hogy a Batthyány-család 1853-ban Körmendre tette át székhelyét. Mivel a Batthyány-család hercegi ága 1870-ben férfiágon kihalt, a birtokok a két lányörökös révén a Draskovics és a Montenuovo családok kezelésébe kerültek. Az enyingi uradalmat a Draskovics-család kapta meg, amely ezt ettől kezdve többnyire bérleti rendszerben működtette. 1895-ben az uradalom jelentős részét, (3272 kh) gróf Csekonics Imre vásárolta meg, aki Enyingre tette át székhelyét. 1945-ig több nagyobb birtokos (gr. Csekonics, Wertheim család, közbirtokosság) között oszlott meg a járási székhely szerepét is betöltő nagyközség területe.

Az 1800-as évek közepén Enying már mezőváros jelleggel bírt, járásszékhelye 1867-ig a szomszédos Balatonbozsok volt Enying a kiegyezés évében járási székhely rangra emelkedett, ide költöztek a járási hivatalok és intézmények. Ez a tény Enying további fejlődésére általános hatással volt. A ma is döntően mezőgazdasági jellegű település a XIX. század végén megindult egy bizonyos fokú iparosodás. Megépült 1880-ban a Veszprém - Dombóvári vasútvonal állomásépületével. A település századunk elejétől kisvárosias vonásokat mutat. 1905-től van takarékpénztára, az Országos Hitelszövetkezet helyi fiókot létesít, 1912-ben felépítik az impozáns községházát, bevezetik a villanyvilágítást (1925), a polgárok szórakoztatására mozit hoznak létre. A húszas években a vasútállomás mellett megépül a gőzmalom, melynek jó lisztminősége révén, termékeit Európa legtávolabbi országaiba, sőt még Egyiptomba is szállították, valamint az Egyesült Államokba is. Fejlődését elősegítette, hogy a Bach-korszakban járási, járásbírói székhely lett. A Horthy-korszakban iparostanonc iskolája (1922-1944), polgári iskolája (1933-1946) iskolavárosi funkcióját erősítette. Népessége folyamatosan gyarapodott: a II. József kori szinthez képest századunk elejére meg kétszereződött, napjainkra négyszeresére emelkedett. 1786-ban 1920, 1900-ban 3634, 1960-ban 6406, 1995-ben 7580 fő lakta. A II. világháború utolsó szakaszában a község súlyos harcok színtere volt, ami miatt tetemes anyagi kár érte. 1945 után az energiákat évekig az újjáépítés kötötte le. Erre a földosztást követően, gyökeresen megváltozott birtokviszonyok közepette került sor. Az evangélikus, katolikus és református iskolát 1948-ban államosították. 1949-ben megépítették a vízvezetékét.

Enying 1970. évben központi intézkedés következtében nagy községi rangra emelkedett. A szomszédos, Enyinggel már majdnem teljesen összeépült Balatonbozsok község 1966. év október 1-én közigazgatásilag Enyinggel egyesült. Balatonbozsok ugyancsak régi település volt Veszprém megyében. Pred. Bosus néven már 1082-ben szerepel. 1435-ben a Fejérvári egyház birtokában volt. Az 1488-as évben egytelkes nemesek látkák. A török időkben elpusztult, de a XVII. század elején már ismét virágzó egyháza volt. Bozsok nemes urak fészke volt, kevés volt a parasztság, ezért a Bakonyból hoztak munkásokat aratásra, nyomtatásra. Az 1828-as évben 400 fő lakosa volt, a földművelés mellett virágzott a takács céhmesterség. A kiegyezésig Balatonbozsok volt a járásszékhely, illetékessége alá tartozott Enying is. A Budai Posta út Bozsokon vezetett keresztül. Míg a dombóvári vasútvonal nem épült meg, addig Bozsokon keresztül szállították a gabonát délről Veszprémbe. Bozsokon volt az átutazók pihenőhelye. Minden harmadik ház vendégfogadó volt ebben az időben. Temploma árpád kori, a 64-es úttól nyugatra levő dombon áll.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Településformáját tekintve utcás, szalagtelkes, északnyugat-élkeleti irányban elnyújtott. Csaknem 5 km hosszú főutcája (64-es számú út szépen, ízlésesen parkosított. Középületei, lakóházai, üzletei a virágos előkertekkel kellemes habitusú kisvárost alkotnak. Mellékutcai igazodnak a felszíni adottságokhoz. Ezek a dombhálózatokról lefutó félköríves utcák részben az erózió. gátlást szolgálják, de a hozzáigazodó beépítési móddal sajátos színeket, romantikát tudnak kölcsönözni. A város folyamatosan fejlődő kommunális ellátása jónak mondható. Batthyány Lajos építtette a Református templomot 178-1792 között. Az ősi település több dombvonulatra, kacsaringós utcákkal épült, szabálytalanul, rendezetlenül, esetlegesen nőtt. A rendezetlenség mellé társuló szűk utcák. Emiatt Batthyány Fülöp Enyingen a fő utca nagyobb arányú rendezését hajtotta végre, megszüntette a zezugos kanyarulatokat és ő maga jelölte meg a széles utca irányát (1817.). Támogatással, telekadománnyal, építőanyag-juttatással, pénzmegváltással elérte a rendezetlen, elképzeléseinek útjában álló épületek lebontását, új lakások építését. Miután Batthyány tevékenységének fő iránya a gazdálkodás volt, Enyingnek uradalmi központi szerepet szánt. Ezt az itt felépített épületekben is ki kívánta fejezni (1825.).

3. 4. 2. Tájhasználat, területhasználat alakulása és szerkezete

Tájbesorolás	A kistájakhoz tartozó települések
1. Nagytáj (makrorégió): Alföld	
1.4.31. Kistáj: Enyingi-hát	Enying (Alsótekeres, Balatonbozsok, Kabókapusztá)
1.4.32. Kistáj: Káloz-Igari löszhát	Lepsény, Kálóz, Kisláng, Lajoskomárom, Mezőszentgyörgy, Mátyásdomb, Dég
1.4.33. Kistáj: Sió-vögy	Mezőkomárom, Szabadhídvég

(3. táblázat: Tájbesorolás)

A kistájak részletes agro-ökológiai elemzése itt azt mutatja, hogy a kistérség természetföldrajza kevésbé összetett. Érinti az Alföld nagytáján belül a Mezőföld középtáj három kistáját.

A Enyingi-hát mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlatú kistáj. Leggyakoribb az észak-nyugati szélirány, amely sokszor felkavarja a finom lösztakarót. A közepes hőigényű kultúráknak kedvez az éghajlat. A térség kifejezetten jó agráradottságú terület. A vízigényes kultúrák (szántóföldi zöldség, burgonya) termesztése miatt az öntözés indokolt. A táj meghatározó vízfolyása a Sió-csatorna és a Kabóka patak. A kistájnak öt állóvíze van. Az enyingi tároló rendszer meghatározó jelentőségű (93 ha).

A Káloz-Igari löszhát Fejér és Veszprém megye területén helyezkedik el. A kistáj 15 településéből hét található az Enyingi kistérségben. A kistáj déli része mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlatú. Leggyakoribb az észak-nyugati szélirány, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Kisláng és Dég területének jelentős része talajvédelem tekintetében a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program lehetséges célterülete (talajvédelem kb. 5500 ha). Ugyanakkor Lepsény és Mezőszentgyörgy vízvédelemre szorul (5200 ha). A kistájnak nyolc természetes tava van. A hat mesterséges tároló- és halastó összesen 141 ha vízfelületű. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozók-patak. Adottságai kertészeti növénytermesztésre is kiválóan alkalmasak.

A kistérség területén tájhasználat szempontjából egyoldalú szántó művelési ág érvényesül – a mezőgazdasági hasznosítású földterület 88,79 %-a –, tekintettel a földterület magas aranykorona értékére. Itt található az ország összes gazdaságában művelt szántóterületének

Enying Város Fenntarthatósági Programja

közel 1 %-a. A termőterületből a szőlő részaránya a megyei átlagot meghaladja, a többi művelési ág átlag alatti. Megyei vonatkozásban a szántóterület 15 %-át, a szőlőterület 20 %-át a kistérségben művelik. A gyümölcsös területe elenyésző. A művelési ágak átlagos területe szántó tekintetében 3,87 ha az egyéni gazdaságok esetében (megyei átlagérték körüli), gazdasági szervezetekre vetítve 978,81 ha (a régióban a legmagasabb). A szántóföldi növénytermesztés vetésszerkezete az összes gazdaság tekintetében: kalászos gabona 39,31 %; kukorica 31,80 %. A megye egyik legjelentősebb burgonya termőterülete itt található. Az ipari és takarmánynövények, zöldségfélék területének aránya átlagos szintű. Itt található Fejér megye szarvasmarha állományának 15,2 %-a, sertés állományának 17,6 %-a.

A termelési szerkezet alapvetően a mezőgazdasági alaptevékenységre épül. A gabona és az ipari növények termesztése mellett a sertés, szarvasmarha és a juhtenyésztése jelentős. Az 1000 ha mezőgazdasági területre jutó eszközállomány a kis teljesítményű traktorállomány tekintetében megyei átlag feletti, egyéb esetekben megyei átlag alatti. A mezőgazdasági tevékenységet folytatók által használt összes földterület 64 %-át gazdasági szervezetek művelik.

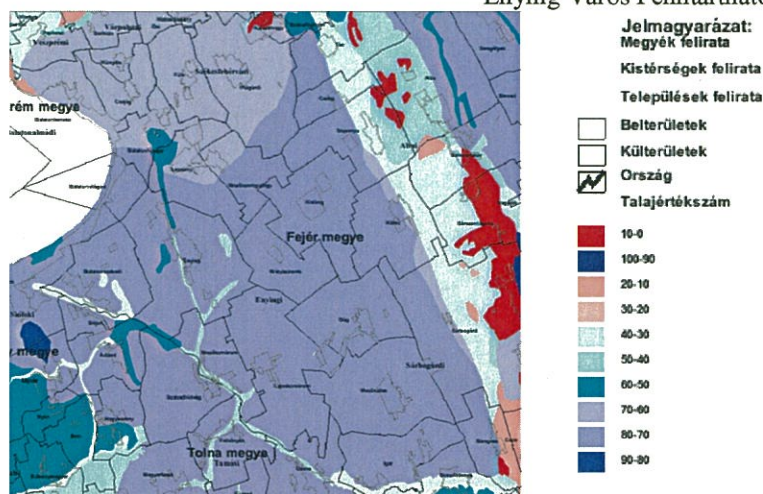
A természeti adottságok egyik meghatározója a kiváló minőségű termőtalaj, mely a Bácska vagy Bánát vidékeivel egyenrangú, búzát, kukoricát, nagyhozamú olajos és takarmánynövények termesztési lehetőségeinek abszolút biztonságát jelenti, más kultúrák kiegészítésével. Ezek figyelembevételével alakult és alakulhat, fejlődhet egyrészt az állattenyésztés minden bizonnyal a bioenergia alapanyag termelés.

(4. ábra: forrás: TEIR adatbázis)

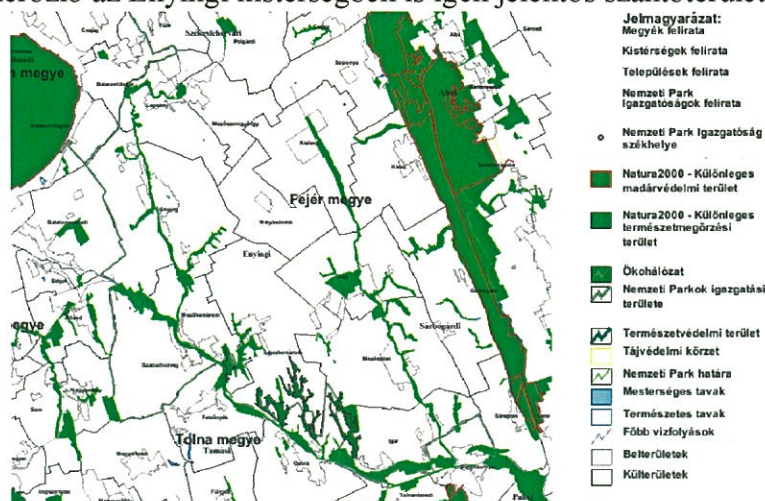
Enying Város Fenntarthatósági Programja

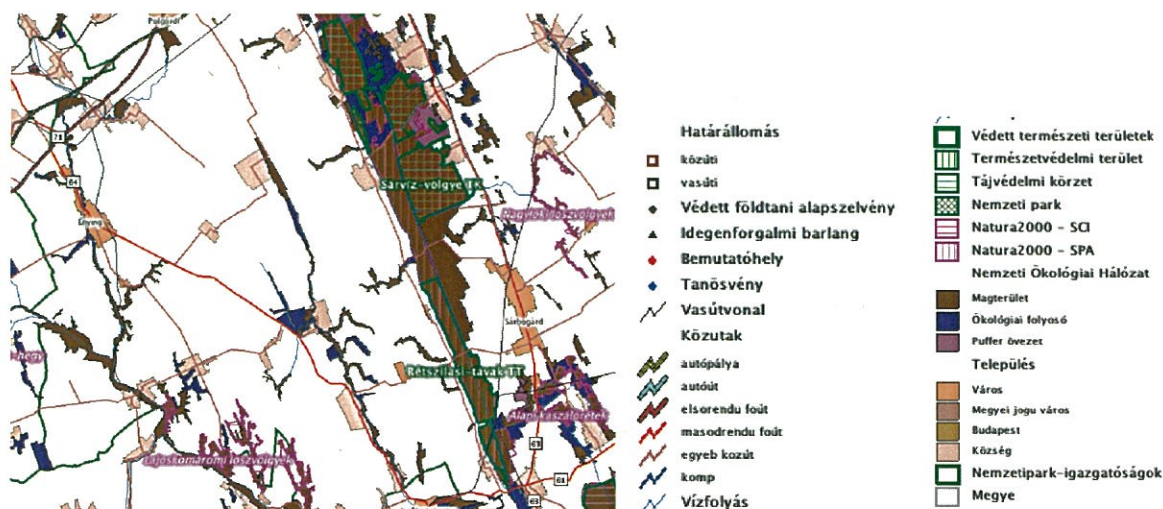
(5. ábra: forrás: TEIR adatbázis)

Fejér megye alapvetően kedvező talajtani adottságokkal rendelkezik. A talajok minőségét azonban különböző degradációs folyamatok csökkenthetik (pl. erózió, savanyodás, elvízényesedés). Fejér megyében nagy, összefüggő belvíz-veszélyeztetett területek nincsenek. Ilyen jelenségek elsősorban a mélyfekvésű, réti, réti csernozjom és öntés talajok körzetében fordulnak elő, főleg a Séd-Nádor vízrendszer mentén. Jelentős minőségrontó tényező lehet a talajszennyezettség. Talajszennyezések közé tartoznak a természetidegen anyagok talajba jutása (juttatása), illetve különböző kémiai anyagok szakszerűtlen felhasználásából, tárolásából eredő szennyezések (pl. szeméttlerakás, olajszennyezés, nitrát felhalmozódás, növényvédőszer maradékok). Fejér megye mezőgazdasági művelt területein jelentősebb szennyezésről nincs tudomásunk.

A talaj védelmének kiemelt szerepet kap a termőtalaj – mint megújuló természeti erőforrás –, valamint a talajfelszín, mint szennyezésre érzékeny felület fokozott védelme a területhasználatoknál, a terhelő/szennyező anyagok kibocsátásánál, elhelyezésénél, ártalmatlanításánál. A talajok minőségének romlásánál a talajdegradáció, ezen belül az erózió, defláció kiterjedt területeket érint a megyében: erősen erodált mintegy 30 ezer ha, ahol a talajpusztulás mértéke a termőréteg több mint 70 %-át érintette; közép fokú erózió tapasztalható mintegy 46 ezer ha területen, ahol a termőréteg 30-70 %-a már lepusztult; szélerózió is tapasztalható 4 400 ha területen, Sárbogárd-Alap és Előszállás térségének talajain. A szélerózió az Enyingi kistérségben is igen jelentős szántóterületeket érint.

(6. ábra: Védett területek VÁTI: TEIR)

(7. ábra: Nemzeti Ökológiai Hálózathoz tartozó elemek, forrás: TIR Természeti Információs rendszer)

A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység nem terjengűs alföldi típusú, hanem sokkal inkább szalagtelepűlés jellegű, melynek többek között egyik hátránya, hogy csak elméletileg jelölhetűk ki a városcentrumot.

Enying Város Önkormányzata Képviselő-testűletének 35/2004 (IX.30.) számű a 'Helyi építési szabályzatról' szűlű rendelete szabályozza a telepűlési, illetve épített környezet állapotát a rendelkezésein keresztül (lsd: Helyi építési szabályzat).

Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorű sűrű beépítés az utcavonalon elűkert nélkül, viszonylag kis telekműrettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntű többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójű épűletek, kastély, templomok.

A városközpont körű felfűzűdű terűletek zűműt kertvárosias, családiházias beépítés jellemzi nagy zűldfelűleti aránnyal. Jellemző az oldalhatáron állű beépítés elűkertel és az alacsony beépítési százalék. Kisebb műrtékben, önálló terűleti egységként jellemző a lakótelepi beépítés, közűs tömbtelkeken geometrikus elhelyezkedésű lapos tetűs épűletekkel. Elsűsorban a csatolt terűleteken (pl.: Alsűtekeres, Balatonbozsok) jellemző a falusias, családiházias beépítés, nagyobb telkekkel, alacsonyabb beépítési százalékkal a falusias életműdra jellemző telekhasználat. Megfigyelhető a kerti nűvények termesztése és háztűji állattartás is. A külterűletek felhasználása is a falusi, gazdálkodű életvitelnek megfelelű. Művelési ágak megoszlása Enying külterűletein:

Művelési ág	Terűlet (ha)
Szántű és szántűként használt kert	13001,76
Konyhakert	71,07
űvegház és fűlia	0,04
Szűlű	33,19
Gyűműölcs	3,9
Rét	3,56
Legelű	803,91
Erdű	263, 10
Nádas	17,79
Halastű	27, 05
Terműterűlet	14225, 34
Kivett	380,21

(4. táblázat: Külterűletek felhasználása)

A város gazdasági területein a telepszerű beépítés jellemző, technológiától függően kialakított épületekkel, nagy telekmérettel, magas beépítési százalékkal, csekély zöldfelülettel.

A 2/2002. KöM rendelet szerint érzékeny természeti terület a településen nincs.

A településen nem található Natura 2000 által érintett terület.

Fontos feladatunk a különböző korokból ránk maradt építészeti alkotások megőrzése. Ezek a település arculatának jellegzetes meghatározói, megfelelő védelmük közös érdekünk. Ez vonatkozik egy-egy épületre, jellegzetes utcasorokra, de a településkép egészére is.

Többutcas szalagtelkes település a Mezőföld nyugati részén, az ún. enyingi-háton fekszik. Belterülete Csíkgát- vagy Kabóka-patak partján, 136 méter tengerszint feletti magasságban található. A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység nem terjengős alföldi típusú, hanem sokkal inkább szalagtelepülés jellegű, melynek többek között egyik hátránya, hogy csak elméletileg jelölhetjük ki a városcentrumot.

Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorú sűrű beépítés az utcavonalon előkert nélkül, viszonylag kis telekmérettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntő többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójú épületek, kastély, templomok. A városközpont köré felfűződő területek zömét kertvárosias, családi házas beépítés jellemzi nagy zöldfelületi aránnyal. Jellemző az oldalhatáron álló beépítés előkerttel és az alacsony beépítési százalék.

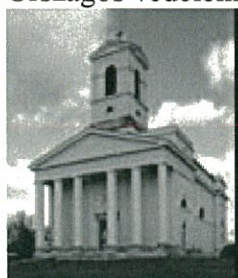
3. 4. 3. Táj értékek

A táji értékek körébe tartoznak a természeti és épített értékek is, amelyeket az adott településen megtalálhatóak. Országos és helyi védettséget is élvezhetnek, de vannak egyedi tájértékek is, amelyek megóvása egy külön feladatként jelenik meg. Egy táji értékhez ezen kívül még kapcsolódnak a helyi civil élet sajátosságai és a helyi kulturális szokások is.

Enying olyan település, amely nem rendelkezik sem természetes természeti értékkel és sem egyedi tájértékkel. Azonban a város, történelmi épített környezettel színesíti a látnivalókat.

a) Épített értékek védelme

Országos védelem alatt álló műemlék épületek:

R. k. templom (Nepomuki Szent János)

nyilvántartási szám: 1696

Kossuth Lajos u.

hrs.: 2295/1

klasszicista

1841

Település központjában, nagyobb teresedés közepén, szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a szentély felé kontyolt nyeregtetővel, a szentélyhez kétfelől csatlakozó, azonos magasságú bővítményekkel. Főhomlokzaton hat toszkán oszlop által tartott timpanon, a négyzetes toronytest a timpanon takarásából emelkedik ki. A portikusz mögött kőkeretes, szemöldökgyámos bejárati ajtó, fölötté feliratos tábla. Oldalhomlokzatain szélről sarokpilaszterekkel hangsúlyozott rizalitok, övparkányon íves parkányú félkörös ablakok, töretlenül körbefutó háromrészes főparkány és fölötté attikafal, a szentélyt a parkányok közé fogott ablaksor világítja meg. Dongaboltozatos

Enying Város Fenntarthatósági Programja

hajó, félkupolával fedett szentély, a mellékterek csehsüveg- és teknő boltozatosak, a bejárat oldalán két oszlopra támaszkodó, tömör mellvédes karzat.

Építette hg. Batthyány Fülöp 1838–1841-ben (építész: Alois Pichl, Vajta Ferenc uradalmi építőmester és Hanauer György tatai építőmester). A II. világháború pusztításait 1949-ben hozták helyre (Szánthó Lajos restaurátor). Belső felújítás 1965-ben, a külső 2002-ben volt.

Uradalmi épület

nyilvántartási szám: 1698

Szabadság tér 2.

hrsz.: 1470

18. század vége

Település központjában, az r. k. templom (trs.: 1696) és a kastély (trs.: 1697) között, főszárnyával utcavonalon, mellékszárnyával telekhatáron álló, L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Erősen átalakított homlokzatú. Egytraktusos alaprajzi elrendezésű, az utcai szárny előtt lapos dongával fedett oldalfolyosó fut, az árkádsor részben befalazva. Kapualja két szakaszos, csehsüveg boltozatos. Épült a 18. század végén. Jelenleg szociális otthon.

Batthyány-kastély és parkja

nyilvántartási szám: 1697

Szabadság tér 16.

hrsz.: 1474/58

késő barokk 1806 előtt

Település központjában, az r. k. templomtól (trs.: 1696) DNy-ra, szabadon álló, U alaprajzú, részben alápincézett, kontyolt nyeregtetős épület Főszárnya emeletes, mellékszárnyai földszintesek. Főhomlokzatának közepén enyhén előreugró, timpanonnal lezárt középrizalit. Sávozott vakolatarchitektúra, a földszinti ablakok vakolatkváderes keretezésűek, az emeletiek könyöklő- és szemöldökpárkányos, szalagkeretesek. Az udvari homlokzat tengelyében erősen előreugró, timpanonnal lezárt középrizalit, a kocsibehajtó fölött pilaszterpárookra támaszkodó erkély. A főszárny középfolyosós, a mellékszárnyak oldalfolyosós alaprajzi elrendezésűek. Építette gr. Batthyány Lajos 1806 előtt a D-i szárnyba beépült korábbi épület felhasználásával. Öröklés útján jutott a Draskovics családhoz 1870-ben, majd a 1895-ben gr. Csekonics Endre vásárolta meg, aki a 20. század elején eklektikus stílusban átépítette. A II. világháborúban erősen megrongálódott, először iskolát, majd 1959–1962 között orvosi rendelőt alakítottak ki benne. Parkját jelentősen megcsonkították.

b) Helyi védettség alatt álló építmények:

Református templom	(782 hrsz)
Evangelikus templom	(2010 hrsz)
Temető kápolna	(2260 hrsz)
Okmányiroda	(537 hrsz)
Herceg Batthyányi Fülöp általános iskola	(1304 hrsz)
Volt malom	(2262 hrsz)
Balatonbozsok, katolikus templom	(236 hrsz)
Balatonbozsok, ravatalozó	(236 hrsz)
Balatonbozsok, "tornyos iskola"	(269 hrsz)
Balatonbozsok, Schrikker-kastély (óvoda)	(39 hrsz)
Árpád szobor	(2294/4 hrsz)
Szent-Györgyi Albert mellszobor	(1475/45 hrsz)
Feszület "tornyos iskola" előtt	(269 hrsz)

és a

Balatonbozsok, Schrikker-kastély

Szabadság tér 16.

hrsz.: 39

Eklektikus, klasszicista elemekkel

Balatonbozsok legnagyobb birtokosai 1851-ben a Jankovich, a Sztojanovits, a Germanecz és a Balassa családok tagjai voltak. A Schrikker família viszonylag későn, az 1920-as években került a településre. Kúriáját is ekkor építhette fel eklektikus stílusban, melyben a klasszicista elemek meghatározóak.

Szabadon álló, földszintes, téglalap alaprajzú épület. Főhomlokzatán 2 oszlop és 2 pillér által tartott timpanonos, mellvédes középrész látható, mely erősen kilép a fal síkjából. A homlokzati szakaszon 3-3 ablak húzódik.

Az államosítás során a birtokokat és a kúriát elvették tőle, a 1950-ben az épületben tantermet alakítottak ki és az óvodát is ekkor helyezték el falai között. A kúria melyet kisebb park övez - jelenleg is óvodaként működik.

3. 4. 4. Kulturális értékek és civil élet

A városban több civil szervezet működik, főként a kultúra a segítségnyújtás, a sport és szabadidő, valamint a településszépítés területén, közülük néhány jelentős aktivitást fejt ki, azonban ezen szervezetek helyi döntésekbe történő bevonása esetleges:

- Városunkért Közalapítvány
- Balatonbozsokért Alapítvány
- Barátság Nyugdíjas Klub
- Boróka Alapítvány
- Enyingi Városvédő, Szépítő és Hagyományőrző Egyesület
- Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete
- "Kabókapusza és Környéke Lakosságáért" Alapítvány
- Városi Polgárőrség
- Rozmaring Nyugdíjas Klub
- „Szirombontogató” Alapítvány az Enyingi Óvodáért

3. 5. Társadalmi helyzet

3. 5. 1. Demográfiai viszonyok

Enying területe 8 278 hektár, mely nem változott a rendszerváltás óta. A legutóbbi, 2001-es népszámlálás adatai szerint a város lakónépessége 7 130 fő (ebből 3555 fő férfi és 3575 fő nő), míg 10 évvel korábban 7150 fő volt (ebből 3581 fő férfi és 3569 fő nő). Az állandó népesség 2001-ben 7 373 fő volt, ami 7 218 főre csökkent (KSH 2009-re vonatkozó adatbázisa szerint). A csökkenés folyamatos. A legfrissebb adatok a 2011. évi népszámlálás alkalmával kerülnek nyilvánosságra, de csak a 2012. év második felére várhatóak ezek az adatok.

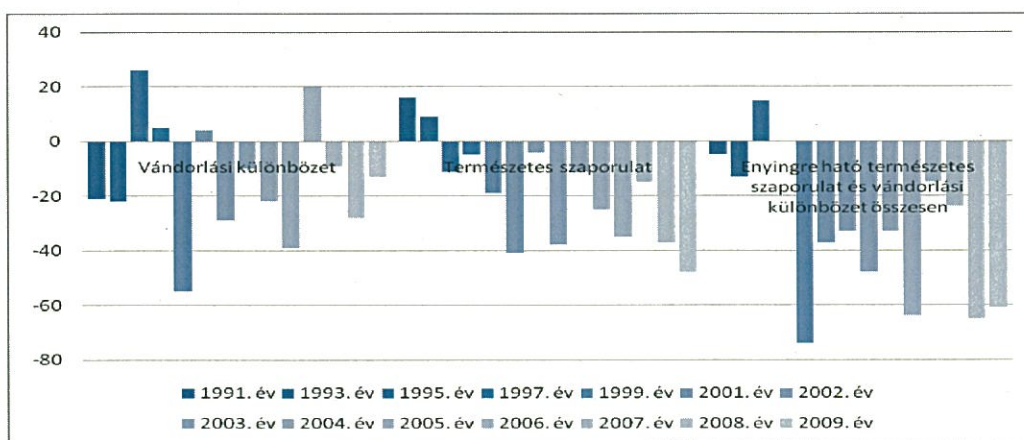

A népsűrűség az állandó lakónépességből számítva 2009-ben 82,78 fő/km² volt 2009-ben. Jelentős városról lévén szó, ez a magas érték nem meglepő, az Enyingi kistérség átlaghoz képest 50,7 fő/km², ami már a megye illetve az ország viszonylag ritkán lakott területei közé tartozik.

(1. diagram: adatforrás: KSH T-Star)

Enying népmozgalmára immár másfél évtizede a változó ütemű természetes fogyás jellemző; pozitív természetes szaporodás utoljára 1993-ban fordult elő. Az elmúlt 10 év alatt (1999-2009) során az élve születések száma 2007-ben volt a legmagasabb (84 fő) a legalacsonyabb pedig 2005 és 2009-ben 55 fővel. A népességfogyás mértékét a vándorlási egyenleg sem képes ellensúlyozni.

(2. diagram: adatforrás: KSH T-Star)

Az elvándorlás a népesség tartós térbeli-területi helyváltoztatását, lakónépességének megváltozását jelenti, amiben Enying esetében is elsősorban gazdasági, illetve foglalkoztatási okok játszanak szerepet. A legtöbbben 2006-ban költöztek a településre (355 fő), a legkevesebben pedig 2009-ben (211 fő). A népesség 1999-ben csökkent a legerőteljesebben (74 fővel). Ennek oka, hogy ebben az évben az elvándorlás szokatlan mértékben meghaladta a beköltözések számát. Mivel a következő években az elvándorlások szám is csökkent valamelyest, a vándorlási egyenleg említett eltolódását a beköltözők számának zuhanása idézte elő. Megfigyelhető, hogy viszonylag kiegyenlített a lakosság számának alakulása, mert a természetes szaporulat és a vándorlási különbözet értékei kiegyenlítik egymást. A környező

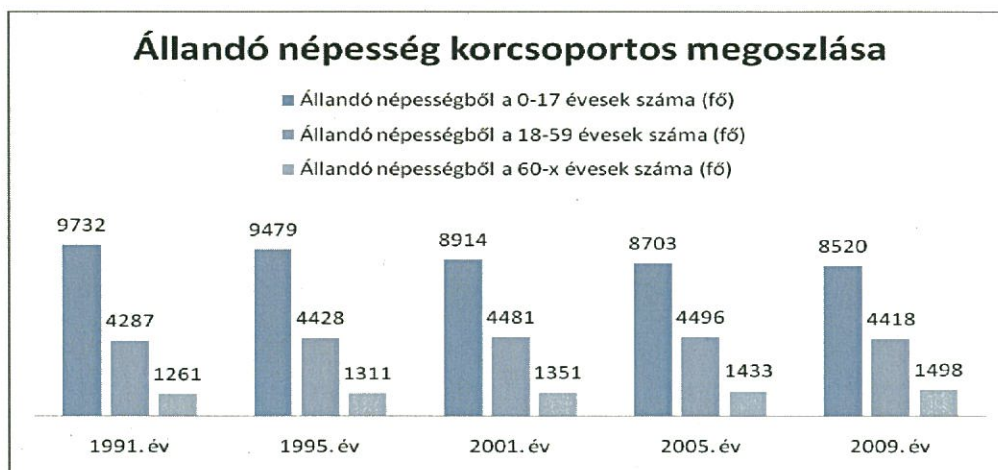
Enying Város Fenntarthatósági Programja

településekről történő célirányos beköltözés is feltételezhető, hiszen a kistérség többi településének vándorlási egyenlege arányosan változott.

Időszak	Élve születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Természetes szaporulat	Odavándorlások száma	Elvándorlások száma	Vándorlási különbözet	Lakosság számának alakulása
1999. év	70	89	-19	236	291	-55	-74
2000. év	71	98	-27	244	272	-28	-55
2001. év	66	107	-41	269	265	4	-37
2002. év	76	80	-4	299	328	-29	-33
2003. év	59	97	-38	258	268	-10	-48
2004. év	75	86	-11	271	293	-22	-33
2005. év	55	80	-25	236	275	-39	-64
2006. év	68	103	-35	355	335	20	-15
2007. év	84	99	-15	338	347	-9	-24
2008. év	71	108	-37	260	288	-28	-65
2009. év	55	103	-48	211	224	-13	-61

(5. táblázat: adatforrás: KSH T-Star)

Megállapítható, hogy az állandó népesség alakulása eltér az országos vagy a megye egészére jellemző tendenciáktól. Például Enyingen a természetes szaporodást csak 14 évvel később (1995-ben) váltotta fel a természetes fogyás, mint Magyarország egészére vonatkoztatva (1981.), és igen fontos, hogy a népesség vándorlása jóval erősebben befolyásolja a lakosságszámot a városban, mint egy nagyobb térség szintjén.

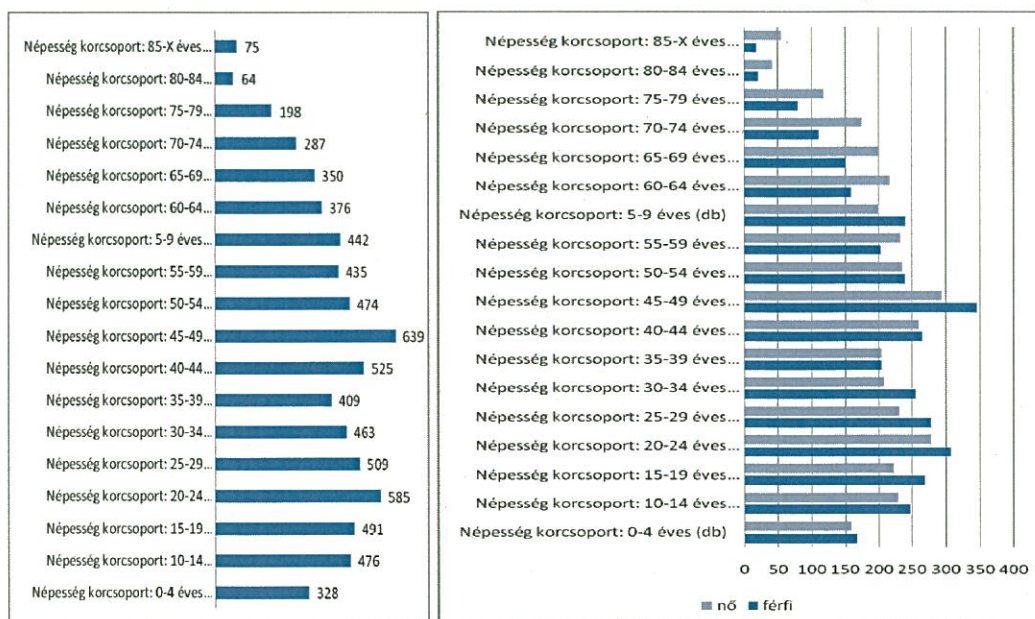
(3. diagram: adatforrás: KSH T-Star)

A korösszetétel változását megfigyelve fokozatos elöregedést tapasztalunk, amit a 60 éven felüliek évről évre növekvő arányát túl a korfa alakja is jelzi. Az 5 éves intervallumok közül a legmagasabb a 45-49 évesek aránya a, a fiatal korosztályok náluk jóval kevesebben vannak. Némileg kivételt jelent a 20 év körüli korcsoport, ami azzal magyarázható, hogy a már említett legnépesebb korosztály gyermekei a népszámlálás idején jórészt 15-25 év közöttiek voltak. A nemek aránya általában általában az országos tendenciát tükrözi: a fiatal korosztályokon közel egyenlő az arány, vagy valamelyest a férfiak vannak többségben, majd a közép- és különösen az öregkorúaknál a férfiak nagyobb halálozási aránya egyre fokozódó növekedést eredményez.

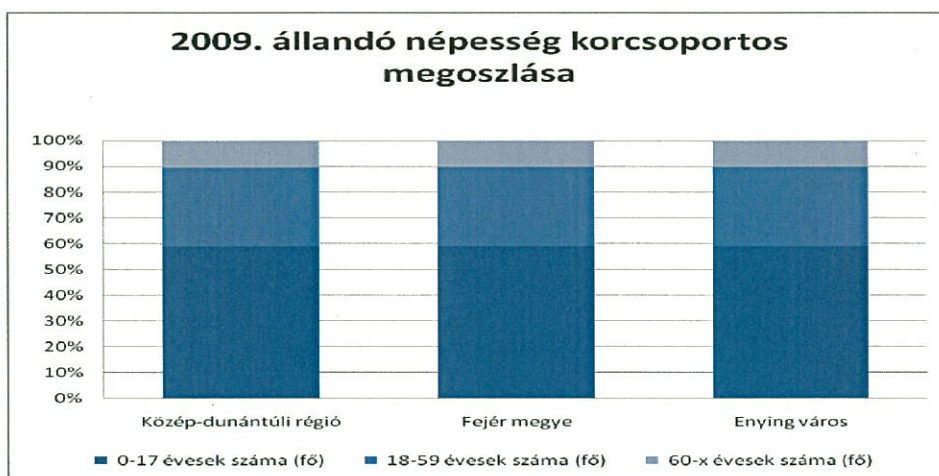
Enying Város Fenntarthatósági Programja

Enying város népességének koreloszlása – még ha eltérő mértékben is, de a hazai tendenciáknak megfelelően – az időskorúak irányába tolódik el. Az időskorúak helyzetének javítása mellett kiemelten fontos a fiatalokkal való törődés, hiszen a város érdeke is, hogy a jövő nemzetének minél kedvezőbb feltételeket teremtesen és a városban maradásukat ösztönözze.

(4. diagram: adatforrás: KSH T-Star)

Enying korösszetételében a nagyobb térségi szintű adatokkal összehasonlítva azt lehet mondani, hogy szinte azonos értéket mutat.

(5. diagram: adatforrás: KSH T-Star)

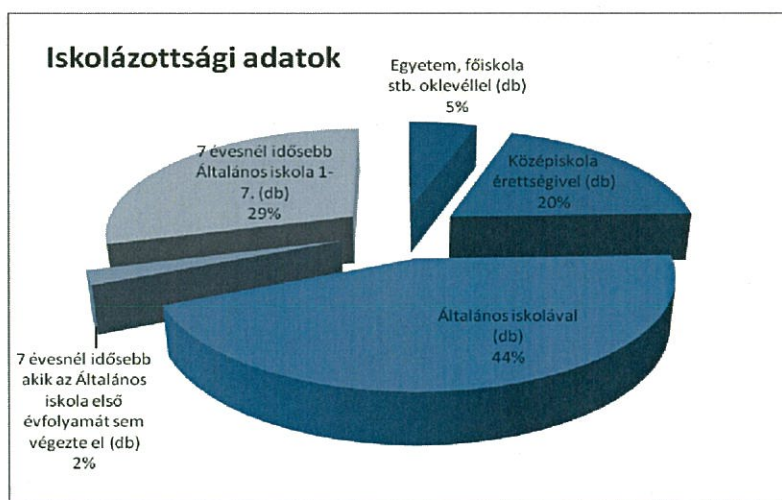
Enying település szerkezetéből adódóan a központi belterület mellett – mely Enyingből és Balatonbuzsokból áll – két lakott terület található, Kabókapuszt és Alsótekeres, továbbá két népességgel is bíró külterületi lakóhelye van: Leshegy és Öreghegy.

(6. diagram: adatforrás, KSH T-Star)

3. 5. 2. Oktatás, képzés

Enyingen a KSH adatszolgáltatásai alapján 2001-ben a népességen belül felsőfokú végzettségűek aránya 5 %. A tendencia hazánban az, hogy a magasan képzett népesség általában a nagyobb településeken koncentrálódik. E tekintetben a tendenciát Enying is követi. A rurális települések között a az átlagos iskolázottság jellemzi, mely ugyan az országos átlag alatti, de a hasonló szintű és helyzetű települések között átlagosnak mondható. A lakosság mezőgazdasági jellegét a legalább középiskolai érettségivel rendelkezők alacsonyabb aránya is mutatja.

(7. diagram: adatforrás: népszámlálás 2001.)

Óvoda	
feladat-ellátási helyek száma	3
férőhelyek száma	230
beírt gyermekek száma	237
Óvodapedagógusok száma	22
gyermekcsoportok száma	10

Ami az intézményi ellátottságot illeti, megállapítható, hogy az óvodai férőhelyek száma kevesebb, mint amire igény van és a jelenleg beíratott gyerekek száma meghaladja. Ez hasonló az országos és megyei átlaghoz. Az ellátás is szétszórta, 3 óvodát tart fenn az önkormányzat, mely igen gazdaságtalan. Célszerű lenne egy helyen koncentrálni a gyerekeket.

Általános iskola	
osztályok száma	28
osztálytermek száma	27
főállású pedagógusok száma	56
tanulók száma	569
Naponta bejárótanulók száma	67

Az általános iskolában a tantermek száma egyel kevesebb, mint az osztályok száma. Az átlagos osztálylétszám 21 fő. Az általános iskolai ellátást már nem csak az Enyingen élő diákok veszig igénybe, hanem a környező településen élők is, így már térségi vonzáskörzete is van az iskolának.

A középiskolások kihasználtsága már nem olyan jó, moint az általános iskoláé. Csak 6 osztályt tudtak indítani a 8 tantermes iskolában. A tanulók 72,4%-a bejáró és csak 27,6%-a helyil-enyingi tanuló.

Középiskola	
Nappali tagozatos gimnáziumi tanulók száma	145
Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma	145
Középiskolai osztályok száma	6
Középiskolai osztálytermek száma	8
Középiskolai főállású pedagógusok száma	11
Naponta bejáró középiskolai tanulók száma	105
Kollégiumban lakó középiskolai tanulók száma	1
Középiskolai felnőttoktatásban tanulók száma	51

(6. táblázat: adatforrás: KSH2009.)

3. 5. 3. Művelődés, kultúra

A Városi Művelődési Ház - amely az 1870-ben épült Úri kaszinó épületében működik a várossá avatás után nyerte el mai formáját, s látta el széles skálán a kulturális, közművelődési, szórakozási, város politikai célokat szolgáló feladatokat. A Vas Gereben Könyvtár felnőtt és gyermekek részére 1945-ben alakult, mint népkönyvtár. 1953 és 1961 között járási könyvtárként működött. Alapterülete 270 m². Könyvvállománya valamivel több, mint 30000 kötet, s három fiókkönyvtára van. A kölcsönzött kötetek száma évi 2000 körüli. Folyóirat olvasója, zenehallgató terme, videó-helyisége is van.

A helyi közművelődési célok megvalósítása érdekében az önkormányzat segíti a civil szervezetek művelődési törekvéseit, széleskörű együttműködést alakít ki a társadalmi szervezetekkel. A közművelődés közösségi színtereit az önkormányzat a Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár szervezésében biztosítja. A Művelődési Ház és Könyvtár részben önálló gazdálkodású önkormányzati intézmény, amely az önkormányzat költségvetésében biztosított kereteken belül látja el pénzügyi, gazdasági feladatait.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A közművelődési intézményekben a szabadidő kulturális és sportcélú eltöltéséhez kell a feltételeket biztosítani.

A közművelődési intézmények fenntartásához szükséges személyi és szakképzettségi feltételeket a jogszabályokban meghatározott szinten biztosítja a fenntartó. A foglalkoztatott létszámkeretet az éves költségvetési rendelet rögzíti.

Kultúra - könyvtár	
A nyilvános könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma 2009 (fő)	1 172
A nyilvános könyvtárak száma 2009 (db)	1

(7. táblázat: KSH 2009.)

A településen felnőttoktatás is folyik, középiskolai szinten 2009-ben 51-en vettek részt a felnőttképzésben.

A településen egy könyvtár is működik Vas Gereben Városi Könyvtár, melynek jelentős számú olvasója van.

3. 5. 4. Sport, kikapcsolódás

A településen a sportot versenyszerűen vagy amatőr módon kikapcsolódásként művelők körét az Enying Városi Sportegyesület szervezi meg. A következő szakosztályok segítik a sportolókat:

- Asztalitenisz Szakosztály
- Természetjáró Szakosztály
- Karate Szakosztály
- Birkózó Szakosztály
- Labdarúgó Szakosztály
- Női Labdarúgó Szakosztály

A településen sportcsarnok nincs, de viszonylag nagy tornaterem ad helyet a mozgást kedvelőknek. A műfüves futballpálya pályázati úton és önerőből valósult meg, ahol a labdarúgó szakosztály edzéseket és kispályás mérkőzéseket is rendez. A nagyobb volumenű sportrendezvények lebonyolítására alkalmas a városi sporttelep, ahol öltözőépület, lelátó és futópálya is van.

3. 5. 5. Egészségügy, szociális ellátás

Az egyes szociális ellátásokról a 14/2000. (IV. 19.) sz. helyi rendelet rendelkezik. E rendelet célja, hogy a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló, többször módosított 1993. évi m. tv. (a továbbiakban: Szocvtv.) által meghatározott pénzügyi és természetbeni juttatások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevétele szabályait megállapítsa, rendelkezék az ellátások igénybevétele jogosságáról, az ellátások mértékéről és a igénybevétele módjáról.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete e rendeletben szabályozza az alábbi természetben nyújtott szociális ellátásokat:

- köztemetés,
- közgyógyellátás méltányosságból,
- a képviselő-testület döntése alapján természetbeni szociális ellátásként nyújtható:

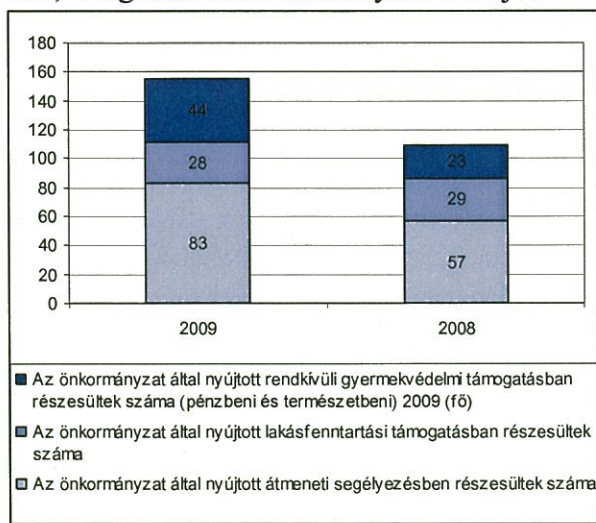
- az átmeneti segély,
- a temetési segély,
- a lakásfenntartási támogatás.

Az Önkormányzat az alábbi személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat végzi:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- nappali ellátást nyújtó intézmény (idősek klubja),
- ápolást, gondozást nyújtó (tartós bentlakásos) intézmény,
- speciális alapellátási feladatok.⁶

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás szociális ellátás területén a családsegítésre, házi segítségnyújtásra és jelzőrendszeres segítségnyújtásra kötött együttműködést.

A családsegítés két mikro-körzetben valósul meg. Az Enying-Lepsény-Kisláng mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény elkülönült szervezete útján látja el. Dég-Mezőkomárom-Szabadhidvég-Lajoskomárom mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Szabadhidvég Község Önkormányzata a Mezőföldi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálati Társulás erre a célra alakult szervezetét bízta meg. A jelzőrendszeres segítségnyújtást Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény elkülönült szervezete útján látja el. Folyamatosan biztosítja a vállalt feladat ellátását Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhidvég, Lepsény, Kisláng ill. a gesztor önkormányzat Enying tekintetében a lakosság arányosan kihelyezett 100 (2007-től 125) készülék vonatkozásában. A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2006. január 1-től Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhidvég, Lepsény településekre kiterjedően központi orvosi ügyeletet tart fenn, amelyet az Emergency szerviz üzemeltet. Helye: Enyingi rendelőintézet ügyeleti helyisége. A rendszeres szociális segélyben részesítettek száma igen magas volt 2008-ban 197, mely 2009-re visszaesett 99-re, majdnem felére. Hazánkban a vizsgálat időszak alatt folyamatosan növekedett azok száma, akik rendszeres szociális segélyben részesülnek. Ez az adat, a foglalkoztatás alacsonyabb szintjével van összefüggésben.

(8. diagram: adatforrás: TEIR adatbázis 2008-2009)

Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatás, az átmeneti segélyezés és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megfelelő indikátorai egy-egy település önkormányzati alapú segítségnyújtásának. Összességében – amennyire a rendelkezésre álló adatokból megállapítható – a támogatás eseteinek száma az átmeneti segélyezés és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatások terén jelentősen, 35 %-kal emelkedett. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzati szociális jellegű támogatások igénybevételére egyre nagyobb igény van.

	2009	2008
A rendszeres szociális segélyben részesítettek közül foglalkoztatásban résztvettek száma	60	32
Ápolási díjban részesítettek évi átlagos száma	51	42
Ápolási díjra felhasznált összeg	18031	14198
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyezés esetei	99	73
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyezésben részesültek száma	83	57
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyre felhasznált összeg	766	425
Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatásban részesültek száma	28	29
Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	1754	1441
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetei	46	27
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) 2009 (fő)	44	23
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	231	145
Időskorúak járadékában részesítettek évi átlagos száma	5	4
Időskorúak járadékára felhasznált összeg (1000 Ft)	1640	1568
Közcélú foglalkoztatásban résztvettek száma (fő)	60	4
Közcélú foglalkoztatásra fordított összeg (1000 Ft)	33933	3226
Közügyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)	158	208
Lakáscélú helyi támogatás összege (1000 Ft)	0	0
Lakáscélú helyi támogatásban részesültek száma (fő)	0	0
Rendelkezésre állási támogatásban részesítettek átlagos száma(fő)	197	
Rendelkezésre állási támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	62729	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (fő)	503	449
Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma (fő)	99	197
Rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg (1000 Ft)	36602	75605
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatásában részesültek száma	54	67
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatására kifizetett összeg (1000 Ft)	630	655

(8. táblázat: adatforrás: TEIR adatbázis 2008-2009)

Enyingen felnőtt és gyermek ellátást biztosító háziorvosi rendelő, védőnői szolgálat, fogorvos szakrendelés, mentőszolgálat, illetve központi orvosi ügyelet működik.

Enying lakosságának egészségi állapotát befolyásoló tényezőket a következők szerint foglalhatjuk össze:

- az orvosi alapellátás feltételeit háziorvos helyben biztosítja, szakellátás egy része a Fejér Megyei Szent György Kórház Enyingi Rendelőintézetében, a hiányzó szakellátások pedig a Fejér Megyei Szent György Kórházban vehetők igénybe;
- az életmód megfelel az országos átlagnak, annak változása, egészségesebb életmód, illetve táplálkozási szokások kialakítása felvilágosító munkát igényel;
- a környezeti hatások mértéke nem olyan jelentős, hogy kedvezőtlenül befolyásolná a lakosság egészségi állapotát, a levegő és a víz minősége egyaránt megfelelő;

- a társadalmi, gazdasági, szociális és kulturális viszonyok megfelelnek a magyarországi települési viszonyoknak.

A Rendelőintézetben működő szakrendelések a következők:

- Belgyógyászat, Sebészet, Urológia, Fül- orr- gégészet, Szemészet, Bőrgyógyászat, Orthopédia, Tüdőgyógyászat, Fizikótherápia, Röntgen, ultrahang, Reumathológia, Nőgyógyászat, Addiktológia, Laboratórium.

3. 5. 6. Közbiztonság

Enying városát a Székesfehérvári Rendőrkapitányság Enyingi Rendőrőrs és a Városi Polgárőrség védelmezi. A város lakosságával együttműködve végzik munkájukat, bár lehetőségeik igen korlátozottak. Sok esetben a lakosság figyelmét és információit is igénybe veszik, hogy a megelőző-felderítő munka sikeresen legyen.

A polgárőrök a hét minden napján, párban beosztva járják a várost és figyelik az esetleges rendbontást elkövető személyeket. A városban megrendezett eseményeken biztosítják a helyszínt, a mindennapokban a reggel iskolakezdés előtt a gyalogátkelők mellett segítik a gyerekek biztonságos átjutását.

A bűnmegelőzés érdekében az iskolában rendszeresen rendezésre kerülnek kommunikációs és tájékoztatói órák, ahol a diákokat felvilágosítják a veszélyekről és a biztonságos közlekedésről.

3. 6. Gazdasági helyzet

Enying gazdaságának alapjait elsősorban a város mezőgazdasági szerepköre, valamint közvetlenül vagy közvetve ehhez kapcsolódóan létrejött vállalkozása adják. Ehhez hozzájárul a hagyományos gabona-, szőlő, bortermesztés. Az ország más részeihez viszonyítva fejletlen kereskedelmi és szolgáltató hálózata a rendszerváltás után sem fejlődött kellő mértékben.

3. 6. 1. Mezőgazdaság

Az agrárgazdaság természet adta kincse a löszön képződött kiváló minőségű termőtalaj. A város mezőgazdasági nagyüzemei szintén szerkezeti átalakuláson mentek keresztül. A privatizáció során egyre nagyobb teret hódít a magán és bérgazdálkodás, a zártkerti művelés, kirajzolódni látszanak a modern farmergazdálkodás körvonalai.

A vidék jó minőségű gabonáját feldolgozó öreg malomnak többnyire csak fényes múltja, szolid jelene van, még az úgynevezett "Akócs-malom" évtizedek óta üres, funkcióvesztett, s lassan úrrá lesz rajta az enyészet. Örvendetes a Varga-tanya lovasiskola és panzió tevékenysége. Sárípuszta is a lovasturizmus kedvelőinek egyik célpontja, s a csaknem másfél száz éves múltra visszatekintő Enying-Alsótekeresi Dísz és Gyümölcsfa iskola Rt nemcsak hazai, hanem külföldi piacon is kínálja jó színvonalú termékeit, eredményes en. Csaknem 80 ha-on legkülönbözőbb díszcserjéket és gyümölcsfa csemetéket szaporítanak a 70-es főút 100-as kilométerénél. Nemcsak a Balaton-környéket, hanem a Dunántúl nagy részét is innen látják el elsőrendű szaporítóanyaggal. Tavasszal és ősszel – nyugat-európai színvonalú elárusító parkja - óriási forgalmat bonyolít le. Több mint száz fajtából, változatból válogathatnak a vásárolni vágyók.

A vidék fő terménye a búza, kukorica és a cukorrépa, melynek termésátlaga meghaladja az országos átlagot. Jelentős még a takarmánynövény, szőlő- és gyümölcsstermesztés, míg az állattenyésztésben, a sertés és versenylótenyésztés terén éri el a város mezőgazdasága - az országhatárokon túl is elismert eredményeit.

Agráralkalmassága a megye többi településéhez, illetve a kistérségéhez viszonyítva kimagasló. Enying területének szinte teljes egésze intenzív hasznosításra alkalmas.

A környezeti érzékenység megítélése tekintetében a szélerózió okozza a legtöbb problémát a szántóterületeken.

Enying jelentős mezőgazdasági háttérrel rendelkezik, jellemző mind a kisgazdasági, mind pedig a nagyüzemi növénytermesztés. A nagyüzemi művelést végzők közül legjelentősebb a gabona és takarmánytermesztéssel, valamint állattartással is foglalkozó Mezőszöv Zrt. Jelentős mezőgazdasági üzem, és egyben foglalkoztató a város déli részén található MIKÓ és MIKÓ Mezőgazdasági Kft. (Enying, Mikó-tanya).

A fentiekén kívül jelentős mezőgazdasági tevékenységet végez az Alsótekerési Faiskola is. A mezőgazdasági termelés hatékonysága mérsékelt mind a régióban, mind Enyingen. A tömegtermelésre alkalmas művelt és szántóterület aránya meghaladja az Európai Unió átlagát, jellemző a nagytáblás művelési rendszer.

Enyingen hiányoznak a mezőgazdasági termékeket népszerűsítő marketing eszközök, valamint a termelőket és az értékesítőket összekötő értékesítő láncok. A termelők versenyképessége jelentősen csökkent az európai gazdákkal szemben.

A szőlőtermesztés jelentő hagyományokkal rendelkezik. A borszőlő termesztés jelentős visszaesést mutatott az elmúlt évek során, azonban a csemegeszőlő jelenléte nagyobb arányú.

3. 6. 2. Ipar

A térség, de maga a város is iparilag fejletlen, ilyen szempontból halmozottan hátrányos helyzetű. Ennek oka többértű:

- Az elsősorban történelmi idők óta mindig mezőgazdaságból és szolgáltatásból élő településen az iparnak nem voltak és nincsenek tradíciói;
- Csupán a mezőgazdasági termékeket feldolgozó ipar számára van megfelelő mennyiségű és minőségű nyersanyag;
- Nincs egyéb ipartelepítő tényező: energiahordozók, ipari víz, jó közlekedés, szakképzett munkaerő stb.;
- Hiányzik a szükséges infrastruktúra;
- Kedvezőtlenül hatott és hat napjainkban is az ipartelepítés nemzeti politikája, mely a megye északi térségét és a két megyei jogú nagyvárost, Székesfehérvárt és Dunaújvárost preferálja;
- A szomszédos Siófok és az iparilag fejlettebb DK-i Veszprém megyei ipari háromszög éveken át vonzotta és foglalkoztatta település munkaképes lakosságának jelentős részét. Az elmúlt évtizedek politikai irányvonala, mely az ipar erőteljes centralizálását képviselte, nem fordított megfelelő figyelmet az enyingi térségre.

Az ipari struktúra a tulajdonviszonyok megváltozása, a piac gazdaság kérdése a munkanélküliség növekedését eredményezte, mely napjaink komoly problémája. A helyi kis és középvállalatok munkaerő igénye minimális, míg az olyan cég, mint a Videoton Holding, mely nagyobb létszámú munkaerő alkalmazására alkalmas teljes mértékben piacfüggő,

profitorientáltsága miatt helyi, de - egyáltalán - magyarországi működése folytonos bizonytalanságot indukáló.

Számottevő ipari termelés Enyingen a Videoton Holding Rt. Kábelkonfekcionáló Üzemében folyt, amelynek a bezárását 2003 januárjában jelentette be a vállalat vezetősége. Az ipari tevékenységek közül a mezőgazdasági feldolgozóipar a legjelentősebb. Kiemelkedő jelentőségű a hús- és tejfeldolgozással foglalkozó Enyingi Agrár Rt. és Mezőszöv Rt.. Jelentősebb ipari tevékenységet végez még két élelmiszeripari, két műtrágya és növényvédőszerrel foglalkozó cég is. Jelentős fejlődést jelentett és a jövőbe mutat a Fetilina Kft. (Műtrágyagyártás és kereskedelem, növény-védőszer kereskedelem és termények felvásárlása), akiknek központi telephelye a városban található.

Bár egy ilyen nagyságrendű, földrajzi adottságú kisvárosnak maximum 1000 főipari foglalkoztatottra van szüksége. A többségnek itt a mezőgazdaságban, kereskedelemben, vendéglátásban, idegenforgalomban, a szolgáltató ágazatokban, a pénzügyi és egyéb intézményrendszerben kell dolgoznia. Várossá nyilvánítás óta a település konkrét lépéseket is tett ezekben a szférákban.

Egyéb ipari tevékenység a városra nem jellemző, tehát az ebből adódó környezet szennyezés csekély mértékűnek mondható.

3. 6. 3. Szolgáltatások, kereskedelem

Enying évszázadokon át a Bakony-vidék és a Mezőföld terményeinek legfőbb cserepiac helye volt. Ide szállították a tűzi és épületfát, valamint az egyéb "helyi" termékeket, hogy azt itt gabonára, olajra, vágóállatra cseréljék. Ez adta meg az itteni piacok és vásárok jelentőségét és vetette meg a sokoldalú kiskereskedelem alapjait már a XIX. Század legelején. A piac helye és időpontja, esetleges állat és kirakodóvásárok tartása aktuális kérdés napjainkban is. 1948 után a kereskedelem bázisa országszerte az állami üzletláncok és ÁFÉSZ-ek lettek. Napjainkban már a bérlők, de még nagyobb hányadban az egyéni vállalkozók által fenntartott üzleté, kereskedelmi egységeké a vezető szerep. A város áruellátása, árukínálata, mely környezete fölé emeli - az átlagosnál jobb. Szükség lesz a jövőben bevásárlóközpontra (vásárcsarnok-piac), kulturált zenés szórakozóhelyre és vendégfogadásra alkalmas panzióra, szállodára. Az Unió csatlakozás után külkereskedelmi egységek objektív feltételein is javítani kell.

A város áruellátása az átlagosnál jobb, mely környezete fölé emeli. Az utóbbi években az egyre növekvő vállalkozói kedv újabb és újabb profilú és nagyságú kereskedelmi egységekkel gyarapítja a kínálatot. A vendéglátó és egyéb egységek száma az ABC-ktől a zöldség-, virágüzletekkel bezárólag meghaladja a félszázat. A szolgáltatások skálája rendkívül széles és sokrétű, mely kielégíti a helyi igényeken túlmenően a körzet, de az átmenő forgalom elvárásait is. Az ácsból a vízvezeték szerelőig mind megannyi szakmában több tucat szakember tevékenykedik, vállalkozói minőségben, jó színvonalon. A város vonzáskörzete összesen egy tucat községet ölel fel, valamivel több, mint 23000 lakossal.

A szorosan vett szálláshely-szolgáltatás mellett Enyingen – a település hagyományainak is köszönhetően – napjainkban egyre inkább előtérbe kerülnek az aktív turisztikai szolgáltatások, ezek között a lovasturizmus. Enying idegenforgalmának nincs számottevő

Enying Város Fenntarthatósági Programja

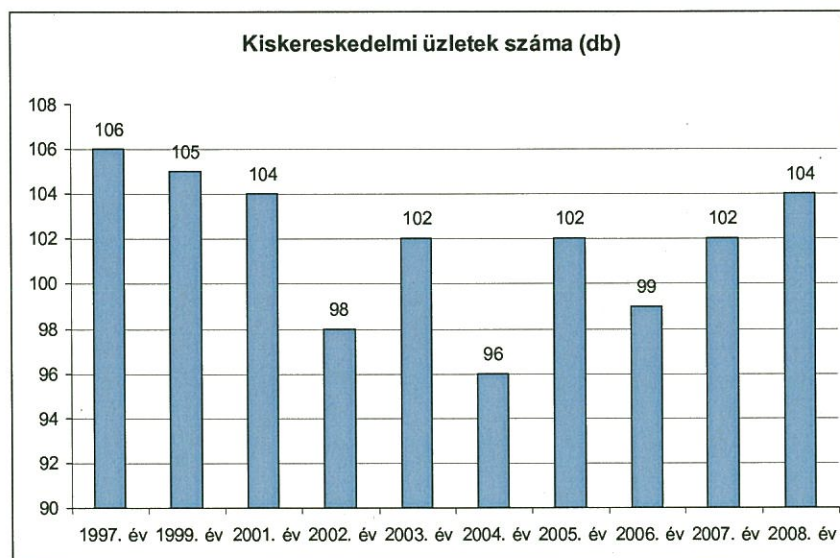
múltja. A huzamos ideig való itt tartózkodás turisztikai feltételei nem teremtdtek meg. Kevés az úgynevezett idegenforgalmi vonzerő.

A városközponttói gépjárművel kb. fél óra alatt elérhető a Balaton-part, azonban ez a tény nem befolyásolja az idegenforgalmat. A város életében nincs múltja az idegenforgalomhoz kapcsolódó tevékenységeknek. A feltételek, az idegenforgalmi vonzerő, a látványosságok, a megfelelő számú szálláshelyek nem alakultak ki.

2009. év	férőhely szám	vendéglát óhely szám	vendégéjszaka szám	külföldiek vendégéjszaka száma	vendégek száma
Falusi szállásadás	40	5	2141	34	843
Fizetővendéglátás	24	5	196	7	88
Magán szállásadás	64	10	2337	41	931
összesen	128	20	4674	82	1862

(9. táblázat: adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

A szálláshely összetételből világosan látszik, hogy a felét (50%-át) a magánszállások teszik ki, melyet a ténylegesen eltöltött vendégéjszakák száma adat is alátámaszt. A külföldiek vendégéjszaka részaránya a 2 %-ot sem éri el a térségben. Elmondható, hogy a turizmus nem meghatározó Enyingen.

(9. diagram: adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

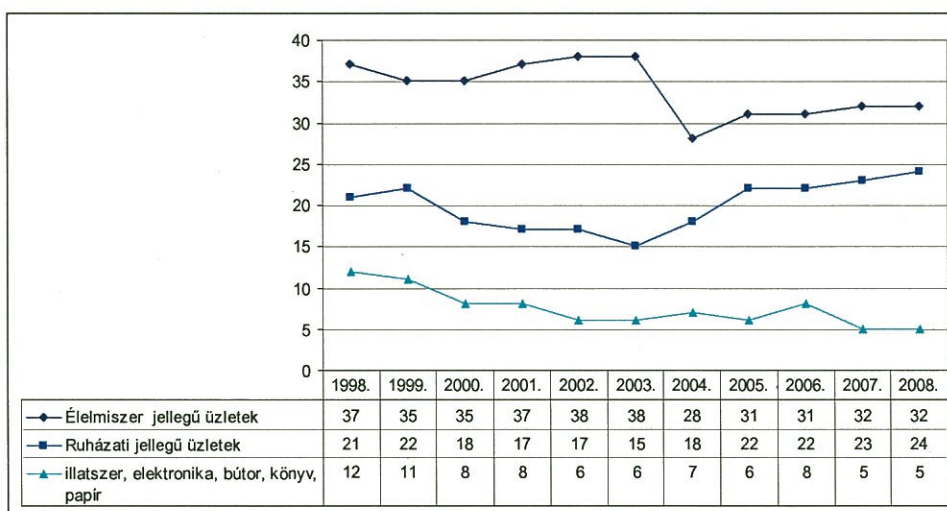
A kiskereskedelmi üzletek számának évenkénti alakulásában közel 10 %-os ingadozás figyelhető meg. Ha megnézzük az üzletek ellátás szerinti összetételét, azt tapasztaljuk, hogy az évek során az élelmiszer üzletek száma csökkent, míg a ruházati jellegű (ruha, használtruha, cipő) üzletek száma a 2002 – 2004 éves csökkenés után közel 30 %-kal emelkedett. Az egyéb üzletek – illatszer, bútor, elektronika, stb... - számának csökkenése azzal magyarázható, hogy az emberek a nagyobb üzletekben, bevásárló központokban az ilyen jellegű cikket is megvehetik, így nincs vagy jóval kisebb a keresleti oldal a szakirányú üzletek irányába. Ez a tendencia országos jellegű.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Időszak	Kiskereskedelmi üzletek	Élelmiszer jellegű üzletek	Ruházati jellegű üzletek	illatszer, elektronika, bútór, könyv, papíráru	Gépjárműalkatrész-szaküzletek	Vegyes iparcikk-üzletek és áruházak	Palackozott italok szaküzletek	Dohányáru-szaküzletek	Festékek vasáruk, barkács- és építési anyagok szaküzletek	Egyéb, iparcikk-szaküzletek	Nagykereskedelmi raktárak
1998.	107	37	21	12	4		1	2	5	25	
1999.	105	35	22	11	4		1	2	7	23	
2000.	104	35	18	8	4	4	2	2	7	24	
2001.	104	37	17	8	4	4	2	2	6	24	
2002.	98	38	17	6	4	4	2	2	6	16	3
2003.	102	38	15	6	4	4	3	2	6	21	3
2004.	96	28	18	7	3	4	3	2	5	23	3
2005.	102	31	22	6	3	4	3	2	6	22	3
2006.	99	31	22	8	3	4	3	2	6	16	4
2007.	102	32	23	5	3	4	3	1	5	20	5
2008.	104	32	24	5	3	4	3	1	5	22	5

(10. táblázat: adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

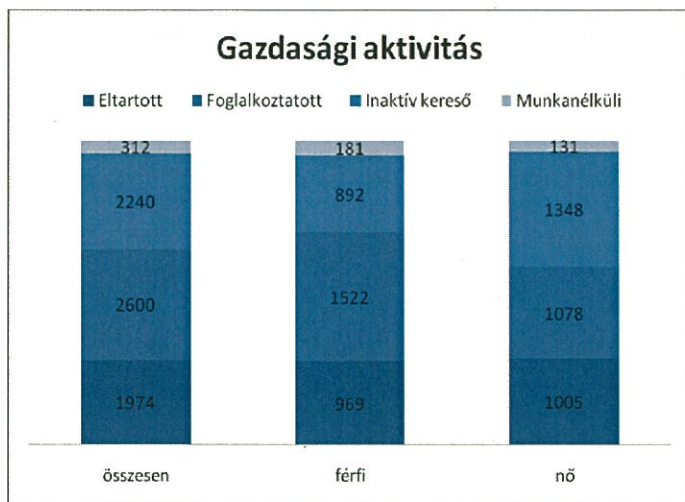

(10. diagram: Szakirányú üzletek számának alakulása)

3. 6. 4. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet

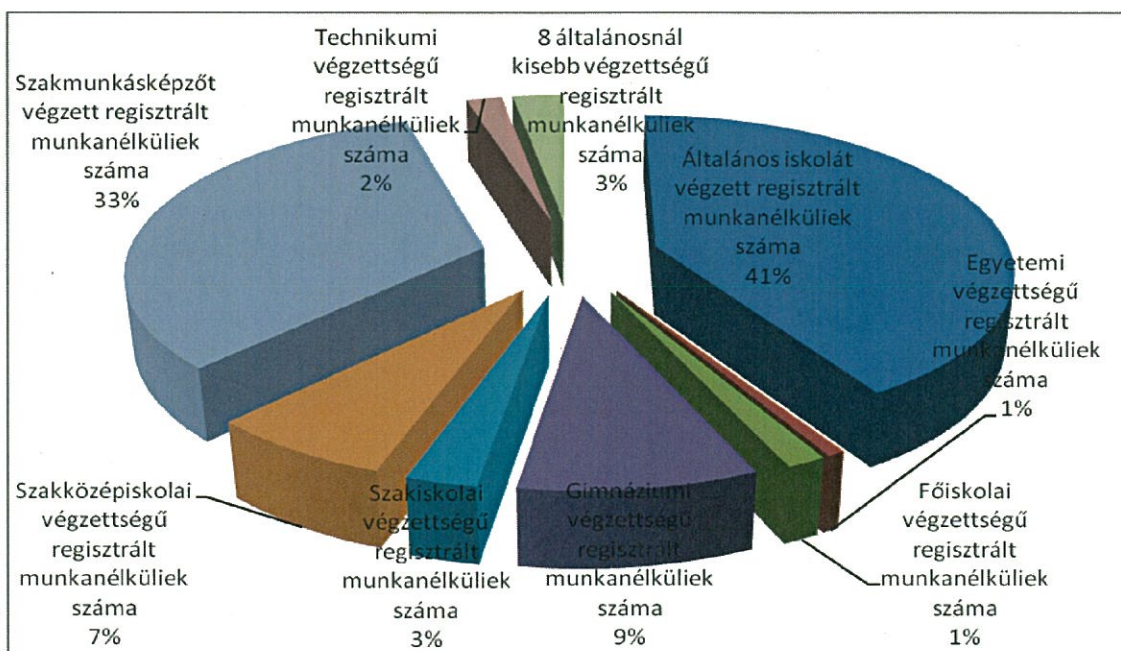
	1980			1990			2001		
	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő
Eltartott Összesen (db)	2520	1034	1486	2273	949	1324	1974	969	1005
Foglalkoztatott Összesen (db)	3520	2080	1440	3156	1917	1239	2600	1522	1078
Inaktív kereső Összesen (db)	1316	591	725	1595	629	966	2240	892	1348
Népesség összesen (db)	7356	3705	3651	7150	3581	3569	7126	3564	3562
Munkanélküli Összesen (db)				126	86	40	312	181	131

(11. táblázat: adatforrás: Népszámlálás 2001.)

(11. diagram: adatforrás: Népszámlálás 2001.)

A rendszerváltást követően Enyingen is megjelent a munkanélküliség. Ám mivel a város gazdasági életében eleve nem a nagyipari létesítményeké volt a főszerep, a mezőgazdaság pedig egy ideig még tartotta magát, így a krízis csak később érződött. A fenti adatokból szembetűnő, hogy a foglalkoztatottak aránya 2001-ben a népesség 36,49 %, mely azt jelenti, hogy egy aktív keresőre 1,74 eltartott, inaktív kereső és munkanélküli jut. 2001. óta ez az érték emelkedett. Fenti adatok arányaiban megfelelnek az országos átlagnak.

(12. diagram: adatforrás: KSH T-STAR 2010. év végi adatok alapján)

Regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlása

(13. diagram: Regisztrált munkanélküliek korcsoportos megoszlása)

2010. év vége	összesen
Álláskeresői segélyben részesülők száma	94
Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma	110
Regisztrált munkanélküliek száma	741
Rendszeres szociális segélyben részesülő regisztrált munkanélküliek száma	280
180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma	262

(12. táblázat: 2010. év végi munkanélkülek számának alakulása)

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása jól mutatja a munkanélküliek végzettség szerinti összetételét. Enyinget - jellemzően agrárstruktúrájából adódóan - nem jellemzi a magas iskolai végzettség. Mégis meghatározó az alacsony végzettségűek közötti nagy munkanélküliség aránya.

Enying népességéhez képest 2010 év végén 10,26 %-os volt a munkanélküliség, mely a megyei átlag fölötti.

Érdekes megvizsgálni a regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlását is. Az értékelést a korfa összevetésével együtt érdemes tekinteni. E két jelentős adat alapján elmondható, hogy átlagosan 15-20 % között van a korcsoporti munkanélküliség.

A fiatal 20-24 éves korosztály körében 16 %-os a munkanélküliség, ami 35 éves korig folyamatosan emelkedik egészen 19 %-ig. 35-49 éves korosztály között 14,5 % a munkanélküliség, majd egy jelentős visszaesés tapasztalható 50 éves kor felett, ahol 20 % fölötti ez az arány.

A munkanélküliek száma iskolai végzettség, munkakör, ill. korosztály szerint gyakorlatilag minden csoportban emelkedett az utóbbi években. Ám az emelkedés a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők körében jóval mérsékeltebb, vélhetőleg a Székesfehérvár és környékén (Közép-Dunántúlon) tapasztalható szakmunkáshiány hatására. Sajnos a pályakezdő munkanélküliek száma is növekszik.

Fontos adat a 180 napnál hosszabb ideje munka nélkül lévők emelkedő aránya. Az utóbbi 3 év adatai alapján elmondható, hogy ez az érték másfélszeresére nőtt.

Az enyingi munkavállalók 59,1 %-a a településen belül talál munkát, és a többi – szám szerint 1063-an – járnak más településre dolgozni. Enying - mint kistérségi központ – munkahelyein 1063 fő.

A regisztrált munkanélküliek száma 2001-ben, a vállalkozói kedv megnövekedésével az országos átlag közelebb volt Enyingen, ugyanakkor a megyei átlag alatt maradt. Azóta folyamatos emelkedés figyelhető meg, ami ugyan megfelel az országos tendenciáknak. A tendencia arra utal, hogy a mezőgazdaság jelentős válságban van, az utóbbi évek gazdasági válsága és a természeti károk a mezőgazdasági vállalkozások foglalkoztatási lehetőségeit jelentősen csökkentették.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 éveseken) belül Enyingen 57,47 %, míg országosan 43,5%. 100 foglalkoztatottra jutó inaktív kereső és eltartott

Az éves adatok mellett fontos megjegyezni, hogy a munkanélküliek száma egyes éveken belül igen erős ingadozást mutat. A mezőgazdaság nyújtotta idénymunka-lehetőségek hatására a második és harmadik negyedévben jelentősen megemelkedik a foglalkoztatottak száma, majd drasztikus csökkentés következik és a munkanélküliségi adatok jelentős emelkedés tapasztalható.

A nyilvántartott munkanélküliek száma a vizsgált időszakban:

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	484	514	446	402	422	606

A munkakorú népesség száma

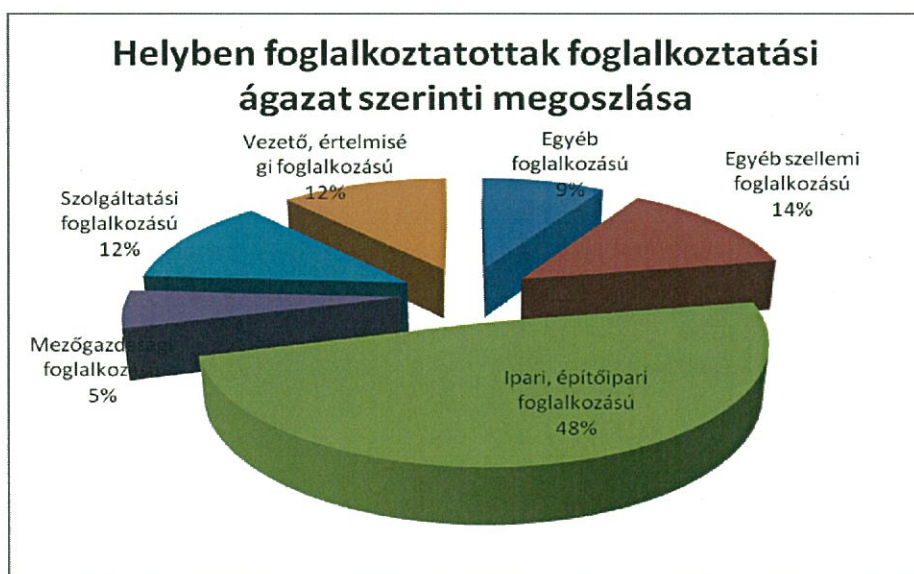
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	4820	4839	4860	4864	4909	4909

A nyilvántartott munkanélküliek aránya a munkakorú népesség számához

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	10,04	10,62	9,18	8,26	8,60	12,34
Fejér megye	4,69	5,10	4,99	4,62	4,61	5,70

(13. táblázat: forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat Portál)

Enyingen a munkanélküliségi ráta kétszerese a megyei átlagnak, ami nagyon magasnak mondható. A regisztrált munkanélküliek zömét a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek teszik ki

(14. diagram: adatforrás: Népszámlálás 2001.)

A térségben vizsgálat nemek szerinti nettó átlagkereseti adatokból kitűnik, hogy folyamatosan nő a különbség a nők és férfiak átlagkeresete között. Az adatok alapján közel 8-9 %-os eltérés tapasztalható.

3. 7. Infrastrukturális helyzet

A kistérség közlekedésében meghatározó szerepe van a személygépkocsinak és az autóbusz-közlekedésnek, ennek ellenére az autóbusz járatok sűrűsége alacsony. A települések közötti összekötő úthálózat jelentős fejlesztéseket igényel, bár a fő probléma a térség szempontjából, hogy a főközlekedési utak elkerülik a térséget (az M7-es és a 70. sz. főút északon érinti csupán), így a gazdasági vérkeringésbe a bekapcsolódásuk nehezen valósítható meg. A térség közúti tengelye a 64. sz. út, mely Enyinget, Simontornyát és a Balaton-partot kapcsolja össze. Ugyanakkor a Balaton déli háttértelepüléseivel hiányzik a kapcsolat. A vasúti közlekedés szempontjából meghatározó a Budapest-Siófok-Nagykanizsa vasútvonal, ugyanakkor problémát jelent, hogy a Lepsény-Dombóvár vonalon Mezőhídvégtől megszűnt a vasúti forgalom. Az enyingi térség a megyén belül a sárbogárdi térség után a mutatókat összevontan vizsgálva a legelmaradottabb. Az infrastrukturális hiányok miatt a térség az ipari befektetők számára kevésbé vonzó.

A kistérségben 8153 lakás található (adatforrás: KSH 2009.), amely a megye kistérségei közül a legkevesebb, a megyei lakásállománynak csak mintegy 6 %-a. A 100 lakásra jutó lakosok tekintetében a kistérség 257-es adattal a megyében a legmagasabb.

A közműellátás szempontjából a kistérség részlegesen ellátott. A vízellátás 100%-os, de a közüzemi szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya rendkívül alacsony közel 5 %, ami országos viszonylatban is kirívó. A vezetékes vízhálózatba a térség településein az arány 95%, a megyei átlaggal megegyező.

A térség közúti ellátottsága jó, ám az infrastruktúra területén (csatorna, úthálózat, csapadékvíz kezelés) jelentős elmaradásokkal küzd.

A közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma az utóbbi 2-3 évben megnőtt. A lakossági ellátottság 100 %-osnak nevezhető. A közműves ivóvízhez való hozzájutás minden településen biztosított. Ugyanakkor a szennyvízelvezetésben és szennyvíztisztításban alacsony szinten áll a megye, ezért a szennyvíz csatornázottság jelentős beruházásokat igényel. A településeknek csupán harmada csatornázott, a bekapcsolt lakások aránya 51 %. A legtöbb településen még mindig szippantással gyűjtik össze a szennyvizet. A hiányosságok miatt a talajszennyeződés jelentős méreteket ölt. A jelentős technológiai újítások bevezetése és alkalmazása ellenére is még sok a tennivaló. A szennyvíziszap kezelésé, ártalmatlanítása nem megoldott, a szennyvíztisztítók módszerei elavultak.

A megye dél-nyugati részén fekvő kistérség megközelítése mind közúton, mind pedig vasúton erősen korlátozott. A közlekedési kapcsolatok hiánya következtében nem számottevő az átutazók száma sem.

3. 7. 1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás

Az enyingi ivórendszer három önálló részre tagolódik:

- Enying-Balatonbozsoki Vízmű /ivóvíz és csatorna
- Kabóka-Leshegy Vízmű
- Alsótekeresi Vízmű

A vízművek minden területen önkormányzati tulajdonban vannak, és koncessziós szerződés keretében szolgáltatók üzemeltetik.

Enying-Balatonbozsok-Kabóka-Leshegy ivóvízellátását a FEJÉRVÍZ Zrt. látja el, egyedül Alsótekeres városrész ivóvízellátást szolgáltatja a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. - Balatoni

Üzemigazgatósága. A helyi vízhálózattal összefüggő adatokat a következő táblázat tartalmazza.

Település neve	Össz lakás szám (db)	Vízellátásba Bekötött lakások száma (db)	Vezetékes vízzel rendelkező lakások aránya (%)	Vízellátás kiépítettsége (km)
Enying	2605 db	2562 db	98,3%	47,6 km

(14. táblázat: adatforrás: Enying Város szennyvízelvezetése és szennyvízkezelése RMT)

A szolgáltató köteles fogyasztói részére- a vízközművek mennyiségi és minőségi teljesítőképességének határáig- jogszabályban rögzített minőségű ivóvizet szolgáltatni, illetve a szolgáltatási pontig ellátórendszerük kezelését és karbantartását biztosítani.

Az ivóvíz használatát követően csatorna vagy csatornabekötés híján a talajba, illetve a talajvízbe jut, elszennyezve azt. Súlyosabb gond azonban, hogy a felszínközeli talajvizek, vagy közvetlenül a szennyvizek mélyégi ivóvízbázisát is tönkre tehetik. Enying Város Önkormányzata a város szennyvízelvezetés és szennyvízkezelés problémájának megoldására pályázatot nyújtott be és támogatást nyert.

A megyében a lakosságnak szolgáltatott ivóvíz alapján a vezetékes vízhálózatra bekötött háztartásoknál az egy lakosra jutó napi átlagos ivóvízfogyasztása 1998-ban alig haladta meg a 80 l/nap mennyiséget. Napjainkban a háztartások kedvező, korszerű felszereltsége mellett takarékos vízfogyasztású berendezésekkel is - az egészséges életmód, a higiénikus környezet biztosításához egy lakosra jutó vízfogyasztásnak min. 150 l/nap mennyiséget kell feltételezni.

3. 7. 2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás

A városban a vízelvezetési rendszer a város szenny- és csapadékvíz elvezetésére épül.

A felszíni vízrendezés probléma körébe tartoznak a településeken belüli (belterületi) csapadékvíz elvezetési feladatok is. Rendezett csapadékvíz elvezetésre szolgáló hálózat (zárt, nyitott) jelenleg általánosan csak a települések - azok közül is inkább csak a városok, és azoknak is csak- kis részén található. A települések nyílt árkos rendszerét a meglévő, zömmel feliszapolódott árkok alkotják. A nyílt árokrendszer a település arcát mindig rendezetlenné, ápolatlanná teszi. Még a kezelt, fokozottan karbantartott virágosan szegélyezett árkok is csak a virágzási időben, az év maximum egyharmadában tudnak javítani a látványán.

Enying város belterületeinek csapadékvíz-elvezető rendszere részleges, elégtelen és általánosan rendezetlen. A belterületi ingatlanok felszíni víz elleni védelme megnyugtatóan jelenleg nem biztosított. A belterület zömében családi házas beépítésű. A meglévő csapadékvíz-elvezető-hálózat részben zárt csatorna, zömében nyílt földárkok, helyenként burkolattal ellátva. A belterület egy jelentős részén a csapadékvíz-elvezetés az útfelületen valósul meg.

Az Enying város belterületi csapadékvizeinek befogadói az alábbiak:

- Cinca (Csikgát) patak/KDT VIZIG kezelésében)
A korábbi időszakban a vízfolyásra rendezési terv készült, mely még nem valósult meg. A vízfolyás jelenleg rendezetlen, a belterületi szakaszok elnadasodtak, hulladékkal telítettek. A vízfolyás rendezését célszerű rövidtávon ütemezni.
- 112 sz. közcélú vízfolyás: Józsefkuti árok /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében a Balatonbozsoki bel- és külterületi szakaszokon a vízfolyás rendezendő.
- 113.sz. közcélú vízfolyás: Enyingi ér /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében Enying bel- és külterületi szakaszon a vízfolyás rendezendő.
- 114.sz. közcélú vízfolyás: Csikgáti árok /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében a vízfolyás bel- és külterületi szakaszon rendezendő.

A szennyvízcsatorna-hálózat és szennyvíztisztító telep megépítése a városban jelenleg futó projekt. Az „Enying Város szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása” elnevezésű projekt célja a város, valamint Enying-Balatonbozsok, Kabókapusztá szennyvíztisztítási és csatornázási helyzetének javítása az Európai Unió Kohéziós Alapjából igényelhető támogatással. A Cinca Térségi Vizi Társulás tagjai már több éve együttműködnek a cél elérése érdekében. A működő létesítmények üzemeltetését pedig a FEJÉRVÍZ Zrt., mint az önkormányzatok által létrehozott gazdasági társaság látja el.

A KEOP 1.2 célja Magyarország városai, községei szennyvíztisztításának hosszú távú megoldása. Az ország előtt álló feladat óriási, hiszen 2015-ig minden 2000 lakos egyenértékűnél nagyobb agglomeráció esetében el kell érni az EU- normáknak megfelelő, fenntartható szennyvízkezelést.

A projektben az alábbi létesítmények megvalósítását tervezik:

Enying településen a Siki Károly utcában lévő beton csatorna rekonstrukciója, Enying városrészeinek szennyvízcsatornázása, 11 darab központi átemelő elhelyezése.

Enying Város ivóvízhálózat hossza 48,9 kilométer, a kiépített közüzemi csatornaközmű hálózat 2,2 kilométer, azaz 4,5%-os a város csatornázottsága. A házi bekötések száma jelenleg 161 db. A jelenlegi kis kapacitású, a lakóterület közvetlen határán lévő szennyvíztisztító (2db SZK 40), már a megépítése során is korszerűtlen volt, az előírt víztisztasági paramétereket teljesíteni nem tudja, kapacitása 100%-ban lekötött, üzemében túrt állapotúnak tekinthető. Nincs meg a lakott területtől lévő védőtávolság, bővítése hely hiányában nem lehetséges. Az üzemelő tisztító berendezés rendkívül elavult technológiával működik, nem illeszthető be egy jelenleg működő technológiai sorba sem.

A keletkező szennyvizek nagyobb részét helyben szikkasztják el, vagy zárt szennyvíztárolókból elszállítják. A település területén üzemelő gazdasági társaságok tevékenységei során ún. ipari szennyvíz nem keletkezik. A keletkező szennyvíz teljes egészében kommunális jellegű. A meglévő szennyvízcsatorna hálózatot és szennyvíztisztító telepet a Fejérvíz Zrt. (Székesfehérvár, Királysor 3-15.) üzemelteti.

A jövőbeli célok a következő elemeket megvalósulásával számol: Enying város településrészei: Enying, Alsótekeres, Balatonbozsok, Kabókapusztá és Leshegy-Ófalu. A

Enying Város Fenntarthatósági Programja

terület lehatárolás vizsgálat alapján Alsótekeres településrész kivételével a gyűjtőhálózat kiépítése indokolt. Projektgazda a város szennyvízelvezetését két ütemben tervezi megvalósítani.

- I. I.ütem: Enying, Enying-Balatonbozsok, Kabókapusztá településrészek
- II. II.ütem: Enying- Alsótekeres, Leshegy.

Jelen pályázat keretében projektgazda az I. ütem szennyvízelvezetését tervezi megvalósítani, a II. ütem egy későbbi projektfejlesztési ciklusban valósulna meg.

Az eredetileg is csatornázott területekre vonatkozóan a Siki Károly utcában lévő beton csatorna rekonstrukciója lesz a elvégezve, 100m hosszban kitakarással, 920m hosszon béleléses eljárással. A csatornázatlan területeken gravitációs szennyvíz elvezetési technológia kialakítása, szerelt rendszerű csatornahálózattal tervezett. A térség geodéziai adottságai a vegyes rendszer kialakítását tette lehetővé. A település gravitációs gyűjtői műanyag csatornacsövekből és idomokból szerelt csatornarendszert alkotnak monolit beton tisztítóaknákkal és műanyag tisztítónyílásokkal. Összesen tizenegy darab központi átemelő telep elhelyezése vált szükségessé. A mélypontokon összegyűlt szennyvizeket az átemelő telepek továbbítják.

Valamennyi átemelő önkormányzati tulajdonú ingatlanon valósul meg A gravitációs csatornák D400, D315, D200 átmérőjűek. A szennyvíz nyomóvezetékek D90, D110, D160, D200 átmérőjűek. A csatornahálózat megvalósítása FIDIC piros könyv alapján történik. Valamennyi öblözetre az 1 km vezetékhosszra eső bekötések száma > 45, az 1 km vezetékhosszra eső lakos szám < 120, tehát a 25/2002. Korm. rendelet gazdaságossági lehatárolásának megfelelően.

Megvalósítandó létesítmény, eszköz	Mennyiség
Gravitációs szennyvízcsatorna gerinc	43 823m
Gravitációs bekötés	21 883m
Nyomóvezeték	12 835m
Átemelő	11 db
Házi átemelő	50 db
Szennyvíztisztító telep	800m ³ /d, 7500LE
Meglévő csatorna rekonstrukciója	1019m

(15. táblázat: Enying Város KEOP projekt kiépítésével kapcsolatos adatsor)

Valamennyi tervezett átemelő és tisztító telep önkormányzati tulajdonú ingatlanon valósul meg, a gravitációs szennyvízcsatorna gerinc, illetve a nyomóvezetékek magántulajdonban lévő ingatlanokat is érintenek, melyekre a szolgalmi jogi bejegyzés a földhivatalban megtörtént.

3. 7. 3. Villamos energia-, gázellátás

A településen a gázközművek kiépítettsége teljesnek mondható, a jelenlegi igényeket a meglévő kapacitások megfelelően ellátják. A gázellátást biztosító cég az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt.

A közvilágítási berendezések elemein belül megkülönböztethetjük az aktív (fényforrás irányába haladó készülékek) és passzív elemeket (közvilágítás célját szolgáló tartószerkezetek, vezetérendszer stb.)

Enying város a közvilágítási szolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Részvénytársaságtól veszi igénybe.

3. 7. 4. Hulladékgazdálkodás

Környezetünkben folyamatosan keletkeznek olyan eszközök, anyagok, melyek feleslegessé váltak számunkra, továbbiakban nem tudunk, vagy nem akarunk használni, hasznosítani.

Ezeket hulladékoknak nevezzük. A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény. (továbbiakban: Hgt.) pontosan meghatározza, hogy a jogszabály szerint mely anyagokat kell hulladéknak tekintenünk. A 3.§ a) pontja alapján „hulladék: bármely, az 1. számú melléklet szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelyről birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles”

A hulladékok a kedvezőtlen esztétikai hatáson kívül környezetünket is veszélyeztetik. Talaj-, víz- illetve légszennyező hatással bírnak, különböző megbetegedéseket okozhatnak.

Azonos fajtájúnak tekinthető az olyan hulladékok együttes tömege, amelyben a benne található egyedi hulladékok lényeges kémiai és fizikai tulajdonságai hasonlóak, és így együtt kezelhetők. Közös jellemző tulajdonságaik szempontjából hasonló hulladék fajták együttese a hulladéktípus.

A hazai szabályozásnak és a gyakorlatnak megfelelően a hulladékok három fő típusát megkülönböztethetjük meg: *termelési, települési és veszélyes hulladékok*.

A települési hulladékokon belül megkülönböztetünk települési szilárd, illetve folyékony hulladékot.

A települési hulladékgazdálkodási tervnek fontos szerepet kell betöltenie: segítségével meg kell tudni oldani az Enyingen élők által legfontosabbnak tekintett helyi hulladékgazdálkodási gondokat oly módon, hogy teljesüljenek mindazok a jogszabályokban, illetve az Országos Hulladékgazdálkodási Tervben, a Közép-dunántúli Statisztikai Régió Hulladékgazdálkodási Tervében és más tervekben, programokban, koncepciókban meghatározott célok, amelyeket önkormányzati szinten kell végrehajtani, és megvalósításával országos és regionális szinten is javítania kell a környezet állapotát.

A csomagolási hulladékok szelektív gyűjtésének lehetősége sem a településen egyáltalán nincs biztosítva, így azok a települési szilárd hulladékokkal kerültek begyűjtésre.

Napjainkban a csomagolási hulladékok (műanyag, üveg, papír) szelektív gyűjtését a településen hat darab gyűjtősziget biztosítja. A gyűjtőszigeteken egyenként három darab 240 l-es gyűjtőedény került elhelyezésre, melyek rendszeres ürítését, valamint a begyűjtött csomagolási hulladék ideiglenes tárolását Enying Városgondnokság végzi. Az intézmény telephelyén, a hulladékok ideiglenes tárolására biztosított három darab, egyenként 4,5 m³ -es konténer elszállításáról, valamint a begyűjtött hulladék ártalmatlanításáról a Zöldfok Telepélgazdálkodási és Kommunális Rt. gondoskodik. (A konténerek - 4,5 m³ - ürítésének gyakorisága: műanyaggyűjtő ~ 2 hetente, üveg-, papírgyűjtő ~ 1-1,5 havonta). E szolgáltatást főként a gyűjtőszigetek környezetében élők veszik igénybe, emiatt a települési szilárd hulladékkal együtt csomagolási hulladék is begyűjtésre kerül.

Gyűjtőszigetek:

- Alsótekeres településrészen 1 db
- Balatonbozsok településrészen 1 db

- Enyingen 3 db
- Kabókapusza településrészen 1 db

A települési szilárd hulladékok kezelésével kapcsolatban a 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.), a 213/2001. (XI.14.) Korm. rendelet, a 22/2001. (X. 10.) KöM rendelet, a 241/2000. (XII.31.) Korm. rendelet, és az 5/2002. (X.29.) KvVM rendelet tartalmaz alapvető iránymutatásokat.

A települési önkormányzat kötelezően ellátandó közszolgáltatásként, az ingatlan tulajdonosoknál keletkező települési hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatást szervez és tart fenn.

Az ingatlantulajdonos az ingatlanán keletkező települési szilárd hulladékot a környezet szennyezését megelőző módon köteles gyűjteni. A települési hulladék gyűjtése és tárolása csak megfelelő gyűjtőedényben történhet.

A települési szilárd hulladék szállítását zárt konténerben vagy a kiporzást és kiszóródást megakadályozó ideiglenes takarású konténerben, vagy e feltételeket biztosító célgéppel, szállítójárművel, környezetszennyezést kizáró módon kell végezni.

Enying Város hulladékát korábban saját települési szilárdhulladék lerakóján helyezte el, ez a lerakó azonban további művelésre – nem megfelelő kialakítása, szigetelése lévén - nem alkalmas. A hulladéklerakás a 0115/2 hrsz-ú területen 2000. májusában megszűnt, a lerakó bezárásra került. A bezárt lerakó környezeti veszélyforrásának csökkentése megköveteli a szakszerű rekultivációt. A lerakóra környezetvédelmi felülvizsgálat készült, mely alapján a Közép-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség környezetvédelmi működési engedélyt adott ki a telep felszámolására. A telepen végzett geodéziai felmérés és geofizikai vizsgálatok alapján a lerakott hulladék becsült mennyisége 57500 m³.

Az önkormányzat a hulladékkezelési díjban, amelyet a kommunális adó tartalmaz, nem biztosította a rekultiváció költségeinek előzetes fedezetét. A rekultiváció az ISPA pályázatban szereplő önkormányzatok összefogásával regionális szinten, a pályázat keretein belül, a többi rekultiválandó lerakóval együttesen valósítható meg. A rekultiváció a 2011. évben megépült, használatbavételi engedéllyel rendelkezik, de a végleges működési engedélyét még nem kapta meg.

A települési szilárd hulladékokat a lakosságtól a Zöldfok Településgazdálkodási és kommunális Rt. szállítja el heti egy alkalommal a vele kötött közszolgáltatói szerződésnek megfelelően. Az így begyűjtött hulladékok ártalmatlanítása a Zamárdiban lévő térségi hulladéklerakó telepen történik. Ez a szolgáltatás a város egész területére kiterjed, ellátatlan részek nincsenek. A Zöldfok Rt. jelentős, saját tulajdonú hulladékszállító célgépekből álló gépjárműflottát üzemeltet, így a közszolgáltatási feladat nagy biztonsággal ellátott, hiszen a munkából esetlegesen kieső célgépek azonnali helyettesítése megoldott. Enying térségében a társaság, jellemzően 2 db nagyteljesítményű tömörítő hulladékszállító célgépet használ.

A településre beszállított hulladék nem érkezik

Enying Város Önkormányzata az Elektro-Coord Magyarország Kht. közreműködésével éves rendszerességgel akciót hirdet elektromos és elektronikus termékekből keletkező hulladékok visszagyűjtésére vonatkozóan.

A társaság által biztosított gyűjtőkonténerek Enying Város Szolgáltató Intézménye telepén kerülnek elhelyezésre. A lakók ezekbe a konténerekbe helyezhetik el a keletkezett elektronikai hulladékot, mely elszállításáról a gyűjtési idő lejártát követően az Elektro-Coord Magyarország Kht. gondoskodik.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A hulladékká vált hordozható elemek és akkumulátorok gyűjtését és átvételét a 2006. 06. 22. napján megkötött szolgáltatási szerződés értelmében a RE'LEM Kht. végzi. Ilyen jellegű hulladékok átmeneti tárolását általában intézmények területén elhelyezett műanyag gyűjtőedények biztosítják.

A helyi önkormányzati rendelet és a 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet értelmében, az állati hulladékokat 50 kg-ig a tulajdonos saját ingatlanán eláshatja. Az ennél nagyobb tömegű elhullott állati tetemeket az XCI. Tv. 9., 10. §-a, valamint a 2005. 02. 01. napján 11604526. számon megkötött szolgáltatási szerződés értelmében az ATEV Rt. solti fehérje-feldolgozó üzeme fogadja. Ugyan ide kerülhet az önkormányzat hatáskörébe tartozó, közterületen elhullott állati tetem, amennyiben annak gazdája ismeretlen.

Települési szilárd hulladéklerakón elhelyezett iszap nincs.

A nem veszélyes hulladékokat begyűjtő szervezetek

Hulladék*	Begyűjtő, szállító		Begyűjtött hulladék mennyiség (t/év)	Begyűjtő kapacitása (t/év)	Begyűjtésre használt szállító- eszköz	Átvevő-kezelő megnevezése
	Név	Székhely				
Települési szilárd hulladékok	Zöldfok Rt.	8600 Siófok, Bajcsy. Zs. u. 220.	1763	90000	Tömörítős célgép	Zöldfok Rt.
Települési folyékony hulladékok	Méreg Zoltán ¹ vállalkozó	8130 Enying, Török B. u. 5.	n.a.	n.a.	Szippantó gépkocsi	Enying Városgondnokság
	Lédig Gyula ¹	8130 Enying, Munkácsi M. u. 29.	n.a.	n.a.	Szippantó gépkocsi	Enying Városgondnokság
	Laczi Ferenc mg. vállalkozó ¹	8130 Enying, Móricz Zs. u. 3.	n.a.	n.a.	Szippantó gépkocsi	Enying Városgondnokság
	Enying Város Szolgáltató Intézménye	8130 Enying, Vas Gereben u. 3.	5867	n.a.	Szippantó gépkocsi	Enying Városgondnokság
Kommunális szennyvíziszap	Laczi Ferenc mg. vállalkozó ¹	8130 Enying, Móricz Zs. u. 3.	1425	n.a.	Szippantó gépkocsi	Enying Városgondnokság
Építési, bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok*	Zöldfok Rt.	8600 Siófok, Bajcsy. Zs. u. 220.	68	n.a.	Konténerszállító célgép	Zöldfok Rt.
Mezőgazdasági és élelmiszeripari nem veszélyes hulladékok*	-	-	0	-	-	-
Ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladékok*	-	-	0	-	-	-

3. 8. Környezeti elemek állapota

3. 8. 1. Levegő

Egy terület levegőminőségi helyzetének meghatározásához és minőségéhez ismerni kell a vizsgált területen a környezeti levegőbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, a légkörben zajló fizikai és kémiai folyamatokat, és a domborzati valamint egyéb tényezőket.

A hazai vizsgálatok alapján megállapítható a légszennyező anyagok a következő forrásokból kerülnek a környezeti levegőbe:

- Ipari, mezőgazdasági szolgáltató tevékenységekből
- Közlekedési és szállítási tevékenységekből
- Lakossági és intézményi tevékenységekből

A légszennyező anyagokat kibocsátó források alapvetően két csoportba sorolhatók:

- pontszerű
- és diffúz légszennyező források

Pontszerű légszennyező forrásokat jelentenek a gépjárművek kipufogói által kibocsátott kipufogógázok, a füstgáz kémények és a különböző elszívók kürtői. A diffúz légszennyező forrásokat a különböző felületekről -alapanyag, késztermék tárolók, épületek, csarnokok nyílászárói, tárolótartályok légzői, stb.- a környezeti levegőbe kerülő légszennyező anyagok jelentik.

A településen belül jelentős diffúz légszennyező forrás még a tavasszal és ősszel végzett avar, és hulladékégetés. A diffúz légszennyező forrásokból a környezetbe kerülő légszennyezőanyagok mennyisége nem mérhető, ennél fogva kibocsátási határértékkel sem szabályozott. A megelőzést a diffúz források megszüntetése jelenti, amire a különböző tevékenységek engedélyezése során kiemelt figyelmet kell fordítani.

Enying és környezete szerencsére a kevésbé szennyezett települések közé tartozik. A településen kívül működő üzemek sem por-, sem zajszennyezést nem jelentenek. Egyre jelentősebb környezeti hatással bír viszont a településen áthaladó gépjárművek átmenő forgalma, ennek por- és zaj hatása. Légszennyezés szempontjából említésre méltó a mezőgazdasági művelésből származó porszennyeződés. Ezek ellen erdősávok telepítés évei lehet védekezni.

Időszakosan és elszórtan előfordul a háztáji állattartásból keletkező bűzhatás, de nem jelentős. A lakossági fűtésből eredő légszennyezés mértéke a gázfűtésre történő átállással jelenösen csökkent. Bejelentésre kötelezett légszennyezési pontforrás nem található a településen.

A térségben a környezeti levegő állapotát mutató imissziós adatokat a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz tartozó Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat méri. Mérőhely a településen, illetve közvetlen környezetében nem található, így mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

3. 8. 2. Felszín feletti vizek

A víz mindennapi életünkben, környezetünkben nagyon fontos szerepet tölt be. Különböző formáját más-más célra használjuk. Víz nélkül nincs élet. Ezért egyértelmű, hogy a

Enying Város Fenntarthatósági Programja

környezetvédelem egyik legfontosabb feladata a víz védelme. Ez konkrétabban azt jelenti, hogy a vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészletgazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni.

A lakosság tájékoztatása országos szinten nem megfelelő. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni a víznek, mint természeti kincsnek a mindennapi életben betöltött szerepét, ezzel ösztönözve a lakosságot a vízbázisok védelmére, a takarékos vízhasználatokra, a szennyvízgyűjtés,-elvezetés,- tisztítás fontosságára, a vízi környezet megóvására.

A Mezőföld területéről lefolyó vizek, a kisebb nagyobb patakok, vízfolyások közvetlenül, vagy a Sió csatornán át közvetve jutnak a Dunába.

Enying egyetlen jelentős vízfolyása a Csíkgát patak.

Cinca – Csíkgát patak bemutatása	
Patak neve:	Cinca – Csíkgát patak
Részvízgyűjtő:	1 Duna
Tervezési részegység:	1 – 4 Duna jobb part a Tasi zsiliptől a déli országhatárig
Alegység:	1 – 4 – 3 Sió
Vízfolyás jellege:	természetes vízfolyás
Mederszakasz hossza	26,5 km
Átlagos vízhozama:	0,350 m ³ /s
Minimális vízhozama:	0,015 m ³ /s
Vízvédelmi területi besorolás:	Általános védettségű befogadó
Abszolút esése	71 méter
Átlagos esése	2,7 %

(17. táblázat: Cinca-Csíkhát patak bemutatása)

Vízhozama a vízgyűjtőterület kapott csapadékmennyiségének függvénye. A vízszintingadozások – ha a lehullott csapadék mennyisége meghaladja a beszivárgás és párolgás mértékét – pár óra leforgása alatt is jelentkezhetnek.

A település területe magas talajvízállású.

A talajmechanikai szakvélemény (készítette: KDT Vízügyi Igazgatóság Műszaki Tervezési Osztály)) tartalmazza a magas talajvízzel érintett csatornaszakaszok kimutatását. Eszerint az összes magas talajvízzel érintett csatornaszakasz hossza: 5013m. A feltárássra kijelölt helyen 18 db fúrás mélyítették le. A talajvizet a szennyvíztisztító és környezetében 0,0- 1,4m, a városban 0,8- 4,1m között észleltek.

Enying területe nem érint a Vásárhelyi- terv keretében tervezett árvízi tározókkal határos települést.

A 2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet szerint érzékeny természeti terület a településen nincs.

Enying négy vízgazdálkodási területtel rendelkezik:

- Cinca-Csíkgát patak,
- Enyingi ér,
- Józsefkúti-árok,
- Halastavak.

A Cinca patakhhoz tartozó tavak állami tulajdonban vannak, melyek bérleményként helyi vállalkozások kezelésben állnak. Ezeken a tavakon túl Enyinghez tartozik még néhány magántulajdonban lévő kisebb tó is (Torvajlápi tó, Leshegytől Tisztavíz pusztáig terjedő tó). Szervezett halászati tevékenység egyik taven sem folyik, de horgászati tevékenység az Enyingi Horgászegyesület keretei között lehet gyakorolni.

3. 8. 3. Talaj

Területe felboltozott löszös hátaból és alacsony löszláblából áll. A pannóniai beltengeri üledékből (homok, agyag), folyóvízi hordalékokból (kavics, kavicsos homok, homok) és eolikus képződményekből (homokos és típusos lösz, átmosott lösz) felépült határa mintegy ötmillió éves földtörténeti fejlődés eredménye. A felsőpannóniai időszakban Enying térségét is beltenger öntötte el, mely 500-1000 méter vastag medenceüledéket rakott le. A tengerfenék fokozatos feltöltődésével és kiemelkedésével a terület ismét szárazulattá vált. A túlnyomó részt homokos, agyagos üledékekből álló pannóniai felszín a felsőpleiocén végén és a jégkorszak elején emelkedett ki megközelítőleg mai magasság ára oly módon, hogy a Balatonfüzfő-küngösi táblával egybeforrva, a Balaton-felvidék délkeleti irányába lejtősödött, s vízhálózat is ebben az irányban alakult ki. A jégkorszak első felében (ópleisztocén) a Balaton-felvidék felől leszaladó patakok a pannóniai tábla puha üledékes takaróját letarolták, felszínébe éles medret vágtak, melyet durva kavicsos hordalékukkal töltöttek fel. A következő, az enyingi-hát mai vonalában 4-6 km széles hosszanti süllyedék alakult ki, amely a jégkorszak közepén (közép pleisztocén) aprókavicsos, murvás-homokos folyóvízi üledékkel telítődött. A felszín további formálódásában a fiatal szerkezeti mozgásoknak és a löszképződésnek volt döntő szerepe. A jégkorszak utolsó szakaszában (újpleisztocén) a kéregmozgások hatására a pannóniai rétegek lépcsőzetesen alacsonyodtak le a Sió felé, és kialakult többek között a Sió- és a Kabóka (Csíkgát)-patak, a Tikacs süllye-déke, a Balaton árka. Ettől kezdve a Balaton-felvidék vizeit a Balaton, a Tikacs süllyedék vizeit a Kabóka medre vezeti le. A hát kiemelkedésével 8-15 m magasságú lösz halmozódott fel, amely uralkodó felszíni formává vált. A mai domborzatot a jégkorszak végétől nyomon kísérhető eróziós tevékenység alakította ki. Ennek következtében alakult ki a változó vastagságú, lösszel, üledékkel fedett, völgyekkel és aszókkal tagolt és délkelet felé lejtő enyingi-hát. A település mezőgazdasági művelés alatt álló területei közepes és jó termékenységű mezőségi (csernozjom) talajok, amelyek gyengén-közepesen erodáltak. Fában szegény területnek számít, mivel erdeit szinte teljesen kiirtották.

A kistáj jelentős részét löszön kialakult, vályog mechanikai összetételű, termékeny mészeledékes csernozjom talajok fedik, amelyek 23 %-a 5°-nál meredekebb lejtőkön fordul elő. A csernozjom talajok területének 15%-a szőlő, 10%-a gyümölcsös, 3%-a erdő és 72% szántóföld. A terület fennmaradó 14%-án további három talajtípus fordul elő. Enying és Lepsény környékén réti talajok a jellemzőek, ezek 6%-ot tesznek ki. További 4-4%-ot pedig a Sió és a Cinca öntés réti talaja és a Sió Balatonszabadi környéki szakaszának réti lápos talaja. Mindhárom hidromorf talajképződmény, mechanikai összetétele vályog, termékenysége V. és VII. között változik a réti talaj tőle a lápos réti talajig. A réti talajok 30%-át réti öntések, 80%-át lápos rétek, 90%-át rétek borítják.

A településhez tartozó területek, talajok, talaj vizek vonatkozásában különösebben nem szennyezettek.

Jelentős kockázati tényezőnek minősül a talaj minőség szempontjából az illegális hulladéklerakók, melyek felszámolása az önkormányzat számára állandó problémát jelent.

3. 8. 4. Zaj és rezgés

A fokozott mértékű zajhatásból eredő problémák az elmúlt év során is főként a zenés vendéglátóhelyek, valamint a sűrűn beépített lakóterületbe ékelődött ipari jellegű szolgáltatók

tevékenységéből adódhatnak. Enying városban a szórakozó helyek, illetve az ipari jellegű szolgáltatók hiánya miatt nem mutatható ki magas érték ezen a területen.

A kamion és nehézforgalom a tűréshatáron van. A lakossági terepszemléből, megkérdezésekből kiderült, hogy a lakosok a legnagyobb zajhatásnak a Kossuth utcán átmenő napi forgalmat tartják. Enying város átutazó város jellegéből adódóan a tehergépkocsik igen nagy száma a 64-es főútvonalon (Enyingen keresztül) halad át, ami növeli ezen a részen a zajhatás értékét.

A lakossági eredetű, valamint a szolgáltató tevékenységekből származó zaj-, rezgésterhelések, és légszennyezés nagyságrendje városi szinten továbbra sem döntő tényező, ugyanakkor bizonyos esetekben, vagy a meglévő immissziós terhelésekhez hozzáadódva a kedvezőtlen hatást növelik, ezért figyelmet kell rájuk fordítani.

Az önkormányzat a kötelező és önként vállalt feladatnak a lehető legmagasabb szinten való ellátása érdekében arra törekszik, hogy elősegítse a fejlesztési programjaiban megfogalmazott feladatok megvalósítását.

Az önkormányzat a programok végrehajtásával kapcsolatosan kiemelt feladatának tekinti:

- Az infrastruktúra fejlesztése
- Közigazgatás, közművelődés, oktatás, kultúra és sport fejlesztése, egészségvédelem
- Kistérségi szerep erősítése
- Kereskedelem fejlesztése

3. 8. 5. Zöldterület gazdálkodás

A környezeti tényezők közül ez, azaz elem, melynek fejlesztése, illetve a fenntartás magas színvonala jótékony, javító hatással van a többire. A megcélzott turisztikai fejlesztések és a kellemes és vonzó lakókönyezet kialakítása megkívánja a település parkosítását, a bel- és külterület fásítását, mely a szerkezetileg különálló településrészek egységes szerkezetbe rendezésének egyik eszköze.

A belterületi parkokra nagy gondot fordít az önkormányzat. A virágosítás eredményei a kertekben és az utcákon egyaránt szemmel láthatók, azonban további ez irányú fejlesztési törekvések is tapasztalhatóak. Fontos lenne a városközpont rehabilitációja során a hidroglóbusz körüli park és a Szabadság tér, a kastély park zöldfelületi rekonstrukciója.

Az önkormányzat fejlesztéshez kapcsolódó átfogó célja: olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek összességben a településképp jelentős javulását eredményezi, hozzájárulnak továbbá a települési lakosság életminőségének javulásához, korszerű és a mai kor követelményeként megfelelő településképp kialakításához. A fejlesztés pozitívan hat továbbá a terület környezeti és épített környezetének állapotára.

Enying Város Önkormányzata minden évben meghirdeti a "Virágos Enyingért, Szép Környezetért" virágosítási, parkosítási és környezetszépítési versenyt. A verseny célja: kulturált, környezetbarát, vendégváró településképp kialakításának elősegítése.

A verseny két kategóriában kerül meghirdetésre:

1. kategória: magánszemélyek
2. kategória: vállalkozások, intézmények, jogi személyek, civil szervezetek.

A verseny elbírálásának szempontjai: - közterület parkosítás, tartós díszítés, - hangulatos előkertek, kapubejárók, virágos balkonok kialakítása - lakóházak, intézmények virágosítása, növényi díszítése, különös tekintettel a házak és intézmények előtti közterületekre - üzleti bejáratának csinosítása, szépítése - a virágosítás, parkosítás, környezetszépítés minősége és esztétikai hatása.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A közterületek, zöldterületek fenntartásáról, fejlesztéséről folyamatosan gondoskodni kell. Ezt a feladatot a településen az önkormányzat szolgáltató intézménye végzi. A belterületi részeken a település zöldfelületi kiépítettsége közepes szintűnek mondható. Kevés az olyan közcélú park, rekreációs terület, ahol átgondolt kerttervezéssel találkozunk. Az utak melletti közterületeken ugyan elég nagyszámú fa illetve cserje található, de azok kevés díszítőértékkel bírnak. A lakóutcák zöldterületei rendezett képet mutatnak, a városképet nagymértékben rontja a sok légkabel. A közterületek fásítása a szűk utcák esetében nem megoldható.

Új utcák kialakításánál helyet kell biztosítani az út melletti fasoroknak. A különböző funkciójú területek közé célszerű többsoros növényzetet, fasort vagy cserjesort ültetni. Az így kialakított zöldsáv elválasztja, de egyben össze is kapcsolja a különböző funkciójú területeket.

Közterületeken történő fásításokhoz, parkosításokhoz elsősorban a kis- illetve közepesen nagy lombkoronát nevelő, illetve jelentősebb díszítőértékkel bíró, színes lombú fák javasoltak. A jó levegőminőség érzékenyebb fajok telepítését is lehetővé teszik. Előnyben kell részesíteni a területre jellemző őshonos fafajokat.

Enying Város belterületi zöldterületei a következők:

- Rózsaparki közterület (2754/43 hrsz)
- Szabadság tér
- Balatonbozsok – posta előtti park
- Marosi út - Cinca-patak melletti sáv (2760 hrsz.)
- Cifra kert-kö (1474/3 hrsz.)
- Cifra kert Ny-i (1474/35 hrsz.)
- Tornyos Iskola melletti sáv (267 hrsz)
- Hősök tere (2009 hrsz)
- Kossuth utca (2293 hrsz)

IV. Helyzetértékelés

4. 1. Gyerek kérdőív kiértékelése

A helyzetértékelés során kvantitatív kérdőíves megkérdezési módszert alkalmaztunk. Az általános iskola felső tagozatos diákjai, valamint a lakosság körében tettünk fel olyan kérdéseket, amelyre a megkérdezettek önkéntesen, írásban válaszoltak. A kérdőív összeállítása során figyelembe vettük a város környezeti-, gazdasági-, és társadalmi jellemzőit is, nyitott és zárt kérdéseket tettünk fel. A gyerek kérdőívben a zárt kérdéseknél főleg a szelektív és a skála módszert használtuk, a felnőtt kérdőívek már összetettebb eredmény kimutatására is alkalmassá váltak. Az iskolában a felső tagozatos diákok egy-egy óra elején vagy osztályfőnöki órán töltötték ki a kérdőívet, mivel ez önkéntes, így volt aki nem töltötte ki. A felnőtt kérdőíveket az ügyfelek körében osztottuk ki, ezt ügyfélfogadási napokon tettük meg. A város intézményeiben is helyeztünk ki felnőtt kérdőíveket, a Szirombontogató Óvodában, a Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtárban, a Víziközmű Társulat irodájában és a Rendelőintézetben. Azok, akik az intézményekben töltötték ki a kérdőívet, azokat a helyszínen gyűjtötték össze és juttatták vissza az Enying Város Polgármesteri Hivatalába.

A Local Agenda 21 program a helyi közösség és a lakosság együttes részvételén alapszik. Azok a döntések, amelyek a felső-, és a városvezetés körében születnek meg, azok a lakosságon csapódnak le és ők érzik ezeknek a következményeit. A mindennapi élet elengedhetetlen része az információáramlás, az együttműködés és kapcsolattartás. A helyi különböző társadalmi-, és civil szervezetek jelentik a kapcsolódási pontot az önkormányzat és a lakosság között. Fontos a véleményük, értékrendjük és a pozitív hozzáállásuk. A hosszú távú célok elérése érdekében alappillér az együttműködés.

Kérdőív az oktatás-nevelés helyzetének felmérésére

A gyerek kérdőív összeállításban kíváncsiak voltunk arra, hogy mi a véleményük és a gondolatuk a magyarországi, valamint a lokális környezeti helyzetről, mennyire tudatosak a 10-14 éves gyerekek és a környeztük megóvása, fenntartása érdekében mit cselekednek. 19 kérdésből állt a kérdőív, amelyet a Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola 5. 6. 7. 8. osztályos tanulók körében 176 darab kérdőívet osztottunk ki. A teljes darabszám közül 145 darab volt értékelhető, 31 darab nem érkezett vissza. Az értékelés bemutatása a kérdőívben feltett kérdések sorrendjében történik. Az felső tagozatos diákok közül az 5. osztályban 46 darab, a 6. osztályban 30 darab, a 7. osztályban 33 darab és a 8. osztályban 36 darab kérdőívet töltötték ki a gyerekek. Ez alapján a következő eredmény született:

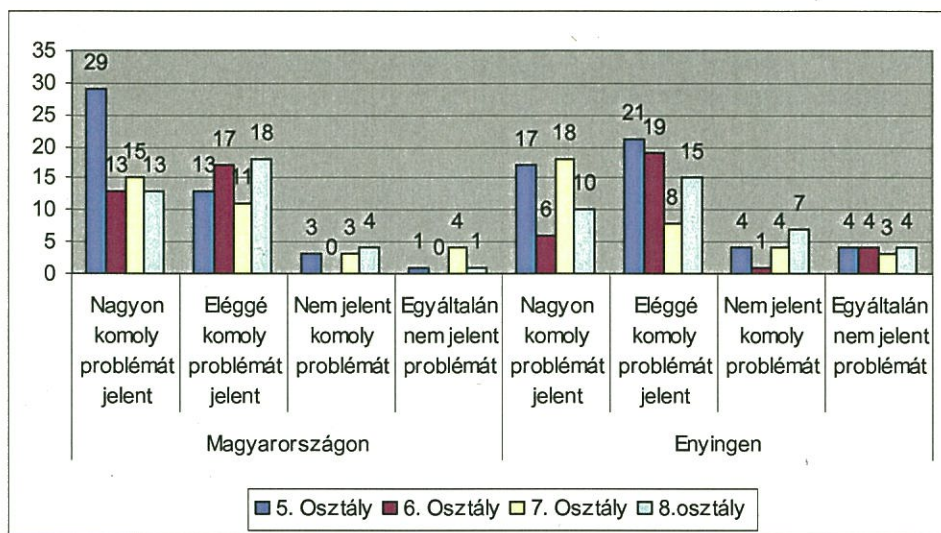
1. kérdés: Szerinted mennyire jelent problémát ma Magyarországon a környezetszennyezés?
2. kérdés: Szerinted mennyire jelent problémát közvetlen lakóhelyeden a környezetszennyezés?

A tanulók a feltett kérdés kapcsán 4 válasz lehetőségből választhattak.

- a) Nagyon komoly problémát jelent
- b) Elégé komoly problémát jelent

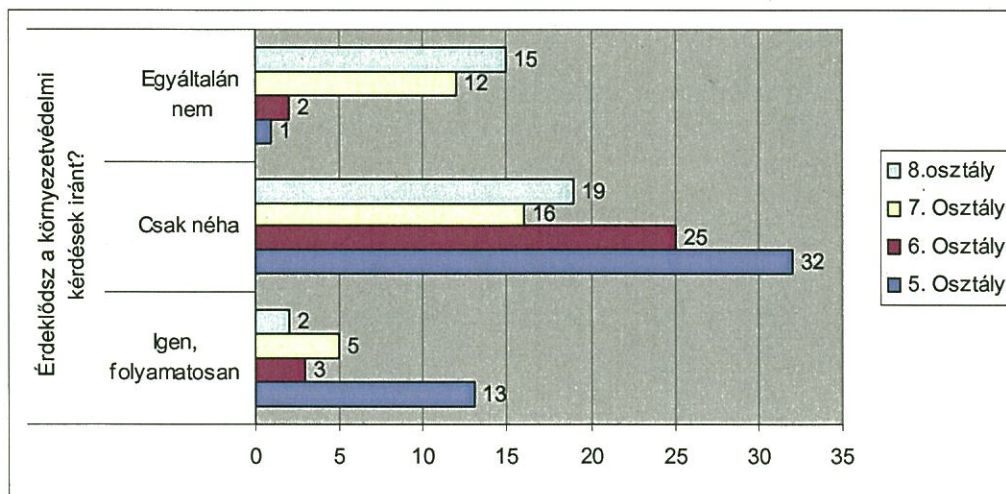
- c) Nem jelent komoly problémát
- d) Egyáltalán nem jelent problémát

(15. diagram: Környezetszennyezés problémája)

A tanulók között az 5. osztályosok érzik a legnagyobb problémának a környezetszennyezést, Magyarországon és Enying városában egyaránt. A felsőbb tagozatos diákok véleménye már megosztottabb és inkább a helyi lakókörnyezetet helyezik az előtérbe, eléggé komoly problémának tartják a környezetszennyezést. Enying 0115/2 hrsz-ú területen a közeljövőben megnyíló hulladéklerakó megnyitásával a szemetelés és a szennyező anyagok elhelyezésének a kérdése megoldhatóvá válik. A hulladékudvarba a lakosság által beszállítható hulladékok mennyisége és fajtája a 6/2007. (III. 01.) önkormányzati rendeletben megtalálható.

3. kérdés: Érdeklődsz a környezetvédelmi kérdések iránt?

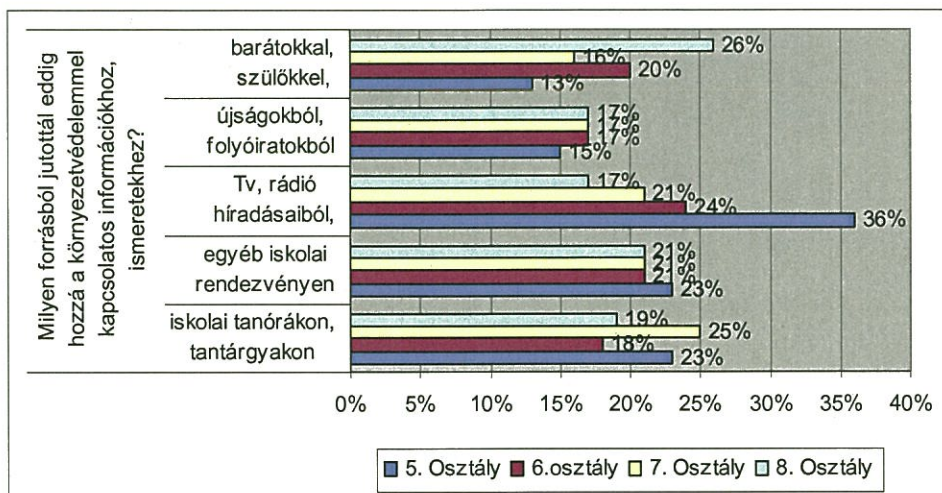
(16. diagram: Környezetvédelem iránti érdeklődés)

A megkérdezett diákok közül az 5. osztályosok 70%-a érdeklődik a környezetvédelmi kérdések iránt, a 6. osztályosoknál 83%-a, a 7. osztályosoknál 48%-a és a 8. osztályos tanulók körében mintegy 53% az, aki valamilyen érdeklődést mutat ez iránt. A 13-14 évesek körében 41% egyáltalán nem érdeklődik a környezetvédelem iránt. A tendencia szerint az évfolyamok

növekedésével egyre csökken az érdeklődés, ez fordítottan arányos, pedig a tanulás és az ismeretek bővülésével ennek emelkedő tendenciát kellene mutatnia. A fenntartható fejlődés alapvető eleme a környezetünk védelme. A kimutatás szerint a 4 évfolyam nagy része csak néha érdeklődik ez iránt.

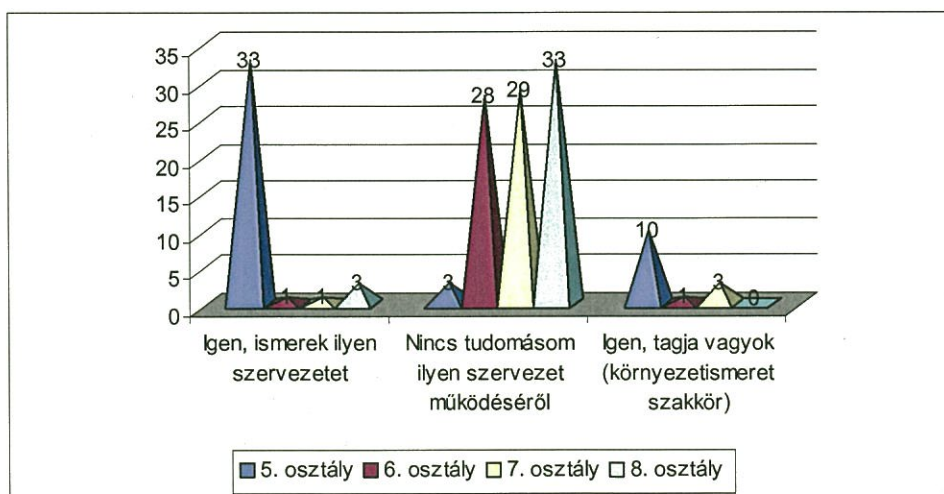
4. kérdés: Milyen forrásból jutottál eddig hozzá a környezetvédelemmel kapcsolatos információkhoz, ismeretekhez?

(17. diagram: Környezetvédelmről információk)

A megkérdezett tanulók közül az 5. osztályosok körében kimagaslónak mondható a 36%-os TV, rádió hírműsorainak a hallgatása és figyelemmel kísérése. Ők, a kutatás szerint innen szerzik be a környezetvédelemmel kapcsolatos információkat, eseményeket. Az iskolai tanórákon és rendezvényeken történő információszerzés szinte azonos helyen áll, a legkevesebben az újságokból és folyóiratokból történő információszerzést jelölték be, mind a 4 évfolyamban. Jelen kor kedvelt elektronikai eszközei közé sorolható a Tv, a rádió és a számítógép, az Internet világában szörfölve pedig mindennek utána tudnak olvasni. Sok esetben több érdekességet és adatot szereznek innen, mint a tanórákon keresztül.

5. kérdés: Van-e tudomásod arról, hogy lakóhelyeden vagy iskoládban környezetvédelmi, természetvédelmi szervezet (lehet klub, szakkör, egyesület is) tevékenykedik?

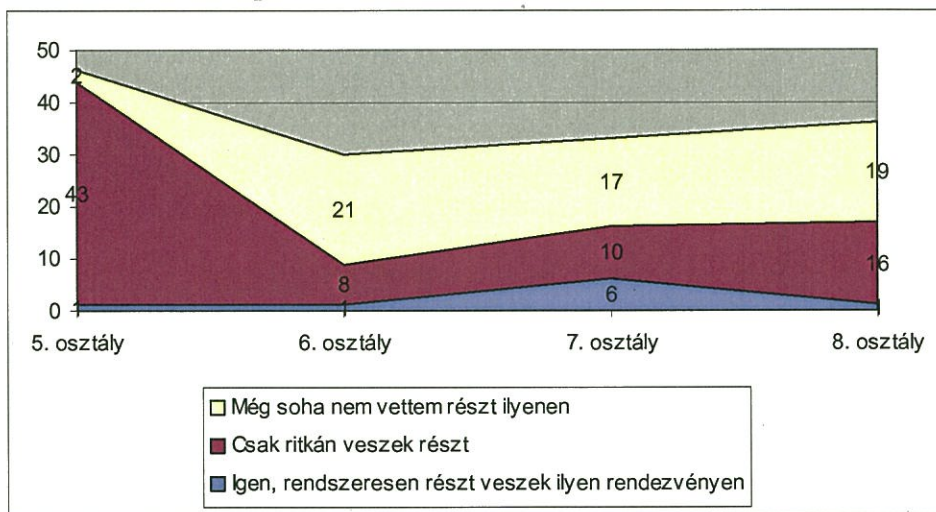

(18. diagram: Szakkörök és ismérvek)

A diákok túlnyomó többsége a 6., 7., 8. évfolyamban nem ismer olyan szervezetet, amely a környezet-, természetvédelemmel foglalkozik. Az 5. évfolyam 72%-a ismer ilyen szervezetet, ennek 22 %-a tagja is a környezetismeret szakkörnek. A környezetvédelemmel vagy természetvédelemmel kapcsolatos rendezvényeken való részvétel ritka, amely a következő grafikonon látható.

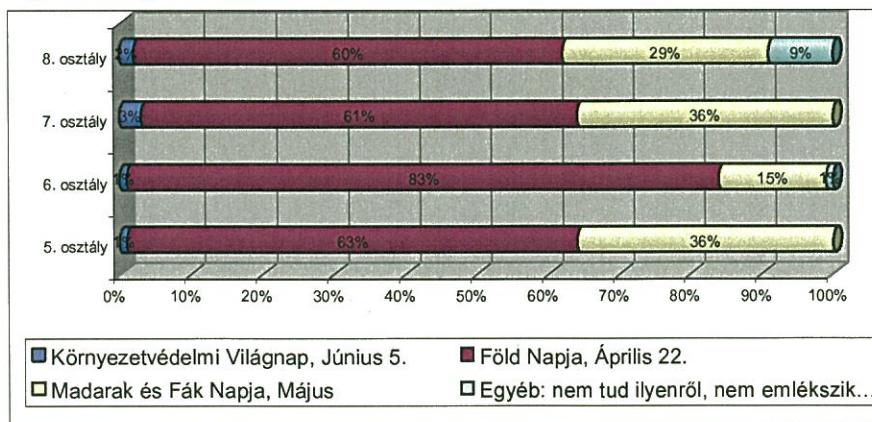
6. kérdés: Részt vettél-e már lakóhelyeden vagy iskoládban környezetvédelemmel vagy természetvédelemmel kapcsolatos rendezvényen?

(19. diagram: Rendezvényi részvételek)

A megkérdezett tanulók közül az 5. évfolyamos diákok 93 %-a csak ritkán vesz részt olyan rendezvényen, amely a környezettel kapcsolatos. A második helyre pedig a 8. osztályos diákok kerültek, akik közül mintegy 44 % ritkán ugyan, de részt vesz ilyen rendezvényen. A megkérdezett tanulók válaszaiból kiderült, hogy nem sok affinitásuk van a környezetvédelem irányába és nem is kívánnak részt venni ezzel kapcsolatos eseményeken. A „Föld napja” minden év április 22-én van, amelyet szinte minden oktatási intézményben megtartanak és ezen a napon még jobban, odafigyelnek arra, hogy védjék a környezetük tisztaságát. Az oktatók ilyenkor több információt nyújtanak és felhívják olyan dolgokra a diákok figyelmét, amely lehet nekik nem is jutna eszükbe. A következő kérdés ezzel kapcsolatos volt.

7. kérdés: A környezetvédelem „jeles napjai” közül melyekről szoktatok megemlékezni az iskolában, valamilyen formában?

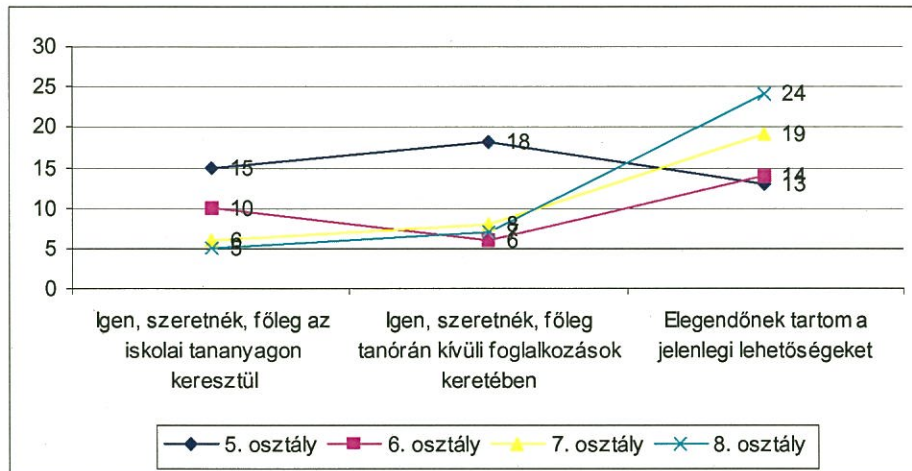

(20. diagram: Környezetvédelem jeles napjai)

A kérdőívet kitöltők többsége a Föld Napját, valamint a Madarak és Fák Világnapját jelölte be, amelyek a legismertebb világnapok közé tartoznak. A diákok közül volt, aki nem is ismer és nem tud ilyen világnapról, vagy éppen csak nem emlékezett rá. Volt olyan diák is, aki elmondta, hogy a tanítók az óra elején elmondják, ha aznap valaminek a napját ünnepli a világ. Mivel sokan a rádió és Tv műsaraikat is figyelemmel kísérik, ezért a híradóból sokan ismerték az autómentes napot, a biciklisek napját is.

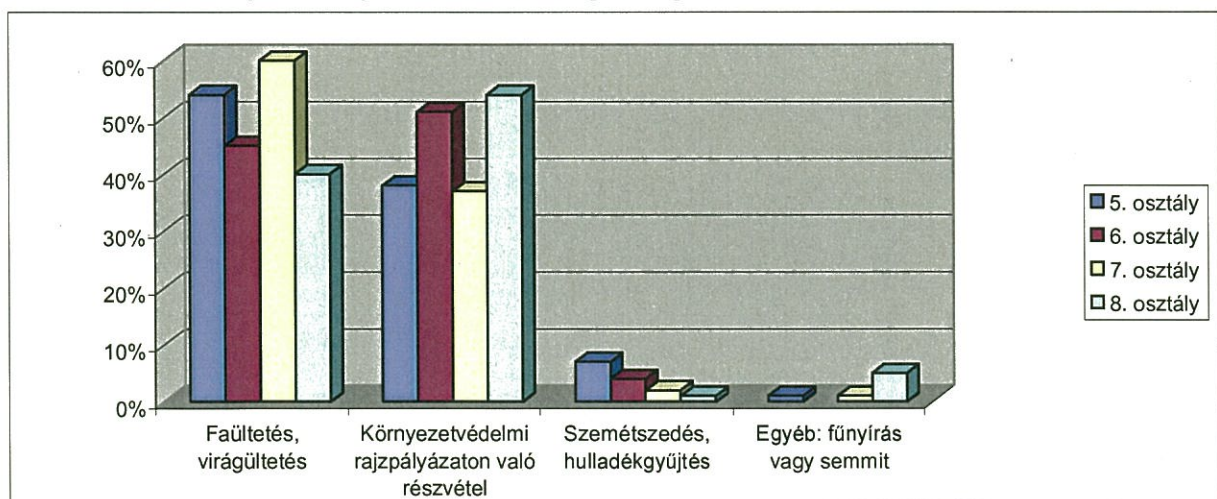
8. kérdés: Szeretnél-e többet tudni, tanulni a környezetvédelemről?

(21. diagram: Érdeklődési arány)

A válaszadók értékelése során és a grafikonról is leolvasható, hogy a diákok évfolyam növekedésével csökken az érdeklődés a tudásvágy iránt. Főleg a 8. osztályosoknál figyelhető meg a gyors emelkedés, ők azt mondták, hogy elegendőnek tartják azt, amit tudnak. Az 5. évfolyamban szinte egyenlőnek mondhatóak a kérdésre adott válaszok száma. A diákok talán túlnyomó részére hatással lehet főleg a környezete és egyfajta megalkuvás mutatkozik a tekintetben, hogy számukra elegendő az a tudás, amit az iskolában szereznek meg.

9. kérdés: Milyen környezetvédelmi elfoglaltságokban vennél részt szívesen?

(22. diagram: Elfoglaltságok köre)

A gyerekek és ma már az idősebb korosztály körében is fel kell arra hívni a figyelmet, hogy a Föld és a környezetünk megóvása érdekében lépések tegyenek. A környezetvédelem és a fenntarthatóság fogalmát meg kell tanítani nekik és olyan tevékenységekbe bevonni őket, amelyben örömet és sikert tudnak elérni. Olyan környezetet alakítsanak ki maguk körül, amelyben szívesen élnek és általában jellemző az ott élők életvitelére. Az általános iskola felső tagozatos diákjai még fogékonyak bizonyos környezetvédelmi tevékenységekre, az értékelésből is látszik, hogy a faültetést és virágültetést mindegyik évfolyam szívesen vállalná, ami egyben csoportos munka is. A gyerekek inkább az olyan tevékenységeket, feladatokat szeretik, ahol játékosan tanulhatnak, ami alatt fel sem tűnik nekik, mennyi új ismerettel gyarapodnak. A rajzpályázatokon való részvétel a második kedvelt tevékenység, itt szintén a kreativitásukat és technikájukat mutathatják meg a gyerekek, amellet, hogy leköti a figyelmüket. Évente kétszer, tavasszal és ősszel megrendezésre kerül az iskolások körében hulladékgyűjtés, papírt és nehézhulladékot gyűjthetnek a diákok. Az osztályok közötti versenyek előremozdítja a küzdeni akarást és ezért csekély, de számukra jelentős összeget kapnak, amit az osztálykirándulásokra vagy egyéb vásárlásokra fordíthatnak.

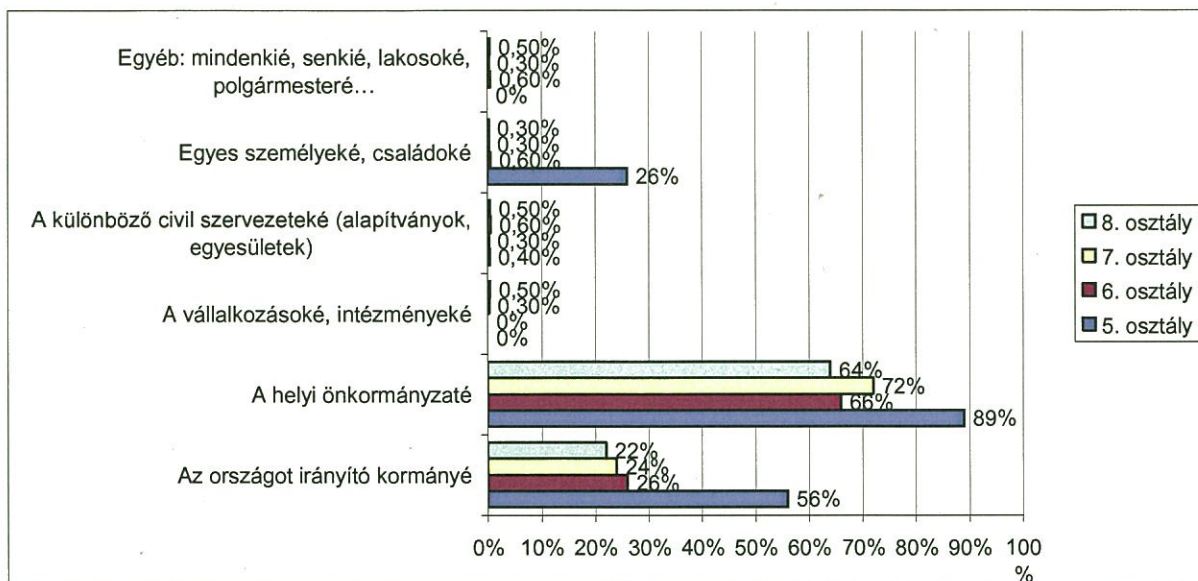
10. kérdés: Fontosságuk szerint rangsorold 1-5-ig a következő általános környezetvédelmi és társadalmi-gazdasági feladatokat (1: egyáltalán nem fontos, 5: nagyon fontos)!

A válaszadók mindegyike, szinte kivétel nélkül a nagyon fontos kategóriába sorolt mindent. Itt kimagasló eredmény nem született, sem a rangsorolásban, sem az évfolyamok között. Minden feladatot, ami fel volt sorolva a kérdőívben, azokat fontosnak találták. Az ivóvíz védelmét minden évfolyam a legfontosabbnak találta, több mint 85%-os eredménnyel. A levegőszennyezés csökkentését hasonlóképpen nagyon fontosnak találták a diákok. A zajterhelés csökkentésére adott rangsorolásból már a fontos és nagyon fontos válasz egymás mellett áll. A szelektív hulladékgyűjtést az 5. évfolyam tanulóinak 48%-a csak fontosnak tartja, a felsőbb évesek mindegyike a nagyon fontos választ jelölte be. A környezettudatos életvitel elterjesztése a lakosság körében fontos lenne, de a megkérdezett diákok csak közepes és fontos kategóriába soroltak. A megújuló energiaforrások (nap, szél) alkalmazása egyre jobban elterjed hazánkban, amit minden évfolyam szintén nagyon fontosnak tart. A pályázatok kapcsán is felmerülő kérdéskör az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, amit a diákok is nagyon fontosnak tartanak. Az illegális személtlerakók felszámolása sajnos nem egyszerű, de a tanulók ezt is nagyon fontos kategóriába sorolták be. A vásárlási szokásaink a tudatos vásárlói magatartás megismertetésével megváltoztathatóak, ezt a többség csak fontosnak ítélte meg. A közterületek tisztán tartása kimagaslóan minden évfolyamban a nagyon fontos jelölést kapta meg, hiszen ők is nap mint nap ott közlekednek és akarva akaratlanul szembesülnek a környezetük tisztántartásával vagy ennek ellentétjével. Ezért a keletkező hulladék mennyiségének a csökkentését szinten ebbe a kategóriába sorolták be, ugyanúgy, mint a klímaváltozás hatásaira (pl. viharok, hőség) való felkészülést is. A kulturális örökség védelmét, az oktatás képzés fejlesztését nagyon fontosnak ítélik meg. Az egyenlő lehetőségek, a szegregáció csökkentése, valamint a kulturális szolgáltatások és lehetőségek növelése az 5. és 6. évfolyamoknál kimagaslóan nagyon fontos, a 7. és 8. osztályosoknál a 3-5 kategóriák szinte egyformák, a közepes és a nagyon fontos között megoszlanak a válaszok. A diákok többsége fontosnak tartja, de nem nagyon fontosnak, hogy a társadalom nagyobb részvételével vegyen részt a közügyekben.

Az értékelésből kiderült, hogy a válaszadók kategorizálták a fogalmakat, gondolkodtak a válaszukon és a számukra leoptimalisabb választ adták meg. Összességében azonban elmondható, hogy a felsorolás minden elemét és annak védelmét nagyon fontosnak találták.

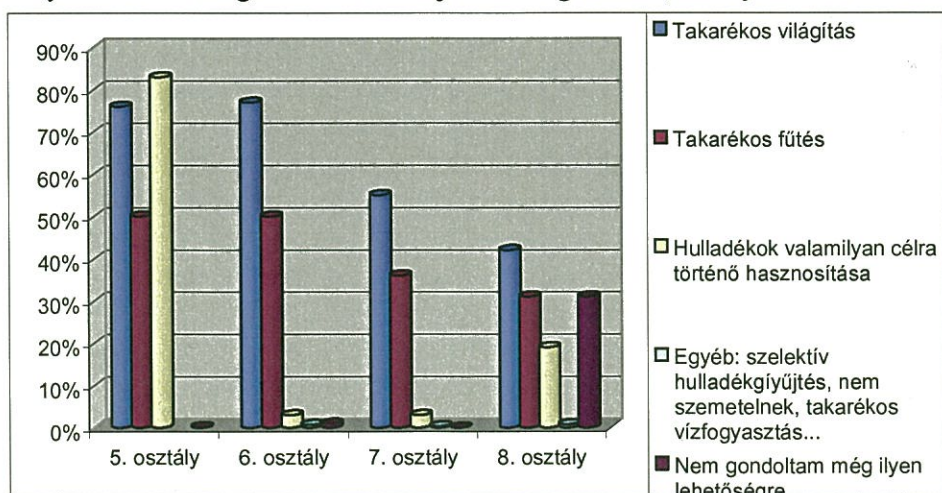
11. kérdés: Szerinted kinek az elsőrendű felelőssége és feladata a települések környezeti állapotának a védelméről gondoskodni?

(23. diagram: A felelősségek meghatározása)

A diagram jól mutatja, hogy a diákok milyen véleménnyel vannak arról, hogy kinek a felelőssége a környezet védelme. A helyi önkormányzat az első helyen áll, míg a kormány a második lett. A diákoknak igaza van abban, hogy az önkormányzat felel és ellenőrzi a környezet tisztán tartását, de egy illegális személtelakó felszámolása csak abban az esetben valósul meg, ha tetten érés következik be. A személtelést, a parlagfűvet az önkormányzat bírság kiszabásával csökkenteni tudja, de ezek megfékezése csak úgy történhet, ha a lakosság is odafigyel a környezetre. Közösen és együttműködve kell a problémákat megoldani. Nem csak a környezetre kell odafigyelni, hanem arra is, hogy takarékoskodjunk az energiaszolgáltatásokkal, ezzel a családok a kiadásait is csökkenteni tudják.

12. kérdés: Az alábbiakban felsorolt otthon is és az iskolában is alkalmazandó „környezetvédő” megoldások közül jelöld meg azokat, amelyekre Te is odafigyelsz!

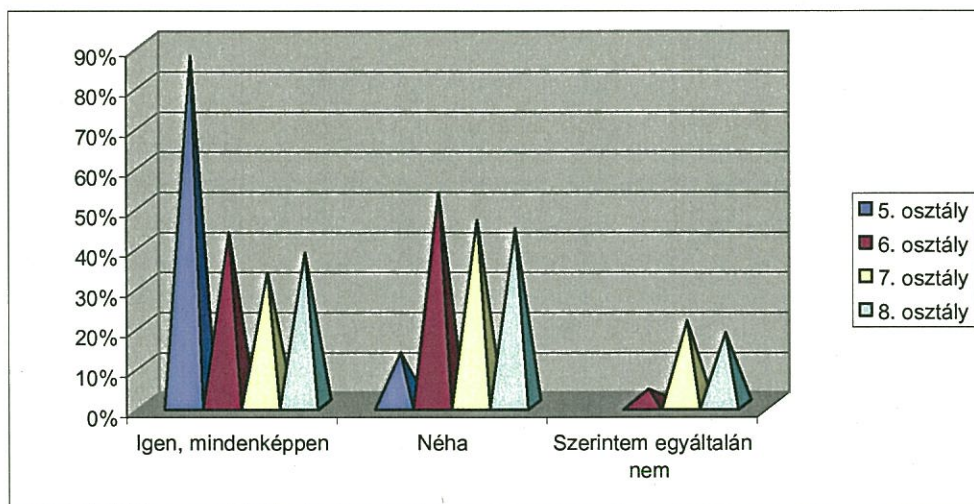

(24. diagram: Környezetvédelmi megoldások alkalmazása)

A megkérdezett tanulók többsége a takarékos világitásra és fűtésre odafigyelnek. Az 5. osztályosok még fogékonyak a hulladékok valamilyen célra történő hasznosítására, de a 8. évfolyam tanulójának 31%-a nem gondolt még a felsorolt lehetőségek egyikére sem. Az általános iskolákban jellemző, hogy ismeretterjesztő és figyelemfelkeltő órákat tartanak a környezetvédelemről, a takarékoskodásról és a szelektív hulladékok kezeléséről. A gyerekek döntő többsége e témákban fogékony és ezeket jó időben meg kell tanítani nekik. A mai világban azonban nem csak a fiataloknak, de még a felnőttek körében is célszerű lenne néha a környezetvédelemről felvilágosítást adni. A mindennapjainkban, a rohanó világhoz alkalmazkodva az ember nem figyel arra, hogy a környezetét megóvja. Rossz szokások alakulnak ki, nincs mérték a víz-, gáz, és áramfogyasztásban, de a média segítő kezet nyújt. Ma már vannak olyan reklámok, plakátok, és újságcikkek jelennek meg, amelyek a fogyasztókban tudatosítani akarják azt, hogy mivel tudnak spórolni.

13. kérdés: Véleményed szerint az emberek fogyasztási, vásárlási szokásai szerepet játszanak a környezeti problémák fokozódásában?

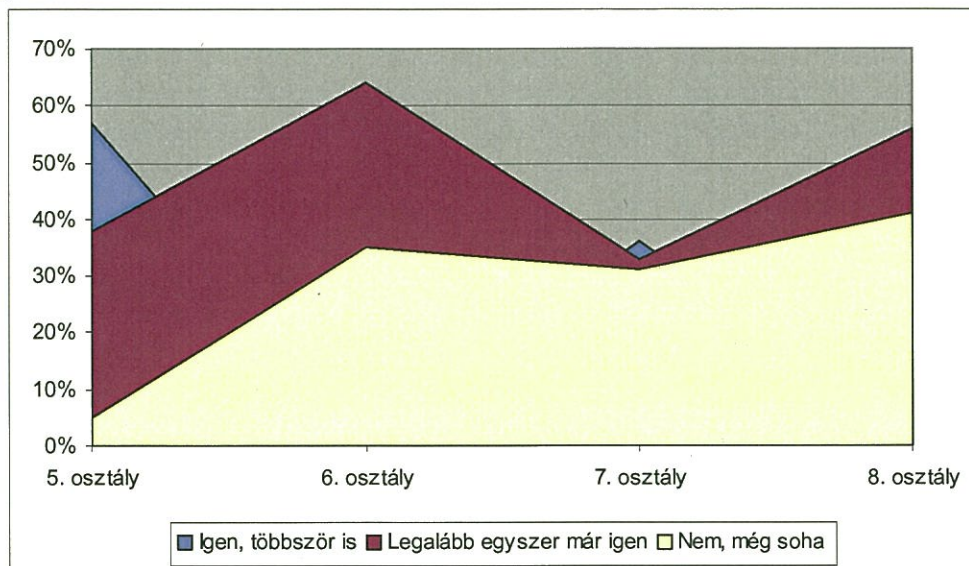

(25. diagram: Vásárlási szokások és a környezeti problémák összefüggései)

Az értékek alapján megállapítható, hogy az 5. osztályos gyerekek szerint a fogyasztói magatartás befolyásolhatja a környezeti problémák fokozódását. A többi korcsoport szerinti értékek megoszlanak, igen, vagy csak néha kapcsolódik össze a két fogalom. A kérdéssel kapcsolatos információkat általában a középiskolások jobban tudják, de a mai világ társadalmának szokásai, szinte minden esetben jelentős hatással vannak a környezetre. Ennek a korosztálynak még nincs kiforrott vásárlási szokása és fogyasztói magatartása, de elérhető náluk az, hogy bizonyos környezetkímélő megoldásokkal ne szennyezzék tovább lakóhelyük környezetét. A következő kérdés ezért az volt, hogy vásároltak-e már olyan terméket, amelyről tudták, hogy kevésbé terheli a környezetet.

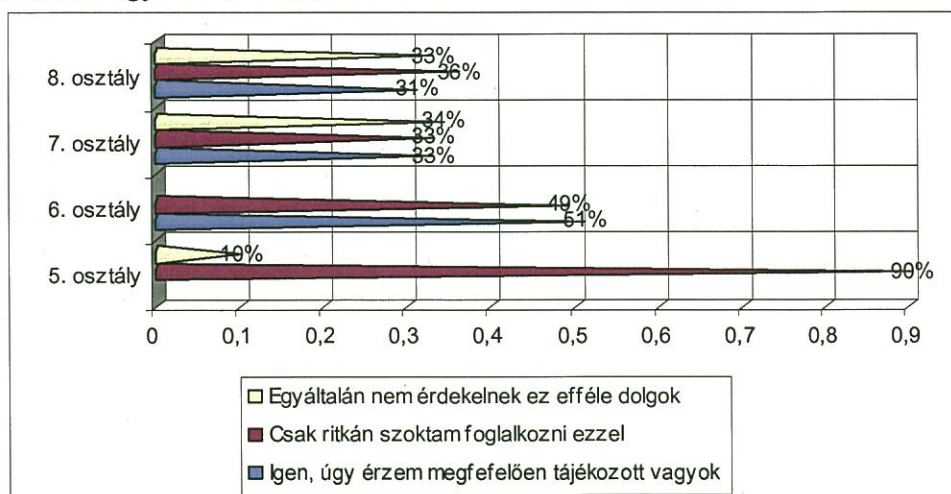
14. kérdés: Próbáltál már olyan terméket vásárolni, amelyről tudtad, hogy kevésbé terheli a környezetet?

(26. diagram: Termékek vásárlása)

A válaszadók közül az 5. osztályosok 57%-a igen, többször is vásárolt már olyan terméket, amelyről tudta, hogy kevésbé terheli a környezetet, de 38%-a legalább egyszer már vásárolt ilyet. A felsőbb évesek legalább egyszer már igen, vásároltak hasonló terméket, de kimagaslónak tekinthető a 6. évfolyamban a megkérdezettek 35%-a és 7. évfolyam 31%-a még soha nem vett olyan árut, amelyre igaz lenne a kérdés. Elgondolkodtató, hogy mi lehet az oka. Lehetséges, hogy nem ismernek ilyen termékeket és csak ezért nem vettek még ilyet, vagy egyáltalán nem érdekli őket az, hogy kímélni is lehet a környezetet. Ezzel kapcsolatban megkérdeztük a diákokat arról is, hogy mennyire tartják magukat tájékozottnak a közvetlen környezetükkel kapcsolatos gazdasági-, szociális- és környezetvédelmi ügyekben.

15. kérdés: Tájékozottnak tartod magad a lakóhelyed gazdasági, környezetvédelmi, szociális, stb. ügyeiben, kérdéseiben?

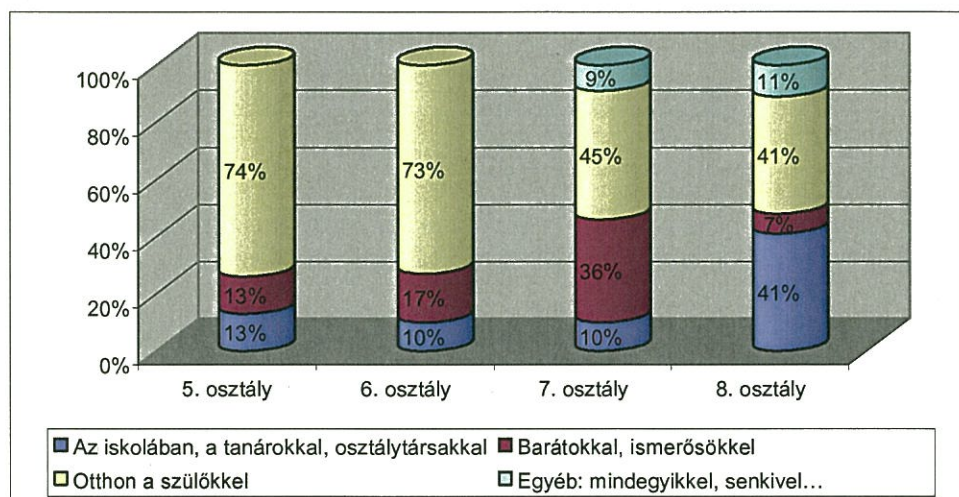

(27. diagram: Tájékozottsági felmérés)

A kérdőívet kitöltők közül az 5. osztályos diákok 90 %-a tájékozottnak tartja magát a lakóhelyével kapcsolatos témákban, a 6. évfolyamban szinte fele-fele arányban tájékozott illetve csak ritkán foglalkozik ezzel, a 7. osztályos tanulók a lehetséges válaszok között arányosan adták meg válaszukat és a 8. osztályban a diákok kicsivel több, mint az egyharmad része csak ritkán foglalkozik azzal, hogy milyen a lakóhelyének a helyzete. Az érdektelenség inkább a 13-14 évesekre jellemző, hiszen ott 33-34%-át egyáltalán nem érdekli a saját környezete, ők inkább mással foglalatatoskodnak. Akik viszont beszélgetnek erről, őket megkérdeztük, hogy milyen közösségekben merülnek fel ezek a témák.

16. kérdés: Hol beszélitek meg a leggyakrabban a lakóhelyed ügyeit?

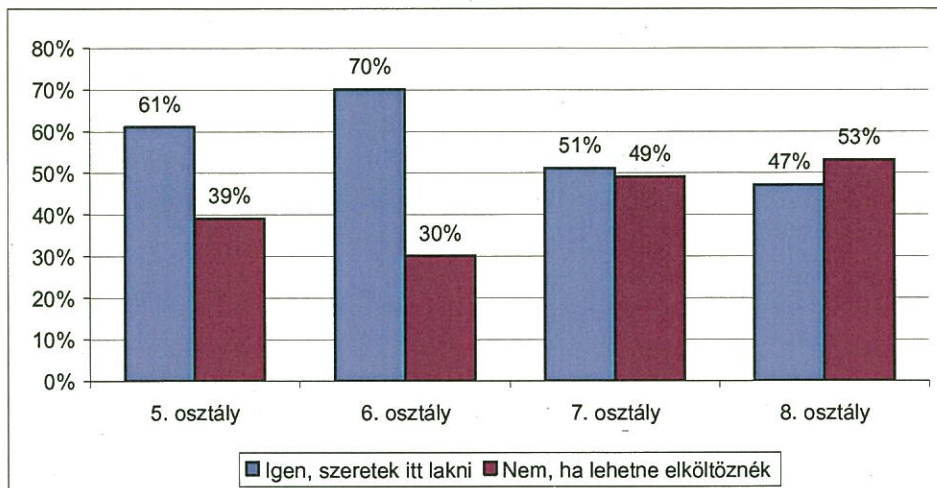

(28. diagram: Kommunikáció)

A diákok válaszait értékelve kijelenthetjük, hogy a 11-12 évesek 73-74%-a otthon a szülőkkel beszél meg a környezetüket és őket ért hatásokat. A szülők véleményét és gondolatait nagyban tükrözik az 5.-6. osztályos tanulók viselkedése, amely már nem jellemző a 7.-8. osztályosokra, hiszen azon korosztályhoz csatlakoznak, kamaszodnak, akiknek már van érdeklődési köre és saját véleménye. Az egyéniségük kezd kialakulni, nyitottabbak lesznek mindenre. Ők azok, akik a tanárokkal, osztálytársakkal is megbeszélnek a környezetüket ért impulzusokat. Bár a 8. évfolyamból a megkérdezettek 41%-a otthon a szülőkkel is beszélget, így jellemző az, hogy több helyről kapnak információt az érintett témakörökkel kapcsolatban. Náluk a továbbtanulás az egyik fő kérdéskör, amely általában egy másik iskola, ami egy másik városhoz kötődik. Megkérdeztük őket arról, hogy szívesen élnek ezen a környéken.

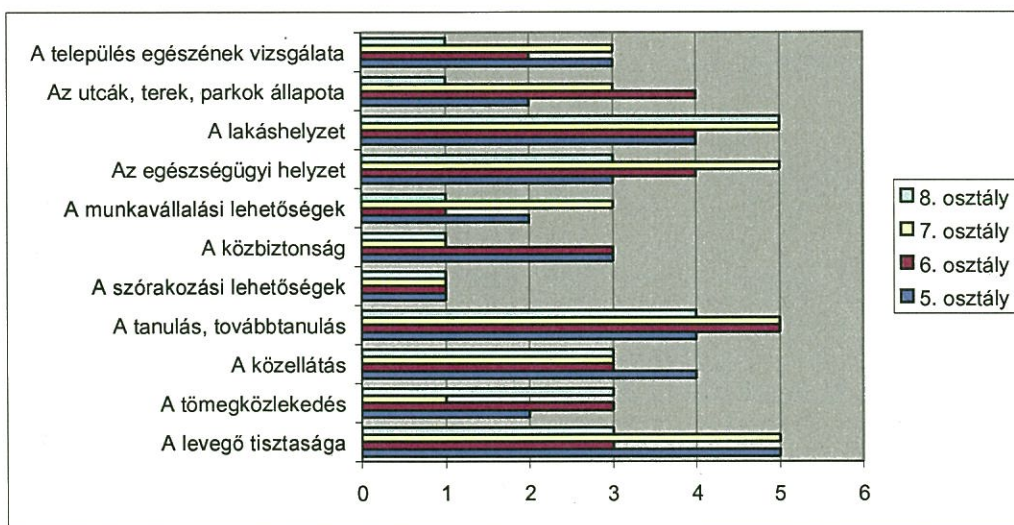
17. kérdés: Szívesen laksz ezen a környéken?

(29. diagram: Lakhely)

A diagramról minden leolvasható. Az 5.-6. évfolyam tanulói szeretnek Enyingen lakni, a 7.-8. osztályosok körében ez már megosztott, 50 %-hoz közelítő arányban.

18. kérdés: Mennyire vagy megelégedve a településen a következő elemekkel, értékeld 5-ös skálán úgy, hogy az 5: a legjobb?

(30. diagram: A város elemei)

A kérdőívet kitöltő diákok véleménye bizonyos témákkal kapcsolatban változó. A diagram segítségével leolvasható, hogy Enyingen a szórakozási lehetőségeket a diákok 1-es minősítéssel értékelték. A közbiztonságot és a munkavállalási lehetőségeket szintén rossznak ítélik meg, ami sajnos igaz, de nem csak ezen a területen, hanem országos szinten is. A lakáshelyzet, tanulás, továbbtanulás és a levegő tisztasága jó és legjobb minősítést kapott. A tömegközlekedés, a közbiztonság, a közellátás, utcák és terek közepes kategóriába tartoznak a megkérdezett tanulók szerint. A település teljes egészét a 8. évfolyamban a legrosszabbra értékelték, míg az 5. és 7. osztályos tanulók közepesre minősítették. A válaszok alapján elmondható, hogy inkább a közepes kategóriába sorolják Enying városát. A település életében

sok egyéb tényező is fontos, ezek együttesen hozzájárulnak az itt lakók életminőségéhez, a helyiek elégedettségéhez. Sok más témában is lehetne a diákokat kérdezni, de mi még egy kérdést feltettünk nekik, az utolsó, amire igen sokrétű választ kaptunk.

19. kérdés: Ha szeretnél még valamit közölni velünk, azt leírhatod!

Az 5. osztályosok felsorolták, hogy Enyingen mi épüljön, mi az, aminek ők örülnének és hiányzó eleme a városnak: " legyen egy játszótér, ezt a megkérdezettek csak nem fele leírta, mert a városban jelen pillanatban még nincs közterületen játszótér. Legyen uszoda, legyen egy biciklipálya, legyen egy mászófal, legyen egy szép park és többen leírták, hogy ne szűnjön meg az enyingi gimnázium. „

A 6. évfolyamban a diákok többsége erre a kérdésre nem válaszolt, de volt 4 diák, aki megosztotta a gondolatait: „egy tanuló javasolja, hogy több olyan civil szervezetet kellene létrehozni, amely megtisztítja a környezetet. A másik diák szeretné, ha Enyingen kevesebb szemét lenne, a harmadik gyerek saját véleménye az, hogy az önkormányzat nem annyira jól végzi a munkáját és a negyedeik választ adó leírta, hogy jelenleg a városban nincs se egy szórakozóhely, se egy játszótér és park, a munkavállalási lehetőségek pedig minimálisra csökkentek.”

A 7. osztályos tanulóknál meglepően 2 választ adtak, az egyik diák véleménye az volt, hogy „több hulladékgyűjtést kellene szervezni nem csak városon belül, hanem a város határában is”, a másik tanuló pedig „hiányolja a városi napot és nagyobb volumenű rendezvényeket. „

Az általános iskola végzős tanulói sem voltak motiváltak, ide is csak pár diák fejtette ki véleményét. „Hiányolják a parkot, a játszótér és a városi tisztaságot, a szórakozóhelyeket és bevásárló egységeket, valaki javasolja, hogy legyen több virág és növény a fő utca területén.”

Összességében elmondható, hogy a diákok tudatában vannak annak, hogy Enying városa milyen adottságokkal bír és mik azok, amik hiányoznak egy városias életből. A kérdőív lehetőséget adott arra, hogy megtudjuk, helyi szinten a 10-14 évesek véleménye pozitív vagy negatív irányban mozdul el. A helyiekre jellemző a passzivitás, a bizalmatlanság és néhol az elkeseredettség, amely javítható meghatározott célkitűzésekkel és hosszabb távú tervekkel. A Local Agenda 21 olyan fenntartható fejlődést, fenntartható életvitel kialakítását segíti elő, amely a város minden egyes lakosára vonatkozik. Együttműködve és egymást segítve a célok megvalósulnak, amelyhez idő és kitartás szükséges. A diákok véleményét még nagyban befolyásolhatják a szülők, ezért őket is megkérdeztük egy gazdasági, szociális és környezeti szempontok alapján összeállított, önkéntesen, név nélkül kitölthető kérdőívezéssel.

4. 2. Felnőtt kérdőív kiértékelése

Kérdőív Enying város értékeinek lakossági megítéléséhez

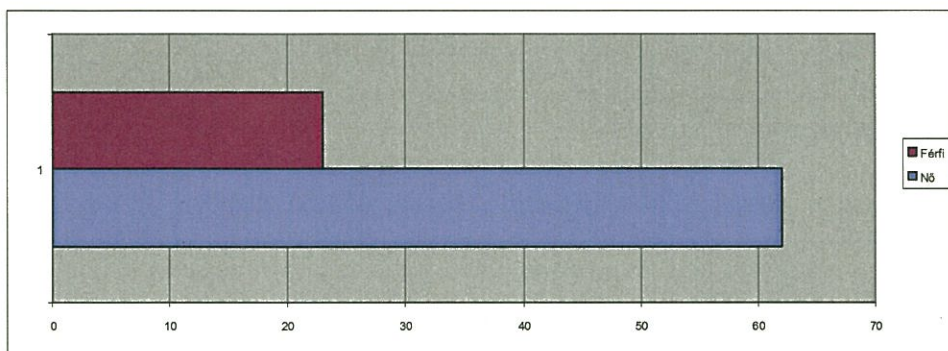
A felnőtt kérdőíveket az ügyfelek körében osztottuk ki, ezt ügyfélfogadási napokon tettük meg. A város intézményeiben is helyeztünk ki felnőtt kérdőíveket, a Szirombontogató Óvodában, a Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtárban, a Víziközmű Társulat irodájában és a Rendelőintézetben. Azok, akik az intézményekben töltötték ki a kérdőívet, azokat a helyszínen gyűjtötték össze és juttatták vissza az Enying Város Polgármesteri Hivatalába.

Összesen 140 db kérdőív került kiosztásra és kihelyezésre a felsorolt önkormányzati intézményekben, amelyből 85 darab helyesen és teljesen kitöltött kérdőívet kaptunk vissza.

I. Statisztikai jellegű értékelés

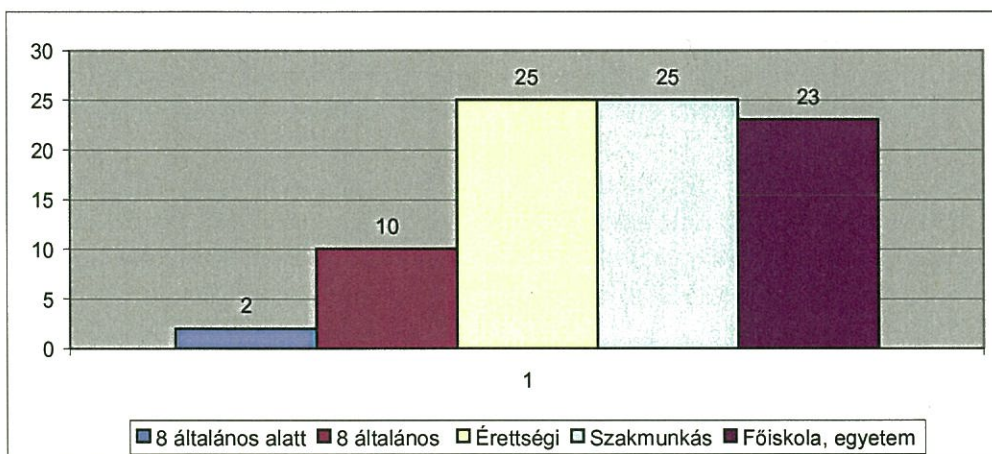
1. kérdés: Neme

(31. diagram: Statisztikai jellegű adat)

A megkérdezettek 73%-a nő volt, míg csak 27 %-a férfi. A diagramból is látszik, hogy a nők jobban hajlanak az önkéntes kitöltésre, nyilatkozattételre illetve bármilyen megkeresésben szívesen segítenek.

2. kérdés: Iskolai végzettsége

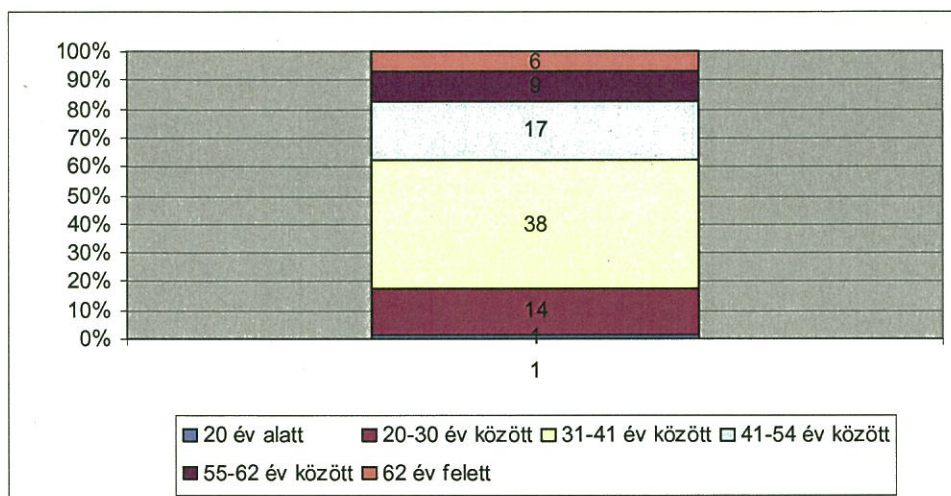

(32. diagram: Iskolai végzettség)

A kérdőívet kitöltők többsége, 29 %-a érettségizett és 29 %-a szakmunkás képesítéssel rendelkező lakos volt. 27 %-a felsőfokú képesítéssel rendelkezik, amely tükrözi, hogy bár Enying egy mezőföldi város, még is megoszlik az arány a szellemi és fizikai tevékenységet végzők között.

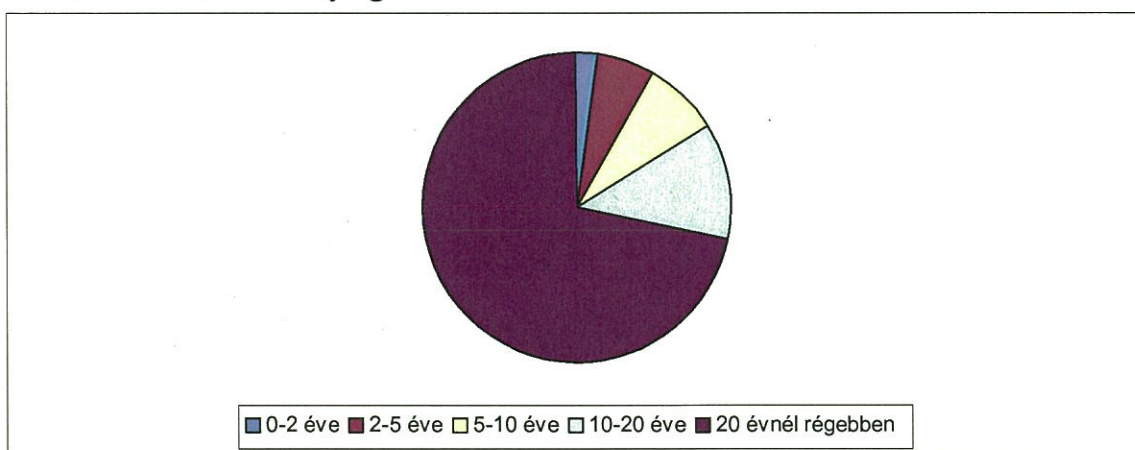
3. kérdés: Életkora

(33. diagram: Életkor)

A megkérdezettek többsége 31-41 életévüket betöltő lakosok voltak, ezután következtek az idősebbek. A város demográfiája szerint inkább az előregedő kategóriába sorolható a város, ez nem csak a kérdőív kiértékeléséből következik, hanem a KSH statisztikai adatai is ezt mutatják.

4. kérdés: Mióta él Enyingen?

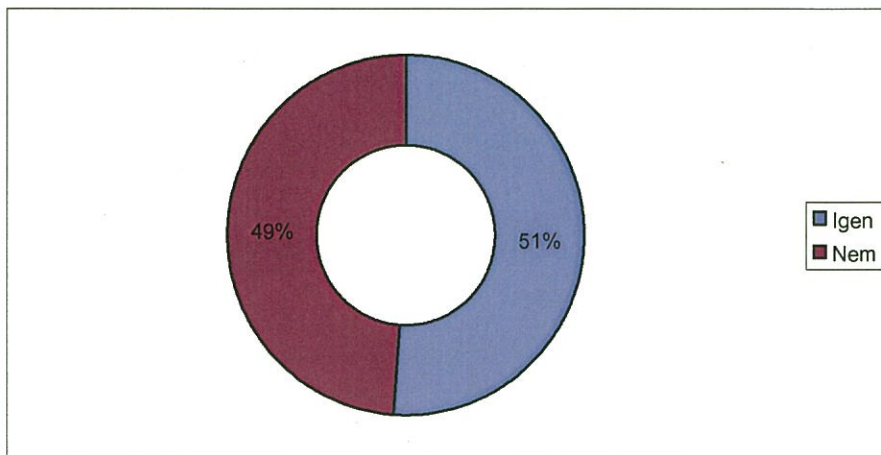
(34. diagram: Lakosság)

A válaszadók 72 %-a több mint 20 éve él Enyingen és csak 12 %-a több mint 10 éve. Olyan lakosok töltötték ki a kérdőívet, akik régóta élnek a városban, ismerik a település múltját és van viszonyítási alapuk arról, hogy mit várnak el a jövőben.

II. Enying élhetőségéhez kapcsolódó kérdések és elemzései

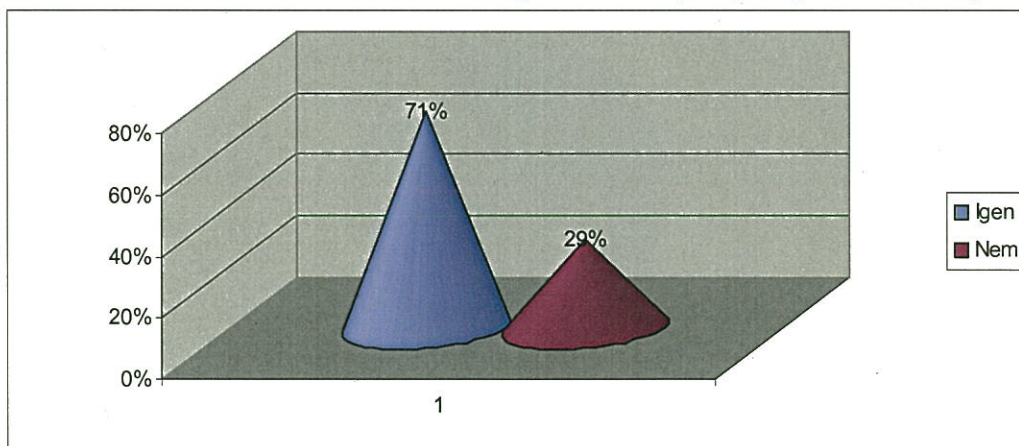
1. kérdés: Ön szívesen él Enyingen?

(35. diagram: Lakóhely)

A lakosok 51 %-a szívesen él Enyingen, 49 %-a nem szívesen él itt. A kapott eredmény nem igazán biztató. Ez annak is köszönhető, hogy kevés a munkalehetőség a városban és jelenleg Magyarországon belül is nehéz helyzet van.

2. kérdés: Szívesen él közvetlen lakókörnyezetében? (utca, településrész, stb.)

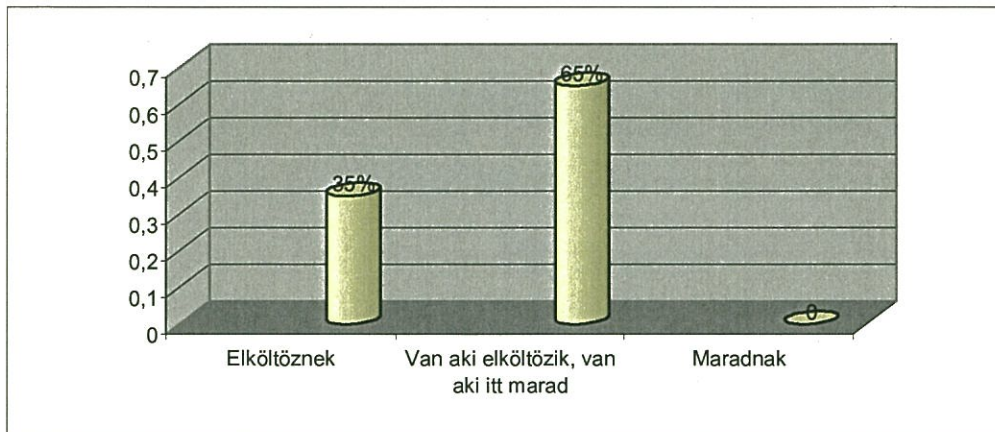

(36. diagram: Lakókörnyezet)

A válaszadók 71 %-a szívesen él a közvetlen lakókörnyezetében, ami annak is köszönhető, hogy jó szomszédi viszonyok alakultak ki és a lehetőségeikhez mérten megteremtették a saját egzisztenciájuknak megfelelő környezetet.

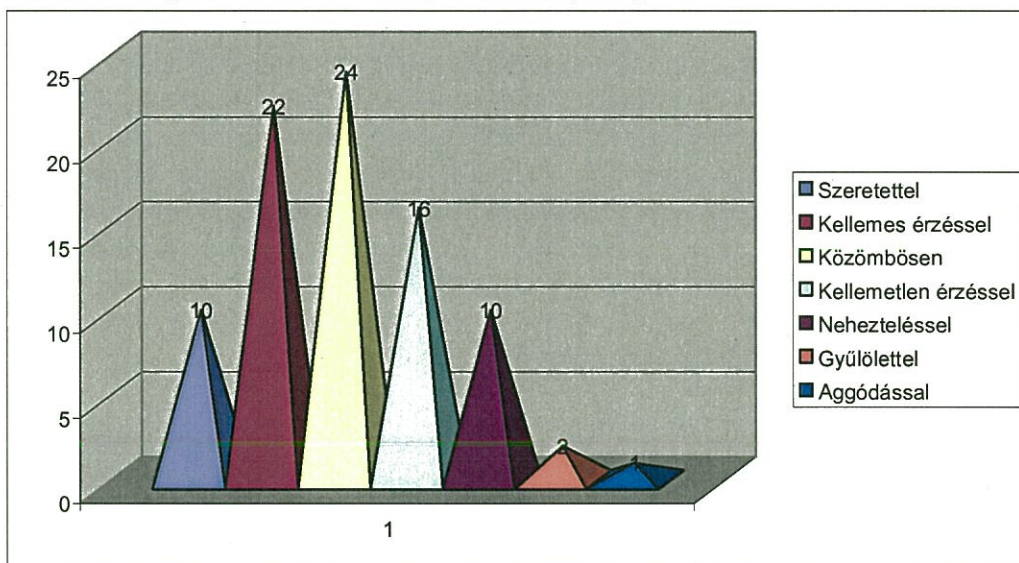
3. kérdés: Mit gondol, az itteni gyerekek, ha felnőnek el fognak költözni Enyingről, vagy inkább itt maradnak?

(37. diagram: Jövő generációja)

A felnőttek 2/3-nak a véleménye az, hogy lesz aki elköltözik, lesz aki itt marad Enyingen, 1/3 arányban pedig azt gondolják, hogy a gyerekek, ha felnőne, el fognak költözni. A város mindent megtesz annak érdekében, hogy fejlődésnek induljon, folyamatosan pályázik és hosszú távú célokat tűz ki maga elé, hogy a kistérség központ rangjának eleget tegyen.

4. kérdés: Milyen érzések töltik el, ha lakóhelyére gondol?

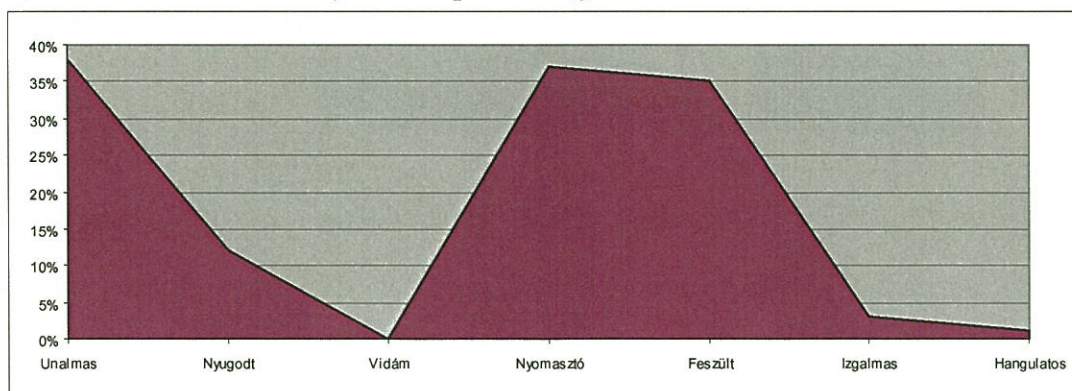
(38. diagram: Lakóhelyhez való kötődés)

Összességében elmondható, hogy a lakosok elsősorban közömbösen gondolnak a városra, de inkább a kellemes érzés felé hajlik a többség. Ezután inkább kellemetlen érzéssel tölti el az embereket, ha Enyingre gondolnak. A véleményük és az érzésük e tekintetben sem azonnal alakult ki, hanem évek óta figyelik a várost, annak vezetését és így alakult ki ez a kép.

5. kérdés: Kérjük, nevezze meg, hogy mit szeret a legjobban a lakókörnyezetében!

(39. diagram: Vélemény)

A diagram szerint a válaszadók többsége semmit nem szeret a lakókörnyezetében, ők nagy valószínűséggel elköltöznének, de jelen gazdasági válság miatt nem tudnak. Sokan szeretik viszont a zöldterületeket, a bevásárlási lehetőségeket, a lakóközösséget ahol élnek. A legkevesebben a szabadidős tevékenységeket jelölték meg, mert Enying sajnos nem tartozik azon városok közé, ahol aktív sport-, és szabadidő-tevékenység folyik. Hosszú távú céljai között szerepel továbbiakban is a sport népszerűsítése, a labdarúgás, a röplabda, a karate, de egy uszoda megépítése is a tervek között van. A szabadidő eltöltésére a város a szabadtéri színpad felújítását tervezi, amely mellett egy játszótér épül majd meg.

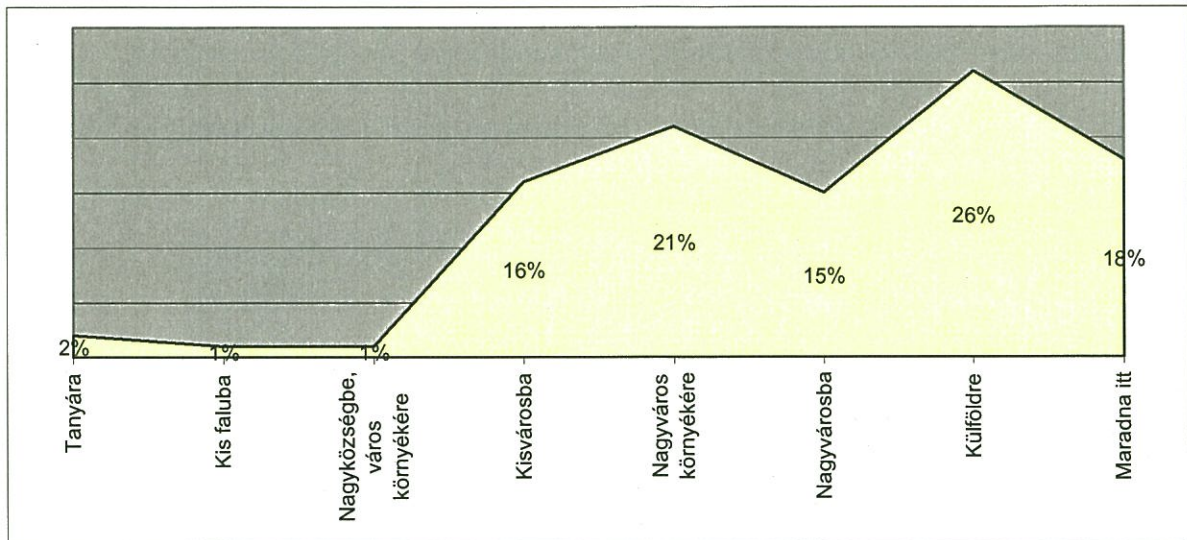
6. kérdés: Ön szerint milyen a település hangulata?

(40. diagram: A település hangulata)

A lakosság szerint a település hangulata unalmas, nyomasztó és feszült. Ez köszönhető a gazdasági válságnak és a bizalmatlanságnak. Ez a három jelző jellemzi a várost. Természetesen, mint mindenhol, itt is vannak kivételek, amelyek erősítik a szabályokat.

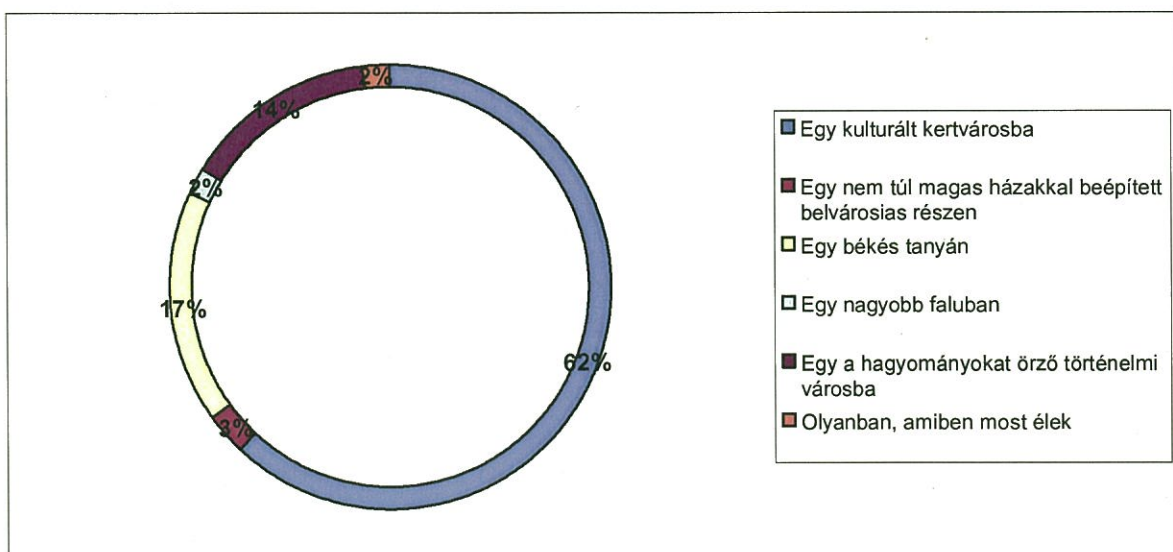
7. kérdés: Ha oda költözhetne, ahova akarna, hova menne legszívesebben?

(41. diagram: Vándorlás)

Enying városának megkérdezett lakosainak 26 %-a külföldre menne lakni, bár ez inkább munkavállalási szándékra is utalhat. 21 %-a nagyváros környékére költözne, hiszen egy nagyvárosban több a munkalehetőség és az ingázás sem jelentene problémát. A válaszadók 18 %-a pedig maradna itt, attól függetlenül, hogy nyomasztó és feszült a hangulat. Ennek több oka is lehet, sokan nem tehetik meg, hogy elköltözzenek, nincs rá pénz, vagy idősök ahhoz, hogy máshol egy új életet kezdjenek.

8. kérdés: Milyen környezetben élne legszívesebben?

(42. diagram: Kedvelt környezet)

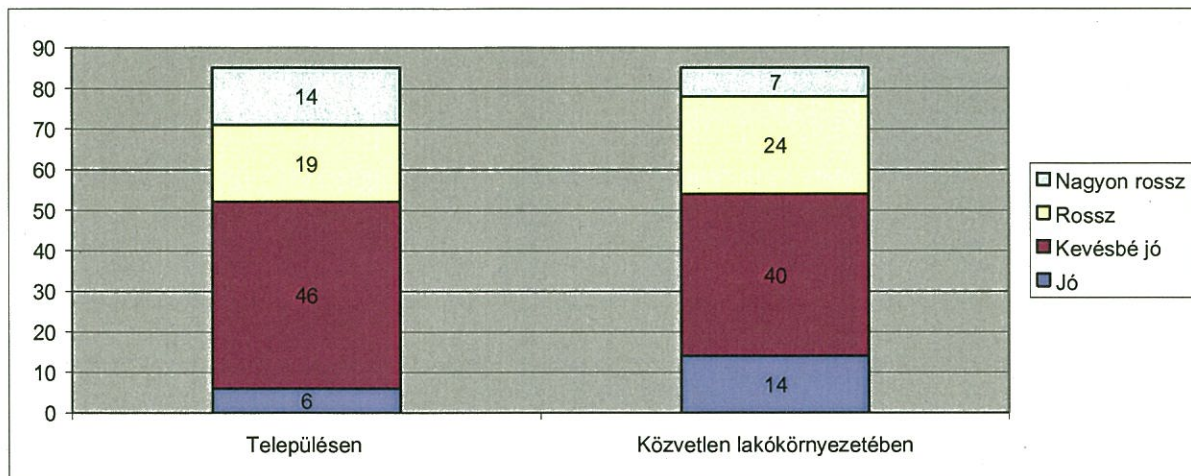
A kérdőívet kitöltők 62 %-a egy kulturált kertvárosba költözne, 17 %-a egy békés tanyára és 14 %-a egy hagyományokat őrző történelmi városban élne legszívesebben. A többi elenyésző mértékű. Az itt élő lakosok szeretik a környezetüket, a zöldterületeket, a nyugalmat, ezért a

válaszaikban észrevehető, hogy ilyen típusú környezetben élnének szívesen, ha egyszer elköltöznének.

III. Enying természeti, környezeti állapotához kapcsolódó kérdések és elemzései

1-2. kérdés: Mi a véleménye az épített környezet állapotáról a településen és a közvetlen környezetében? (helyi értékek, épületek, terek, utcák...)

(43. diagram: Az épített környezet)

A lakosság szerint Enying, mint település, ennek épített környezete kevésbé jó, a közvetlen környezetüket is szintén ebbe a kategóriába sorolták. A lakókörnyezetüket tekintve többen már a rossz jelzővel illették, viszont kevesebb lett a nagyon rossz besorolás. Összességében elmondható, hogy a lakosok nincsenek megelégedve az épített környezetük állapotával, ami annak is köszönhető, hogy Enyingen az elmúlt években nem történt látványos beruházás. 2012. év első harmadában a szennyvízcsatornázás projekt megindul, amit már az enyingiek nagyon várnak. Ezzel csökkenthető lesz az elégedetlenség és a negatív hozzáállások száma.

3-6. kérdés: Milyen energiatakarékosági eljárásokat ismer?

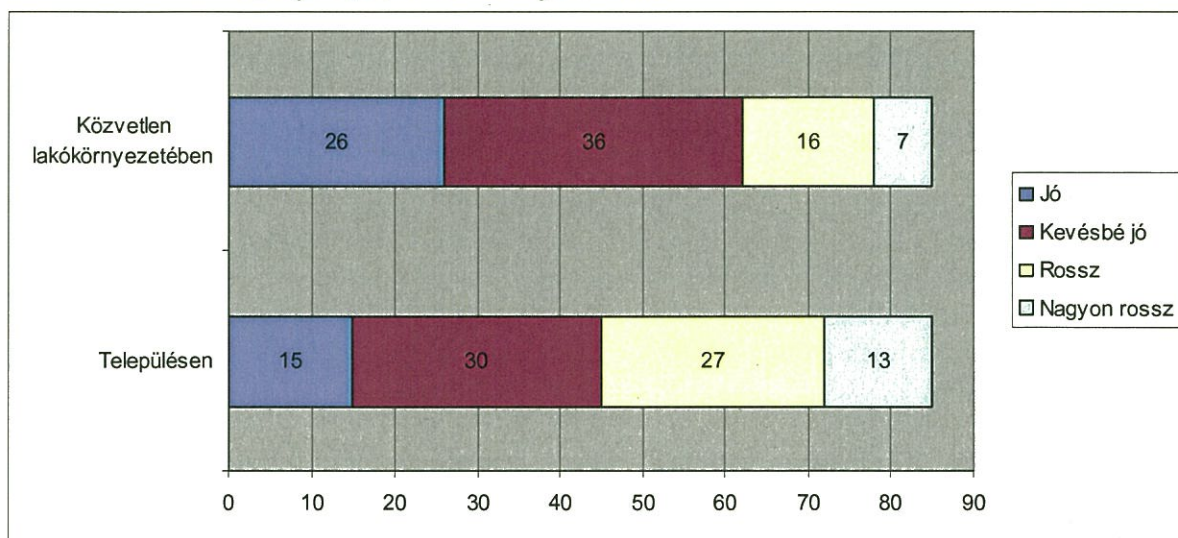
A kérdőívet kitöltők nagyon sok alternatívát ismernek az energia megtakarítására és a környezetük védelme érdekében tett cselekedeteket. A felnőtt lakosság ismeri ezeket, meglátásuk jó és ezért tudatosan próbálnak cselekedni. Hajlandóak a jövőben is takarékoskodni, amelynek csak az szabhat akadályt, hogy túl drága vagy nem hozzáférhető számukra. Sok embernek van rossz tulajdonsága, de rövid időn belül ezeket felismerik és változtatnak az életmódjukon.

A lakosság a következő alternatívákat ismeri: „ napenergia és szélenergia hasznosítása; energiatakarékos izzók használata; műanyag nyílászárók és hőszigetelések alkalmazásával a fűtőcsökkentése; napelemek és napkollektorok beszerzése; energiatakarékos gépek vásárlása; villany és vízfogyasztásnál odafigyelnek, hogy feleslegesen ne alkalmazzák azokat; termosztát beállítása.”

A megkérdezettek hajlandóak takarékoskodni a jövőben, legfőképpen az áram-, és vízfogyasztáson tudnak, lekapcsolják a villanyt, hogy ne égjen feleslegesen, energiatakarékos izzókat vásárolnak és mosakodásnál nem engedik feleslegesen a vizet. Ezt a megoldást szinte minden háztartásban tudják alkalmazni, a fűtés szempontjából pedig nem minden esetben. Sok háztartásban csak gázellátás van, aminek hő-értéke változó. Aki tud, az vegyes tüzelésű kazánnal, fával is ráségít a fűtésre.

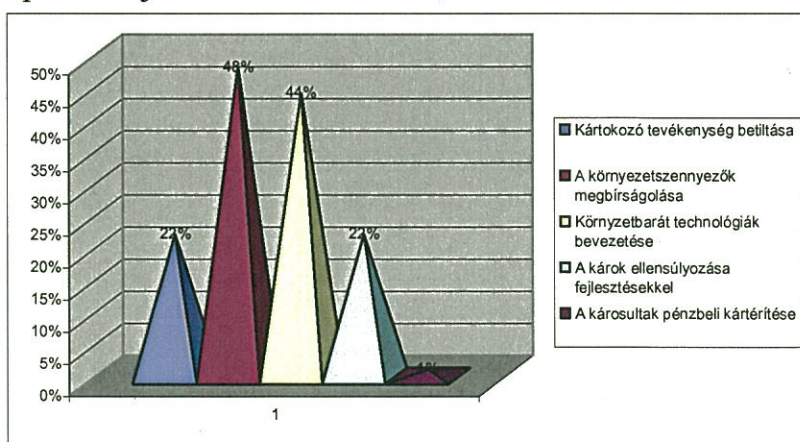
7-9. kérdés: Milyen a természeti környezet állapota a településen és a közvetlen környezetében véleménye szerint?

(44. diagram: Természeti környezet)

A város lakossága a környezeti elemek (víz, levegő, talaj, csend) állapotát, a településen és közvetlen környezetében kevésbé jónak ítélték meg, ezután a rossz kategória következett. A természeti környezet (erdők, patakok, vadon élő állatok, stb.) állapotával kapcsolatban ugyan azt a mondták, mint a természeti elemek és az épített környezet állapotáról. Kevésbé jó, már-már rossz minősítést kapott, de sokan jó jelzővel is illették, ami arra következtet, hogy a természeti környezetükkel elégedettebbek. A környezetszennyezés megelőzése érdekében többször kellene szemétszedést, lomtalanítást szervezni, a szemetelőket és az illegálisan lerakott hulladékokat fel kellene számolni. Mindez úgy érhető el, ha felhívjuk ezekre a figyelmet és azok, akik károsítják a környezetüket, bírsággal fizetnének érte. A következő kérdésben arra voltunk kíváncsiak, ha elégtelenek és kevésbé jónak tartják a környezetük állapotát, akkor mi a megoldás.

10. kérdés: Ön szerint mi lenne a legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés problémájára?

(45. diagram: Környezetszennyezés megoldása)

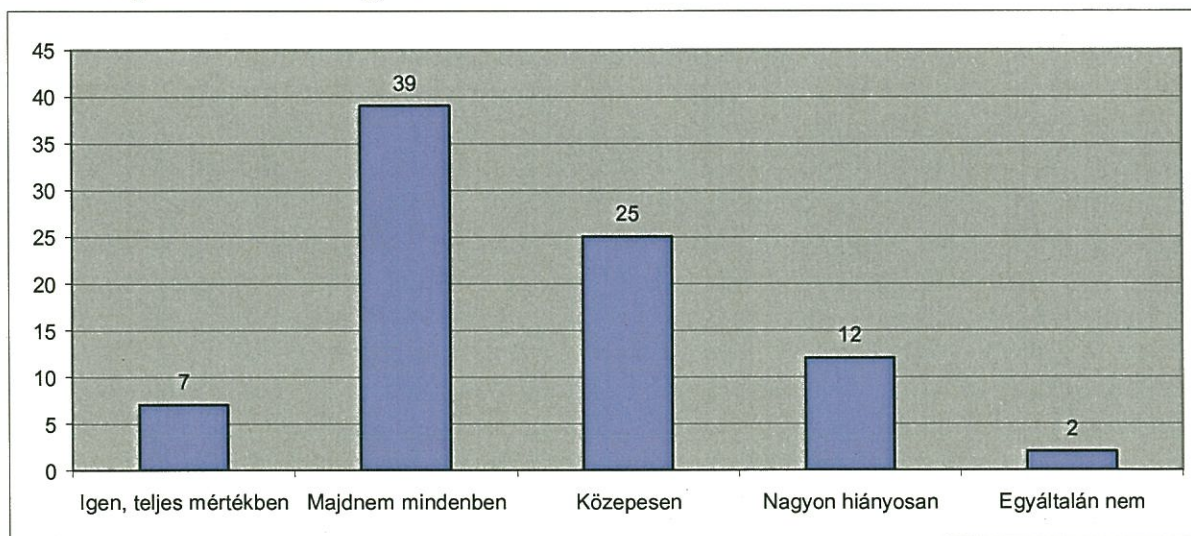
Enying Város Fenntarthatósági Programja

A megkérdezettek 48 %-a bírságot szabna ki a környezetszennyezőkre, 44 %-a pedig környezetbarát technológiát alkalmazna és vezetne be. A válaszokból kiderül, hogy fontosnak tartják a környezetük állapotának a tisztántartását és védelmét. Minden embernek más és más fontos, a környezettel kapcsolatban van, akinek a növényzet, az erdők, a vízfolyások, egyes építmények, de egy céljuk van, hogy a jövő generációjának is fenn maradjon.

IV. Enying gazdasági állapotához kapcsolódó kérdések és elemzései

A település mezőföldi város, ahol a mezőgazdaság, állattenyésztés és növénytermesztés dominál. A lakosság ebből élt és él meg, de a szolgáltatások fejlődésével és az iparosítással ennek mértéke itt is lecsökkent. Sok helyi lakos ingázik nagyobb városok és lakóhelye között, akik gyárakban és multinacionális cégeknél dolgoznak. Napi szinten kapcsolódnak a gazdasági élethez, a vásárlásokhoz, a tömegközlekedéshez. A város gazdasági életével kapcsolatban a következő kérdéseket tettük fel.

1.-2. kérdés: A városban működő boltok, üzletek és egyéb szolgáltató egységek kielégítik az Ön szükségleteit?

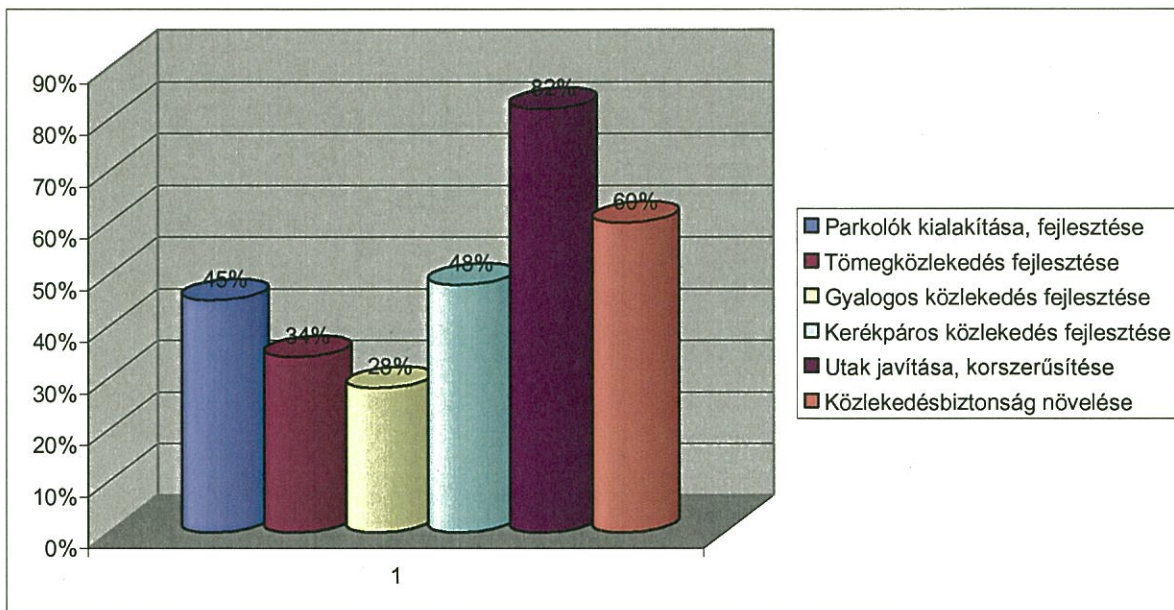

(46. diagram: A kereskedelmi egységek és szükségletek kimutatása)

A 85 beérkezett kérdőívet kitöltő enyingi lakosok közül, 39 fő majdnem minden szükségletét kielégíti a városban megtalálható üzletek szolgáltatásai. 46 % majdnem mindenben, 29% pedig csak közepesen tudja kielégíteni szükségleteit a városban. Az eredményből látszik, hogy a lakosok számára sok szolgáltatás elérhető és ezeket igénybe is veszik, de vannak olyanok is, akik elégedetlenek ezekkel a lehetőségekkel. Enying városa üzletbarát, de ez nem csak a városon múlik, hanem azon is, hogy a kereskedők helyzete hogyan alakul. Az emberek szeretnék több gazdasági egységet, ahol a helyi lakosokat foglalkoztatják, helyben és egy nyugodtabb, ismert környezet részesülhet. Csökkenne az ingázók száma, több idejük jutna az otthoni feladatok elvégzésére és természetesen a családra. Helyben költenék el a fizetésüket, így a gazdasági életben növekedés következne be.

3. kérdés: Milyen közlekedési fejlesztéseknek örülne a legjobban az elkövetkezendő évtizedekben?

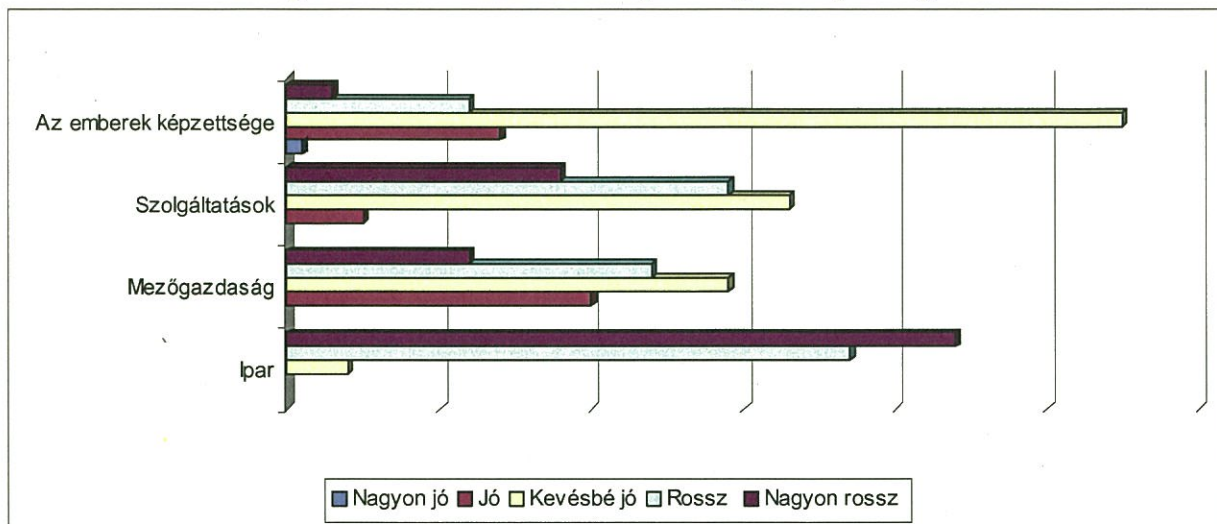

(47. diagram: Közlekedési fejlesztések)

Enyingen az elmúlt egy évtizedben nem történtek nagy volumenű fejlesztések, ezért a lakosság okkal mutatja ki elégedetlenségét az iránt, hogy a megnyílt Európai Unió forrásait az önkormányzat nem használja ki. A problémát leginkább a kiviteli és engedélyes tervek hiánya okozza, amely nagy költséget von maga után. A lakosságot ezért ismételtlen megkérdeztük arról, hogy milyen fejlesztéseknek örülnének legszívesebben. Több választ is megjelölhettek a kitöltők, így a megkérdezettek 82 %-a a közlekedés fejlesztésének örülne a legjobban, jelenleg is az utak minősége a legrosszabb, amit viszont az idei évben meginduló szennyvízcsatornázás után a burkolat-helyreállítási munkák keretein belül valósul meg. Enying a 64 sz. fő út két oldalán helyezkedik el, a végett és az autópálya közelsége miatt is nagy az átmenő forgalom és sok esetben a járművek nagy sebességgel haladnak át. A kérdőívet kitöltők 60 %-a a közlekedésbiztonság fejlesztésének örülne, ez a második helyen áll, ez derül ki a kiértékelésből. A forgalomcsillapításra jelenleg 3 darab „Lassíts” fényjelző tábla figyelmeztet a lassításra, valamint útjelző táblák. Ez sajnos már kevés, szükség lenne útszigetekre, körforgalomra, amit Enying Város Rendezési Terve is tartalmaz, de ezt szintén saját forrásból tudná a város megvalósítani. A lakosok 48 %-a a kerékpáros közlekedés kiépítésének is örülne, 45 %-a több parkolót alakítana ki, ami szintén szerepel a Rendezési Tervben, aminek egy része remélhetőleg a KDOP-3.1.1./C-11 kódszámú, „Kistelepüléseken a településképp javítása” című pályázat elnyerése után valósít meg az önkormányzat. Összességében elmondható, hogy a lakosság szinte minden területet érintő fejlesztésnek örülne, leginkább a napi szinten érintett problémák fejlesztését preferálják.

4.-7. kérdés: Hogyan ítéli meg a város gazdasági helyzetét az ipar, mezőgazdaság, szolgáltatások és az emberek képzettségének fejlettsége tekintetében?

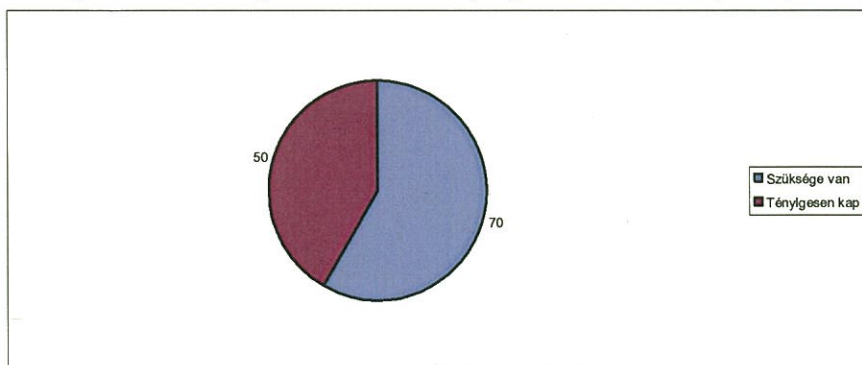

(48. diagram: A város gazdasági helyzetének megítélése)

A megkérdezettek szerint az emberek képzettsége kevésbé jó, ez a legkiemelkedőbb arány. A szolgáltatásokat és a mezőgazdaságot szintén ebbe a kategóriába sorolták, ezután a rossz jelzővel illették a válaszadók ezt a két kategóriát. Az ipar tekintetében a nagyon rossz kategóriát jelölték be a legtöbben, ami szintén csak arra utal, hogy a városban a gazdasági helyzet rossz, többségében a hanyatlás és elégedetlenség jellemző mindenre. Nincs a városnak egy központi része, a település infrastrukturális fejlettséget nem mutat. Van egy hosszú fő út, ami mellett vannak üzletek, a parkolók hiánya miatt a fő út mentén csak kevés hely alkalmas a parkolásra és az átutazó a látnivalók hiányában nem áll meg, tovább megy. Az üzletek száma évről évre csökken és szinte minden területen szükség, van fejlesztésre, javításra és a hiányosságok kiküszöbölésére. A lakosság érzi az ipar hiányát, sokan ipartelep kialakítása mellett tették le voksukat, a mezőgazdaság romlását megpróbálják megakadályozni, de a szolgáltatások, az oktatás és a közlekedés fejlesztése is szükséges lenne. A lakosság összetartása és a közösségi élet hiányában ez nem valósul meg, csak akkor, hogy felismerik a problémákat, érdemben döntenek ezekről és beavatkoznak.

V. Enying társadalmi állapotához kapcsolódó kérdések és elemzései

1. kérdés: Mit gondol, 100 ember közül hánynak van szüksége valamilyen segélyre és hányan kapnak ténylegesen valamilyen segélyt?

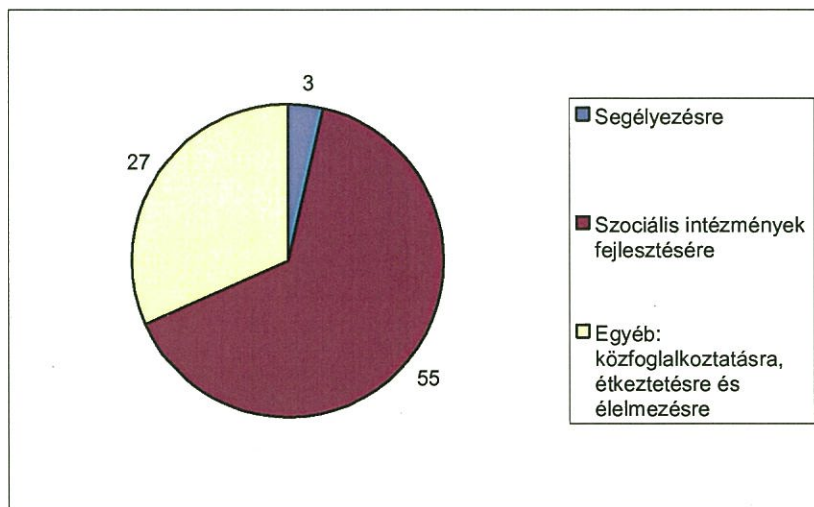
(49. diagram: Segélyezések aránya)

Enying Város Fenntarthatósági Programja

A válaszadók véleménye szerint a településen 10 ember közül 70 embernek szüksége van valamilyen segílyre és 100 emberből 50 szerintük ténylegesen is kap valamilyen jutást. Ez az eredmény nem feltétlenül jelzi a valós adatot, mivel a megkérdezettek csak a véleményük alapján gondolt számot írták le. Valóban sokan szorulnak segílyre, de ennek egy része dolgozó képes ember, akik munkahely hiányában nem tudnak dolgozni, de a másik része nem is akar dolgozni.

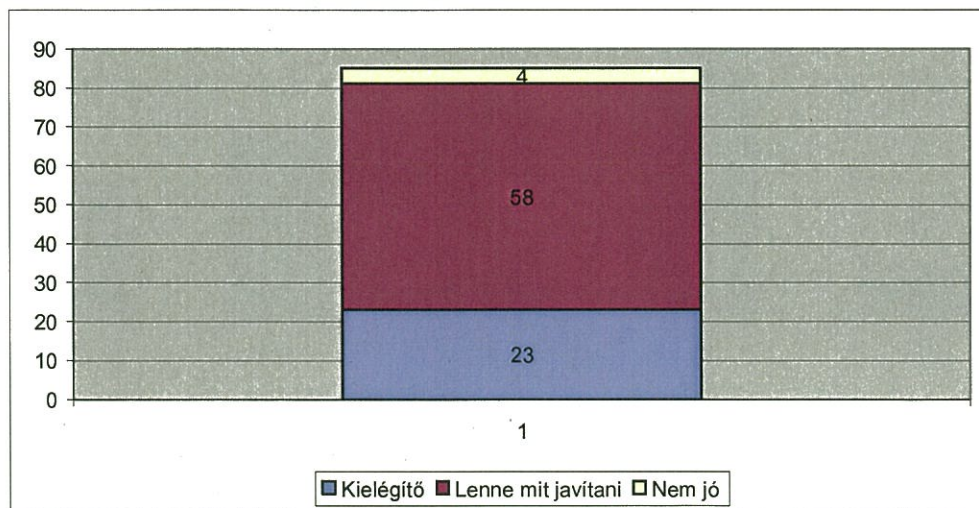
2. kérdés: Ön szerint a szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszegeket milyen célra kellene fordítani?

(50. diagram: A szociális pénzeszközök fejlesztésre történő felhasználása)

A megkérdezett felnőtt lakosság 65 %-a úgy gondolja, hogy a rendelkezésre álló szociális célra történő ráfordításokat a szociális intézmények fejlesztésére kellene fordítani. Másodsorban egyéb tevékenységekre, de semmiképpen segílyekre.

3. kérdés: Hogy látja lakásának állapotát?

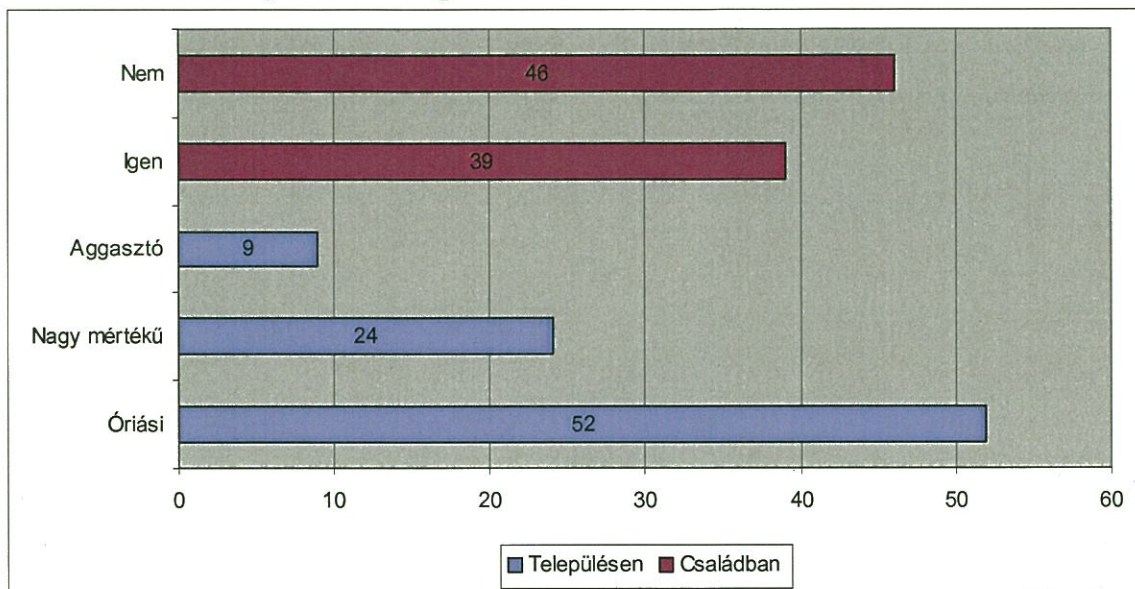

(51. diagram: A lakások állapota)

A válaszokból kiderül, hogy bár lenne mit javítani a lakások állapotán, de kielégítő is egyben. Ez egy reális meglátás, hiszen mindenki a saját közvetlen környezetét megpróbálja a lehetőségeihez mérten szinten tartani.

4. kérdés: Ön szerint mekkora probléma a településen a munkanélküliség és Önt vagy családját érinti ez a probléma?

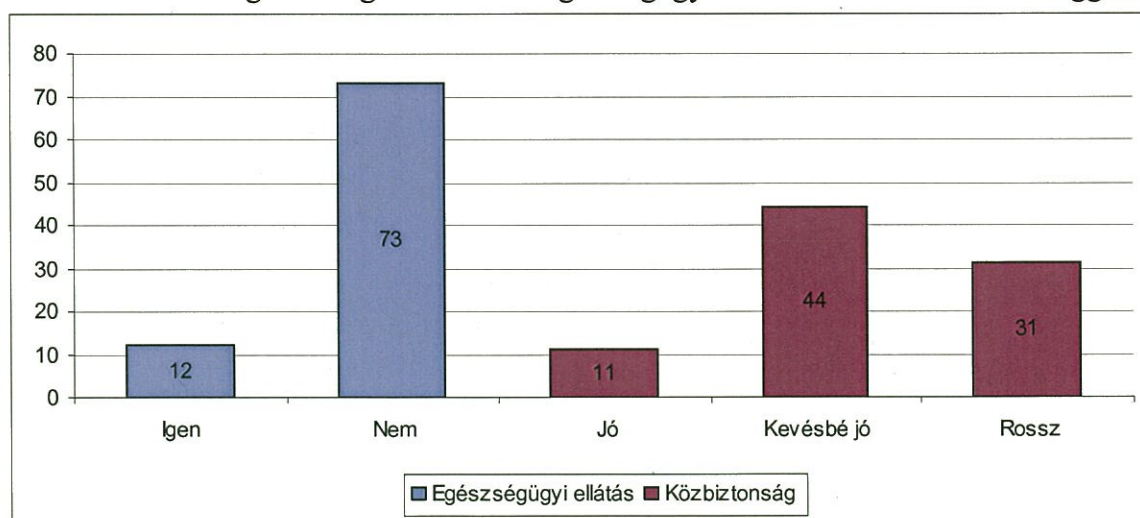

(52.

(52. diagram: A munkanélküliség problémája)

A lakossági felmérés alapján a családok többségét nem érinti a munkanélküliség, de nem sokkal maradnak le azok, akiket viszont érint. A településen a munkahelyek hiányából adódik, hogy óriásinak találják a munkanélküliséget, de igen nagy mértékűnek is. Sajnos ez magyarországi viszonylatban is igaz.

5. kérdés: Meg van elégedve a város egészségügyi ellátásával és a közbiztonsággal?

(53. diagram: A város egészségügyi ellátásának elégedettségi szintje)

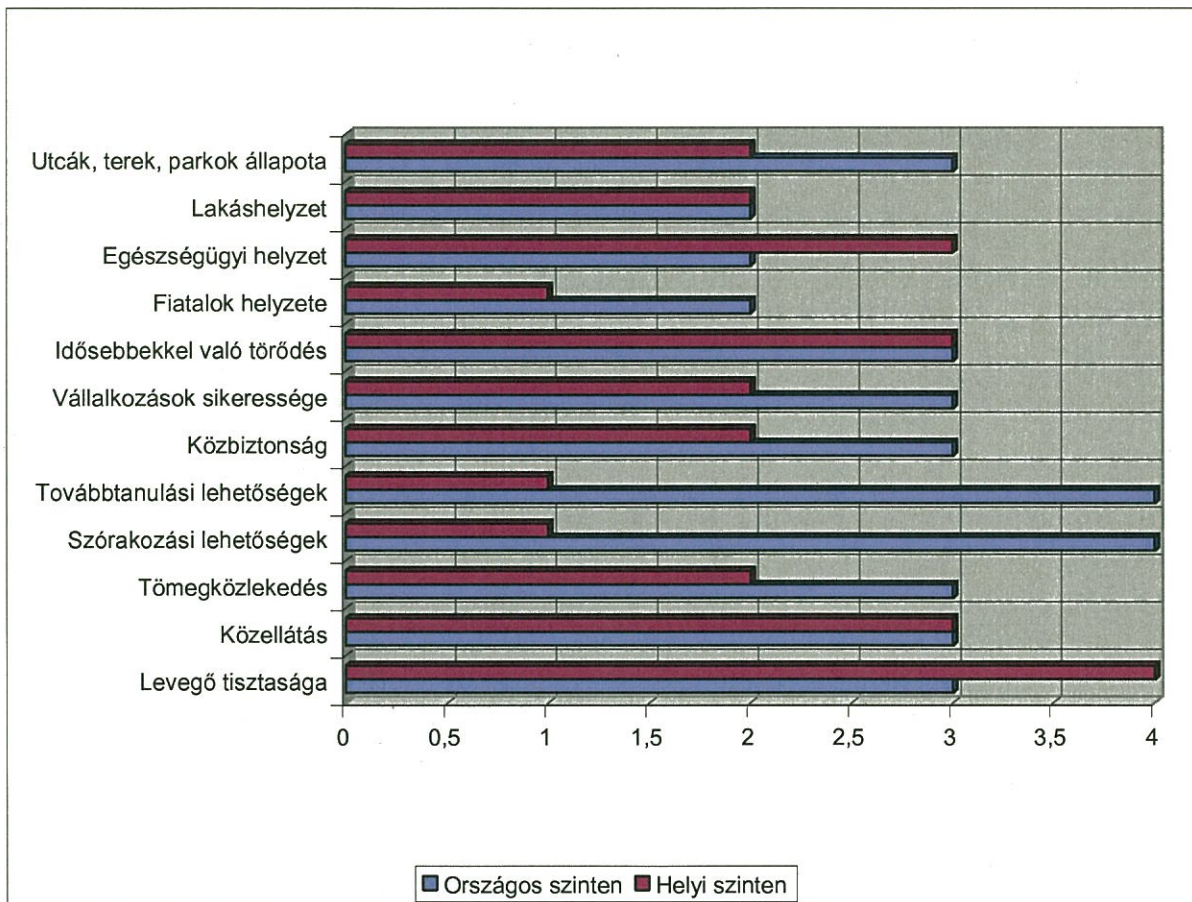
A város rendelőintézetében a betegellátás teljes körű, szakellátás és orvosi ügyelet is biztosított. Természetesen vannak bizonyos korlátok, sok esetben valóban a megyei kórházat szükséges felkeresni. Ebből következik, hogy a válaszadók 86 %-a nem elégedett a helyi ellátással. A közbiztonságra a kevésbé jó és rossz jelzőt aggatták, ennek az is köszönhető, hogy sok a lopás, kisebb bűncselekmények száma és a lakosok az esti órákban már inkább

otthon tartózkodnak, mert félnek kimenni az utcára. A városban nincs térfigyelő kamera, de tervezi ennek a beszerzését, valamint folyamatosan együttműködnek a város rendfenntartóival.

VI. Összefoglaló kérdések és elemzései

1. kérdés: Ön mennyire elégedett a következő tényezőkkel országos szinten és helyi szinten?

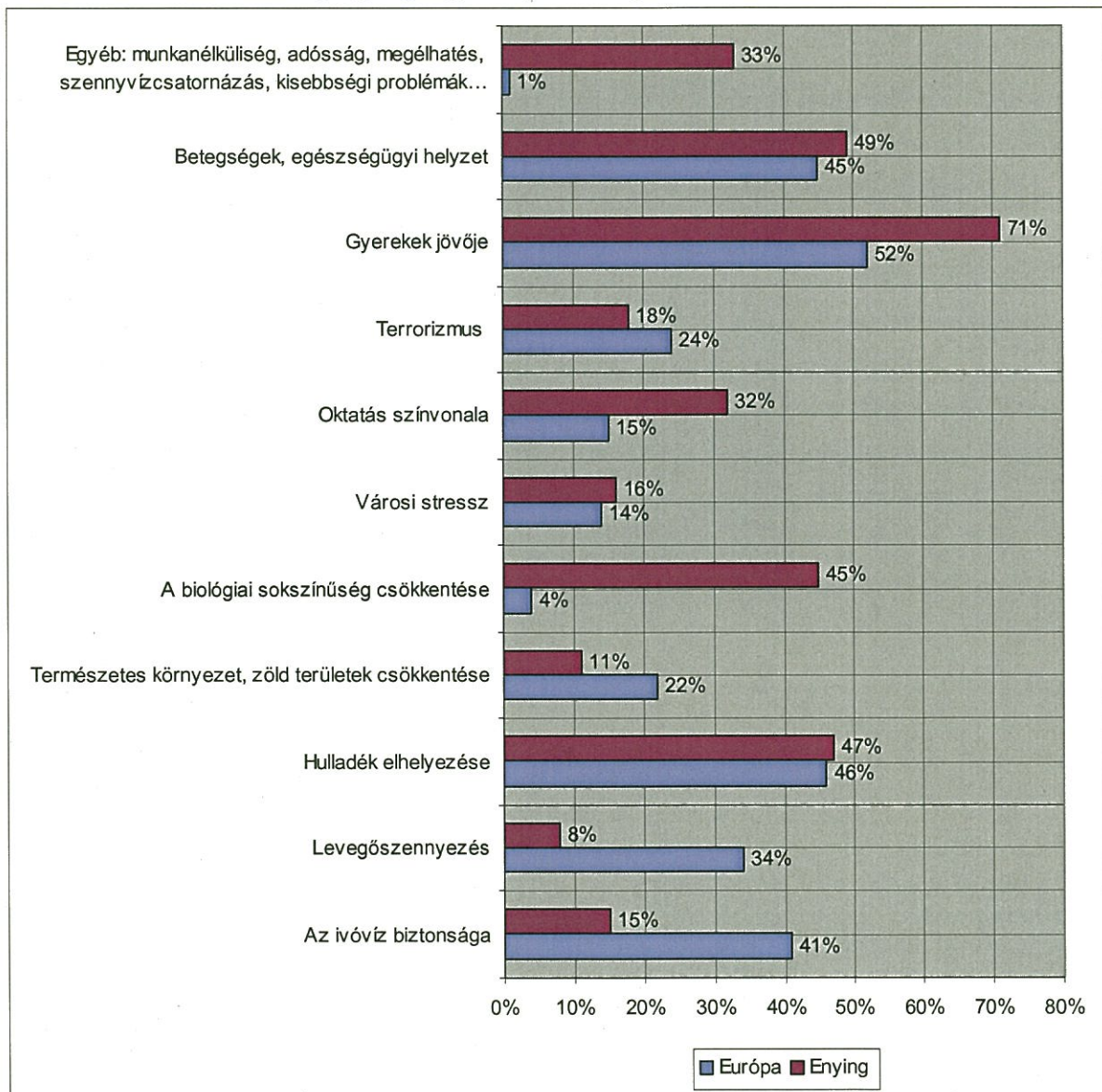

(54. diagram: Elégedettségi diagram)

A kérdés kiértékelése után látszik, hogy egy tényezőre sem mondták a lakosok, hogy teljesen elégedettek, azaz 5-ös. A legjobb eredmény az elégedett kategóriák voltak, országos szinten a szórakozási és továbbtanulási lehetőségek, helyi szinten csak a levegő tisztasága. A közepes értékelésben az országos szintű utcák, terek és parkok állapota, az időskorúakkal való törődés, a vállalkozások sikeressége, a közbiztonság, a tömegközlekedés, a közellátás és a levegő tisztasága került. Helyi szintű közepes értékelést az egészségügyi helyzetről, az idősebbekkel való törődésről és a közellátásról adtak. A többi tényezővel a megkérdezettek nagyon elégedetlenek illetve elégségesnek mondanak. Enyingen a fiatalok helyzetét, a továbbtanulási és szórakozási lehetőségeket szinte konvertálják a nullához, de mindenesetre nagyon elégedetlenek. A városban egy középiskola és két általános iskola van, szórakozó helyiség pedig nincs. A tendenciák azt mutatják, hogy inkább máshol kezdik meg tanulmányaikat a 14 évesek vagy a siófoki, vagy a székesfehérvári iskolákat részesítik előnyben.

Sok szülő gondolkozik és cselekszik úgy, hogy a gyerekeiket a 6. osztály után már középiskolába íratják. Több tanulásban és több nyelvismeretben bízva már 12-13 éves korban távolabb az otthonuktól tanulnak a gyerekek, bentlakásos intézményekben. A város nem rendelkezik annyi munkahellyel, amennyivel képes lenne a lakosságot helyben tartania, ezért sok az ingázó Enying- Székesfehérvár, Enying- Siófok között is. A vállalkozások sikeressége ebből adódóan lett 2-esre minősítve, mert nem releváns lehetőség a városban.

2. kérdés: Véleményes szerint belátható időn belül melyik lesz az alábbiak közül Európa, valamint Enying legnagyobb problémája?

(55. diagram: Problémák behatárolása)

A lakosság véleménye a fenti diagramból jól leszűrhető. A legnagyobb problémának a gyerekek jövőjét látják, 71 %-a nem csak helyi szinten, de 52 %-a Európában is. A lakosság úgy gondolja, hogy megélhetési és fejlődési lehetőségeket Enying városa jelen pillanatban nem tud biztosítani, ennek több oka is van. Az egészségügyi helyzet és a hulladékkezelés a következő probléma. Az egészségügyi helyzet romlik a rohanó és stresszes élet miatt, a század betegségei közé tartozik a magas vérnyomás, cukorbetegség, elhízás, érrendszeri problémák és a kóros, gyógyíthatatlan betegségek, amelyek bárkinél előfordulhatnak. A

Enying Város Fenntarthatósági Programja

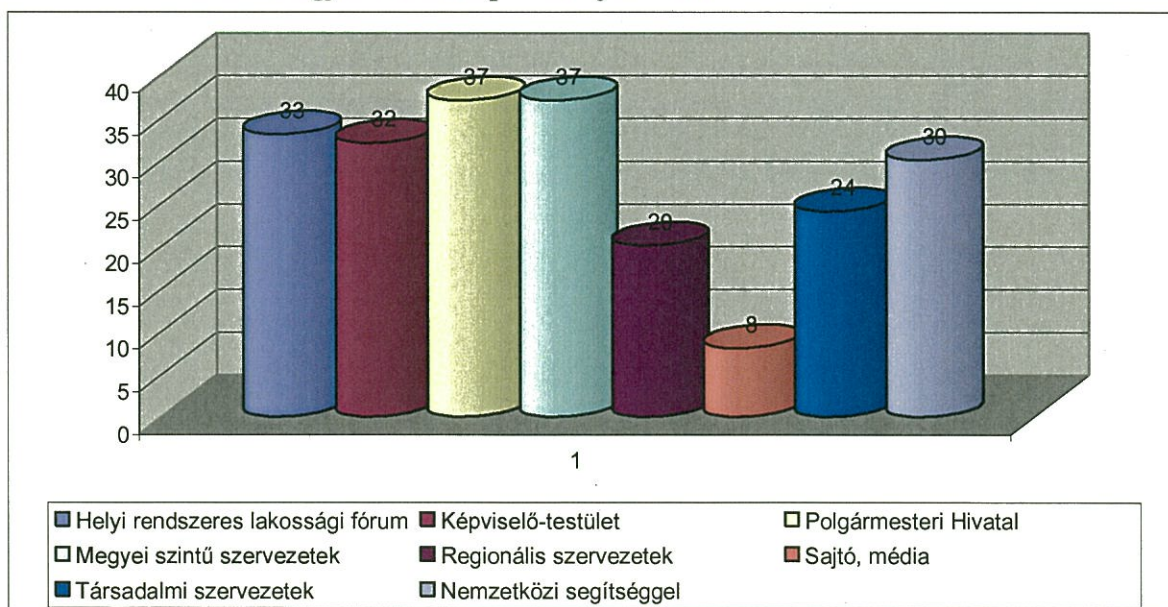
hulladékkezelés terén előrelépések történnek Enyingen is, az idén megnyíló hulladékudvar segítségével a lakosság bármikor beszállíthatja a hulladékot, de országos szinten a magyar mentalitás jellemzője az, hogy eldobják a szemetet vagy illegálisan rakják le az ország bármelyik pontján. A Föld hulladék-befogadóképessége is véges, kérdés az, hogy ez mikor következik be. A lakosság szerint helyi problémának számít, hogy a szennyvízcsatornázás még nem valósult meg, ami szintén ez évben kezdődik, így talán csökkenni fog az elégedetlenség és bizalmatlanság, valamint a munkanélküliséget, a kisebbségi problémákat is aggályosnak találták. A biológiai sokszínűség csökkenése még említésre méltó probléma, a megkérdezettek 45 %-a tartja ezt helyi szinten fontosnak.

3. kérdés: Enying mely települési problémájának megoldását tartja a legsürgősebbnek?

A válaszadók a következő problémákat sorolták fel, amely egyben a városra jellemző és megoldásra vár: „a munkanélküliség csökkentése, munkahelyek teremtése, csatornarendszer kiépítése, az utak helyreállítása, csapadék-vízvezetés, az önkormányzati hiány csökkentése, a kisebbségi helyzet pozitív irányba történő elmozdítása, az oktatási színvonal emelése, játszótér építése, a közbiztonság javítása, a közterületek rendbetétele, forgalomcsillapítás és egy új óvoda építése. „

A felsorolt problémák szinte minden kérdéskörnél előfordulnak, a lakosság véleménye azonos, ebből következik, hogy azonos szemszögből látják a város problémáit, ismerik azokat, várják ezek megoldását, de eljutottak arra a szintre, hogy a közhangulat és a közvélemény nem jó. Sajnos az önkormányzat az együttműködés hiányában nehéz helyzetben van, mert az enyingi lakosok passzívak és elégedetlenek. A város vezetése bízik abban, hogy ha a szennyvízcsatornázás kivitelezési munkái elkezdődnek, a város lakossága szemmel látható beruházást fog tapasztalni és javulni fog a közhangulat.

4. kérdés: Ön szerint milyen módon, milyen szervezetek, intézmények segítségével lehetne legjobban a települést fejleszteni?

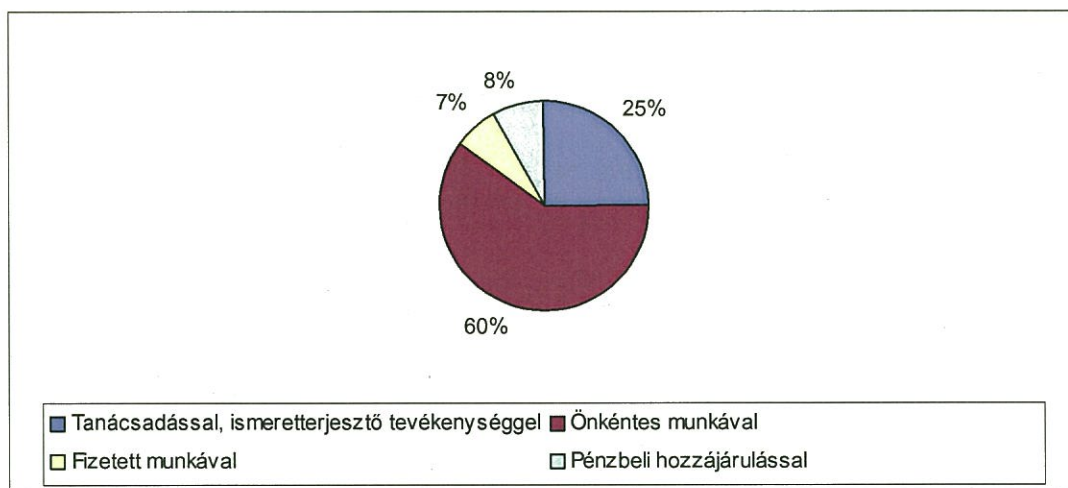
(56. diagram: Intézményi segítségek)

A válaszadók többsége, a Polgármesteri Hivatal és a megyei szintű szervezetek segítségét várná el, hogy a város fejlődésnek induljon és a jövő generációjának fennmaradó

maradhasson. Az enyingi lakosok tehát az önkormányzat munkáját és segítségét helyezné előtérbe, de fontosnak tartanák azt is, ha több lakossági fórumot rendeznének, ahol a véleményüket elmondhatnák. A rendszeres tájékoztatás és együttműködés elmarad, ezért kaptuk ezt az eredményt. A Képviselő-testülettől szintén sokan várják el, hogy valamilyen irányban mozduljon el a városban kialakult jelenlegi helyzet, hiszen ők szavazták meg a bizalmat számukra, ezért cserébe joggal kérik, hogy a város fejlődjön és új beruházások valósuljanak meg.

5. kérdés: Hogyan tudnának a helyi lakosok, civil szervezetek ebben részt venni?

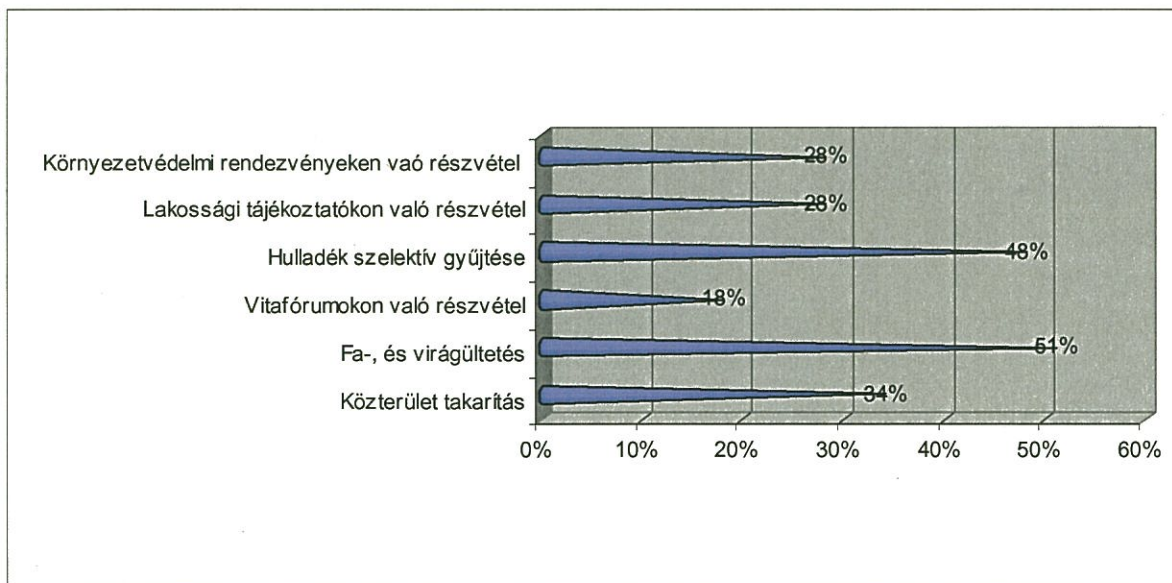

(57. diagram: A lakosok részvétele)

A kérdőívet kitöltők 60 %-a önkéntes munkával segítene a településen történő fejlesztésekben. A helyiek nagyon segítőkészek, főleg egy nemes ügy érdekében, többször adományokat gyűjtenek egy jótehető cél elérése végett, több esetben anyagilag is támogatnak bizonyos eseményeket, rendezvényeket, de akár egy kisebb beruházáshoz is fizikai munkával hozzájárulnak. 25% azt válaszolta, hogy tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységgel járulna hozzá ahhoz, hogy fejlődni tudjon Enying. Az önkéntesség és a segítőkészség miatt megkérdeztük a város lakosait, hogy milyen tevékenységben vennének részt szívesen.

6. kérdés: Milyen lakóközösségi vagy önkormányzati kezdeményezésekben venne részt az alábbiak közül?

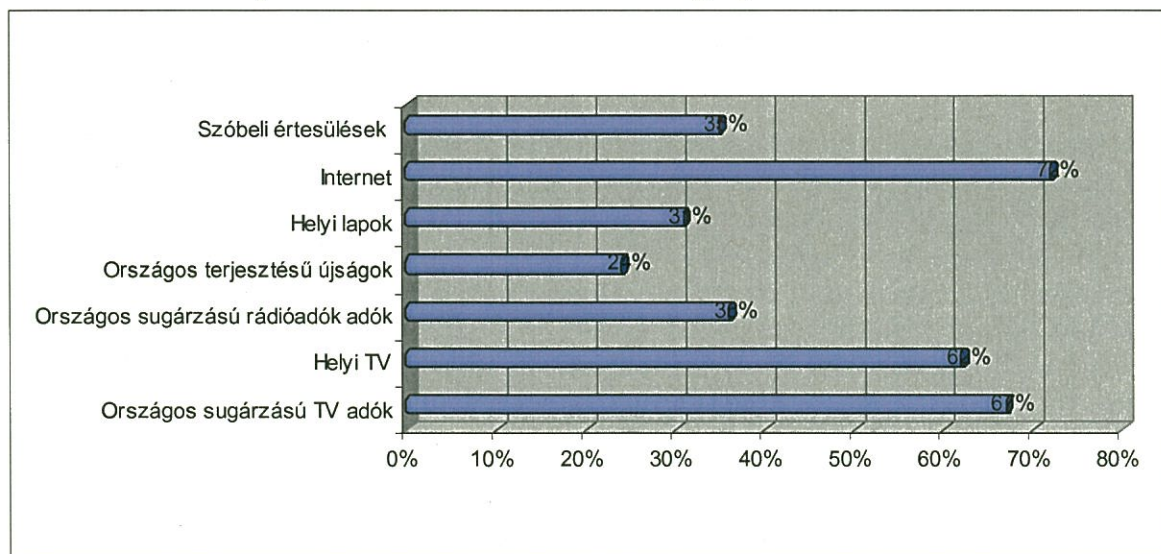

(58. diagram: Kezdeményezésekben való részvétel)

Az előbbi kérdéshez kapcsolódóan megkérdeztük a lakosokat, hogy ki és milyen formában vállalna önkéntes tevékenységet és milyen kezdeményezésekben venne részt. A fa-, és virágültetést a megkérdezettek 51 %-a vállalna el önkéntesen, 48 %-a a hulladékot szelektíven gyűjtené és gyűjti is aki teheti, de 34 %-a a közterületek takarításában is munkát vállalna, hogy a város szép, rendezett és élhető legyen. Az elemzésből kiderül, hogy némi összefogással, együttműködéssel sok probléma megoldható lenne, csak rendszeres és rendszerezett információáramlásra lenne szükség.

VII. Tájékoztatással kapcsolatos kérdések és elemzései

1. kérdés: Milyen információs eszközöket vesz igénybe?

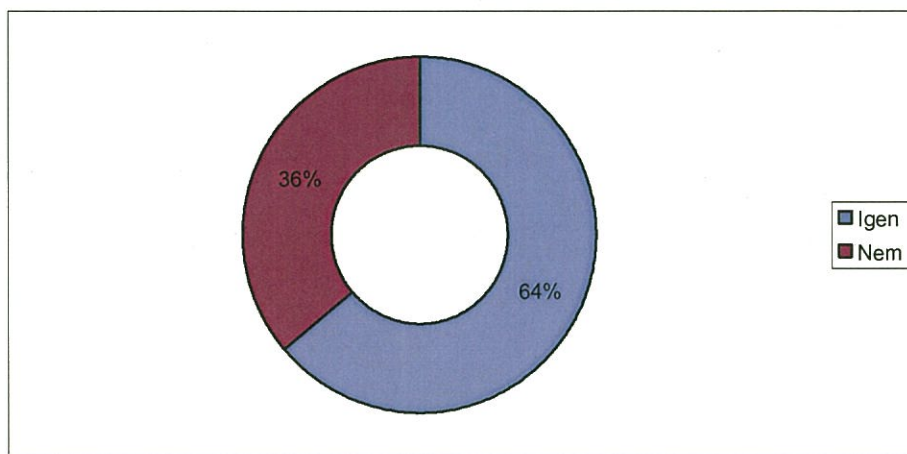

(59. diagram: Információs eszközök)

Az enyingi válaszadók 72 %-a az Internetet használja, hogy minél több információhoz jusson, akár a helyi, regionális, országos, európai vagy világban történt eseményekről van szó. A XXI. század az Internetet használja, gyerekek és felnőttek egyaránt. A lakosok 67 %-a az országos sugárzású TV adókat is nézik, az Enyingi TV műsorát, akinél van kábeltv, azok 62 %-a követi a napi eseményeket. A lakosság akarva vagy akaratlanul is, de értesülnek és tájékoztatást kapnak az aktuális hírekről, a mai média már mindenhol elérhető.

2. kérdés: Találkozott már a fenntartható fejlődés kifejezéssel?

(60. diagram: Fenntartható fejlődés fogalma)

A Local Agenda program arra hivatott, hogy olyan optimális és városra szabott fejlődést érjen el, ami csak Enyingre jellemző. Az erősségek és gyengeségek mellett, fel kell ismerni a lakosok kívánságait és eleget tenni egy fenntartható város létrehozására. A többség, 64 %-a ismeri a fogalmat, hogy mit jelent a fenntartható fejlődés, de 36 %-a nem. A kiértékelésből azonban kiderül, hogy olyan problémákat fogalmaztak meg, amely megoldására a fenntarthatósági célokat kell alkalmazni. A jelenlegi helyzetről egy kevésbé jó képet adtak a válaszadók, de a jövőt tekintve sem bizakodnak. Aggódnak a gyerekek jövőjéért, a későbbi generáció számára nyújtott lehetőségekért. Fontos számukra a környezetük, a helyi gazdasági-társadalmi és természeti helyzetük és a helyi vezetéstől várják a megoldást, de ez egy teljes szemléletváltással érhető csak el.

3. kérdés: Ön mit ért a fenntartható fejlődés kifejezés alatt?

Erre a kérdésre a megkérdezettek adtak jó és kevésbé jó válaszokat is, amelyek a következők voltak: „a következő generációnak egy élhető környezetet alakítsanak ki; az életszínvonal javítása; jelen szükségleteket kielégítő folyamat; ha valamit létrehozunk, azt fenn kell tartani; egy olyan folyamat, amit véghez lehet vinni; valaki leírta az ENSZ 1987. évi fenntartható fejlődés című rövid leírását; új dolog, ami a másik kárára nem megy; most a túlélés a cél, azután a fejlődés; a fejlesztések arányban vannak az ország teherbíró képességével; az ember harmóniában él egymással és környezetével; amit fejlesztünk, azt védjük és óvjuk; ha van szellemi tőke, akkor fejlődés is van; egyről a kettőre jutni és ezt az állapotot fenntartani; folyamatosan javító kezdeményezések és tervek készítése; „

Teljes mértékben a válaszadók nincsenek pontosan tisztában a fogalommal, de sejtésük van róla. Szinte mindenki hallotta, vagy olvasott róla, de a válaszadók 92 %-a szeretne még többet tudni erről.

Összességében elmondható, hogy a gyerekek és a lakosok felismerik a fenntartható fejlődéssel járó feladatokat, folyamatokat, elsősorban helyi szinten aggódnak a jelen és a jövő generációk miatt. A kérdőíves megkérdezés lehetőséget adott arra, hogy nem csak a partnerek, civil szervezetek véleményét fogadjuk el, hanem a lakosokét is, akikért van és lesz a város. A kiértékelés hangvétele negatív, sok esetben a megkérdezettek globálisan értékelték a kérdőív pontjait és megbizonyosodott, hogy nehéz helyzetben van a város. Elégedetlenek és várják a város fellendítését elősegítő cselekedeteket, fejlesztéseket és legfőképpen a jövőbeni célokat.

A Local Agenda 21 Program arra hivatott, hogy a jelenlegi helyzetet értékelve egy hosszú távú dokumentumot hozzon létre, amely a város fenntartható fejlődését veszi figyelembe. Optimális célkitűzéseket, stratégiát, jövőképet fogalmaz meg, amely a lakosság problémáinak megoldását jelenti és előrehaladást fog mutatni. A város gazdasági, társadalmi, természeti környezetét komplex módon használja a kitűzött célok elérése érdekében.

4. 3. SWOT analízis

Ebben a fejezetben a helyzetelemzésre támaszkodva először táblázatos formában, majd szövegesen is összefoglaljuk Enying erősségeit és gyengeségeit, esetleges fejlesztési, fejlődési lehetőségeit, és az ezzel kapcsolatban felmerülő veszélyeket. A SWOT elemzés során külön csoportokba soroltuk az egyes elemeket a befolyásoló környezet alapján: a természeti, gazdasági, társadalmi, jogszabályi, épületek, infrastruktúra, városműködés kategóriákba.

A SWOT analízist táblázatba és egységbe fogalmazta meg a város, amelyben részletekben is ismerteti a 4 prioritás elemeit.

Erősségek		Gyengeségek	
Természeti	Kiváló termőhelyű területek Szennyvízproblémák hatékony kezelése	Természeti	Gyalogos és lovas-túra útvonalak korlátozott száma A főút miatt nagy átmenő forgalom – környezetszennyezés
Gazdasági	Jó minőségű termőföld, mely sokrétű agrár és kertészeti hasznosítást tesz lehetővé Fejlesztésre alkalmas területek Lakásállomány erőteljes fejlődése	Gazdasági	Alacsony vállalkozói aktivitás Egyoldalú gazdasági szerkezet Nem alakult ki térségre jellemző idegenforgalom Idegenforgalmat kiszolgáló kínálati oldal fejletlen Korlátozott turisztikai kínálat a településen és környékén A vállalkozások zöme kis tőkeerejű egyéni vállalkozás Kevés állandó munkahely

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Erősségek		Gyengeségek	
Társadalmi	Kedvező korstruktúra térségi szinten Szociális ellátás helyben történő biztosítása Szakképzett munkaerő (mezőgazdaság, ipar) Működő civil szervezetek Jó kapcsolattartás az intézményekkel	Társadalmi	Természetes fogyás Vándorlási veszteség Központi településrésztől különálló településrészek lakónépességének csökkenése Vállalkozó szellem erősítése a helyi lakosság körében Megváltozott lakosság összetétel Szegregált területek kialakulása
Jogszabályi	Helyi rendeletek, szabályzatok kidolgozottak, átláthatók	Jogszabályi	Túlszabályozott törvényi háttér
Épületek	Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása Építészeti értékek (kastély, templom)	Épületek	Szétaprózott településszerkezet, karakteres településkép A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések, felújítások elmaradása; Közösségi rendezvényter hiánya
Infrastruktúra	Jó közlekedési lehetőségek	Infrastruktúra	Kerékpárutak összekapcsolódásának hiánya Akadálymentesítés alacsony szintje Utak, járdák minőségének gyors romlása
Városműködés	Tapasztalt szakemberekből álló önkormányzat	Városműködés	Nem hatékonyan működő intézmények (fenntartás, üzemeltetés) Rendezvények hatékonyabb szervezése

Lehetőségek		Veszélyek	
Természeti	Helyi környezeti erőforrások minél szélesebb körű felhasználása; Környezetkímélő turizmus erősítése Energiagazdálkodás korszerűsítése Települési zöldfelületek arányának növelése – (településközpont)	Természeti	Csatornahálózat kialakításáig, és a rákötésekig a felszíni vizek szennyezése növekszik
Gazdasági	Helyi mikro, kis- és középvállalkozások erősítése, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozása Mezőgazdasági termékkínálat, helyben történő feldolgozás bővítése Kiegészítő turisztikai fejlesztések (kínálatbővítés) Természetföldrajzi előnyök kihasználása; Fejlesztésre alkalmas területek a településen; Mezőgazdasági és egyéb ágazatok gazdaságfejlesztése Város kistérségi központként történő fejlesztése	Gazdasági	Társadalmi-gazdasági szabályozók kiszámíthatatlansága EU-s mezőgazdasági normatíva szabályozás A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések elmaradása; A konkurencia megerősödése; Tőkehiány
Társadalmi	Iskolázottsági szint emelése Aktív, elhivatott, tenni akaró civil szervezetek; A testvérvárosi kapcsolatok intenzívebb kihasználása a gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok erősítésére. Környezettudatos nevelés támogatása Egészségmegőrző nevelés, iskolai prevenció támogatása, szűrővizsgálatok hangsúlyozása Szabadidő hasznos eltöltéséhez lehetőségek biztosítása (főképp a fiatalok számára)	Társadalmi	A szükséges kistérségi összefogás elmaradása a gyakorlatban; Növekvő munkanélküliség Városból kiszoruló deviáns elemek megjelenése
Jogszabályi	Helyi szabályozás átláthatóságának fenntartása	Jogszabályi	Környezetvédelem nem megfelelő szintje
Épületek	Lakóterületi bővítési lehetőségek Építészeti egységes településkép kialakításának igénye; Épületek rendszeres karbantartása, felújítása Hatékony intézményüzemeltetés	Épületek	Meglévő épületállomány állagromlása Épített környezet romlása

Lehetőségek		Veszélyek	
Infrastruktúra	Járdák felújítása, akadálymentesítése Parkolók építése Kerékpárutak építése Elkerülő út építése Csapadékhálózat fejlesztése	Infrastruktúra	Növekvő közüzemi díjak
Városműködés	Termékcsomaggá rendezhető, mozaikos vonzerők kialakítása, zöldturizmus erősítése Rendezvények hatékonyabb koordinációja	Városműködés	Bevételek csökkenése

(18. táblázat: SWOT analízis)

A veszélyek azokat a külső negatívumokat jelentik, melyek, lehet, hogy bekövetkeznek, ha a település nem ismeri fel időben a problémát, és nem fejleszt időben. Hangsúlyozzuk itt, hogy a veszélyek nem azonosak a gyengeségekkel - a gyengeségek azok a tényezők, melyeket az érintettek is felismertek, és javítani szeretnének; a veszélyek pedig a gyengülés lehetőségét veti fel abban az esetben, ha a szükséges fejlesztések elmaradnak.

ERŐSSÉGEK

Természeti környezet

A mezőgazdasági termelést leginkább befolyásoló tényező a talaj minősége. Enying igen szerencsés természeti adottságokkal rendelkezik, Magyarország szinte legjobb minőségű termőföldje található itt és kiváló éghajlata miatt egyik legjobb mezőgazdasági termőterület a vidék.

A város vezetése számára is fontos a természet és környezet védelme, ezért a szennyvízproblémákat 2013-ra szeretné megoldani, hatékony szennyvízkezelési megoldásokkal. Ennek megfelelően a közép és hosszú távú fejlesztési terveknek ennek figyelembe vételével készítik el.

Gazdasági környezet

Enying gazdaságának fő pillére a mezőgazdaság, mely a minőségi termékek irányába mozdult el. A város vezetése számára fontos a település fejlesztése, új lehetőségek meghonosítása, sokrétű agrár és kertészeti hasznosítás biztosítása. A további fejlesztések számára jó alapot szolgáltatnak a város területén meglévő fejlesztésre alkalmas ingatlanok.

A városban számos fejlesztésre alkalmas terület található, melyen elsősorban a lakóterületi funkció erősítésére van lehetőség.

Társadalmi környezet

A lokálpatrióta, a város iránt felelősséget érző lakosságra az aktív társadalmi élet is jellemző, melyet számos civil szervezet szerteágazó tevékenységi köre és aktív működése mutat.

Térségi szinten a lakosság összetétele kedvező, mert az aktív korú lakosság jelentős része a munkaképes korban van, illetve a 20-as évei elején. Amennyiben a térségben lehet tartani a jelenlegi lakosság jelentős részét, akkor a népesség fogyása lassítható.

Szociális ellátás helyben történő biztosítására jól működő társulást hozott létre a térség és hatékonyan működtetik.

Szakképzett munkaerő (mezőgazdaság, ipar) rendelkezésre áll a térségben, főleg szakirányú szakmunkára alkalmas aktív korosztály, akik megfelelő munkaerőt képviselnek a mezőgazdasági és ipari szakmunka terén.

Jogszabályi környezet

A környezeti adottságok védelmében, kihasználásában könnyebbé teszi, hogy a helyi rendeletek, szabályzatok jó kidolgozottak, átláthatóak.

Épületek

Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása, és a különleges építészeti értékek (kastély, templom) megóvása elsődleges cél úgy, hogy a történelmi hangulatú terek, sajátos enyingi karaktere megmaradhasson, mely az uradalmi birtokközpontot jelentette. Fontos a megmaradt kastélypark épülethez illeszkedő hasznosítása.

Infrastruktúra

Jó közlekedési lehetőségeket a környező főközlekedési utak csomóponti elhelyezkedése biztosítja (M7 – 70-es, 64-es főút), melyek a település fejlődését alapvetően befolyásolják ellátás, szállítás, megközelíthetőség szempontjából.

Városműködés

Tapasztalt szakemberekből álló önkormányzat példaértékű módon kezdeményezi és koordinálja a fejlesztéseket.

Gyengeségek

Természeti környezet

A turizmus gyenge lábakon áll a vidéken, elsősorban a Balaton közelsége miatt nem alakult ki jelentős turisztikai vonzerőt jelentő attrakció. Gyalogos és lovas-túra útvonalak korlátozott száma, is ennek a háttér jellegnek a hiánya, mely erősítésével a terület turisztikai potenciálja növelhető lenne.

A főút miatt nagy átmenő forgalom jelentkezik, ami jelentős környezetszennyezést eredményezhet.

Gazdasági környezet

A mezőgazdasági jellegből adódóan az egyoldalú gazdasági szerkezet alakult ki a rá épülő feldolgozó iparral együtt. A mezőgazdaság szezonális, a bevételek egyenlőtlen eloszlása, a munkalehetőségek jelentős részének idényszerűsége foglalkoztatás szempontjából előnytelenebb – alkalmi munkának kedvez, mindemellett a „feketemunka” elterjedéséhez is hozzájárul. Az alacsony vállalkozói aktivitást nehezítik a bonyolult bürokratikus eljárások.

Elsősorban a Balaton közelsége miatt nem alakult ki jelentős turisztikai vonzerőt jelentő attrakció, erre épülő idegenforgalmat kiszolgáló kínálat. A lehetőség a lovas, gyalogos és kerékpárturizmusban keresendő.

Társadalmi környezet

Enyingen is tapasztalhatók az országra jellemző kedvezőtlen demográfiai folyamatok: a csökkenő gyerekszám, a lakosság elöregedése. A mezőgazdasági szezonon kívül erősen megemelkedő munkanélküliség a lakosságot elvándorlásra ösztönzi. Központi településrésztől

különálló településrészek lakónépességének csökkenése, központi településrész irányába, illetve a nagyobb városok irányába.

Vállalkozó szellem erősítése a helyi lakosság körében fontos lenne annak érdekében, hogy helyben maradjanak.

Az időnyomunka és a jelentősebb ipari üzemek hiánya az alacsonyabb iskolai végzettségű lakossági összetételt eredményezi, ami lassan megváltoztatja a lakosság összetételét, mind korosztály, mind társadalmi, etnikai téren.

Jogszabályi környezet

A Magyarországra jellemző túlszabályozott törvényi háttér itt is nehezíti a fejlődést.

Épületek

A felújítások, átépítések ellenére még mindig sok a leromlott állagú régi épület. Gondot jelent a régi épületek gazdaságos üzemeltetése.

A település, szerkezetéből adódóan többközpontú (Balatonbozsok, Enying), melyet a 64-es főút mentén történő fejlesztések még jobban felszabdaltak, ennek eredménye a szétaprózott településszerkezet. Enying központi részét karakteres településkép jellemzi. Ugyanakkor a közösségi rendezvényeknek színtere nem tudott kialakulni.

Infrastruktúra

A 64-es út átmenő forgalma igen nagy, amely jelentős környezetszennyezéssel terhezi a várost. Kevés a kerékpárút, holott ez különösen fontos lenne a jelentős nehéz gépjárműforgalom mellett és a turisztikai lehetőségeket is erősíthetné. Ugyancsak hátrány a gyalogos járdák minőségének gyors romlása, valamint az akadálymentesítés hiányosságai, mind közterületen, mind az intézményekben.

Városműködés

Az intézményeken belüli és az intézmények közötti információáramlás (pl.: egészségügy, óvoda területén) időnként nem megfelelő, melynek eredménye a fenntartás szempontjából kedvezőtlen épületállomány üzemeltetése.

A rendezvények hatékonyabb szervezése területén a koordináció javítása megoldandó feladat.

LEHETŐSÉGEK

Természeti környezet

Helyi környezeti erőforrások minél szélesebb körű felhasználása mellett a hosszú távon is fejlődőképes beruházásokat kell ösztönözni.

Környezetkímélő turizmus erősítése, ilyen a zöldturizmus.

A település belterületén a zöldfelületek arányát, intenzitását növelni szükséges. Rendezett parkok kialakítása mellett a parkolást és közlekedést is meg kell oldani.

A korszerű alternatív és megújuló energiák alkalmazását ösztönözni kell, és az energia racionális intézményi üzemeltetést szem előtt kell tartani.

Gazdasági környezet

Helyi mikro-, kis- és középvállalkozások erősítése, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozása megoldást jelentene a vállalkozások fennmaradásához, folyamatos működéséhez, így a szezonális foglalkoztatás feloldásához is. A mezőgazdasági termékkínálat, helyben történő

feldolgozás bővítése is a munkahelyteremtést segíti. A településen belül fejlesztésre alkalmas területek rendelkezésre állnak.

Kiegészítő turisztikai fejlesztések (kínálatbővítés), mind például a szálláshelyek, kapcsolódó szolgáltatások speciális vendégkör fogadására alkalmas létesítmények kialakítása.

Város kistérségi központként történő fejlesztésével tovább növelhetné a települési és környezete vonzerejét, mind a befektetők, vállalkozók, mind a lakosság számára.

Társadalmi környezet

Iskolázottsági szint emelése révén az ifjúság elvándorlása csökkenthető, megelőzhető, így a lakosság struktúrájában való változások mérsékelhetők.

A fejlesztés hatékonysága mellett a helyi identitást erősítheti a partnerség előmozdítása a gazdasági szféra helyi szereplői, a civil szervezetek, valamint a lakosság között.

A testvérvárosi kapcsolatok intenzívebb kihasználása a gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok erősítésére szintén fontos feladat a jól működő vállalkozások meglétéhez.

A gyermekvállalás támogatása, a környezettudatos nevelés fejlesztése, az egészségmegőrző nevelés iskolai prevenció előmozdítása, a lakossági szűrővizsgálatok hangsúlyozása a társadalom egésze számára hosszú távú fejlődést, elégedettebb mindennapokat, egészségesebb életet, egyfajta tervezhető jövőképet vetít előre.

Ehhez hozzájárulhat az egyre bővebb lehetőségek biztosítása a szabadidő hasznos eltöltéséhez, főként a fiatalok számára.

Jogszabályi környezet

Helyi szabályozás átláthatóságának fenntartása fontos feladat, hogy a lakosság és a gazdaság szereplői a helyi jogszabályokban könnyen eligazodhasson.

Épületek

Lakóterületi bővítési lehetőségek a település belterületén rendelkezésre állnak.

Építészeti egységes településképp kialakításának igénye a további fejlődés lehetővé, egyben kívánatosá teszi az épületek rendszeres karbantartását, felújítását, mely a hatékony intézményüzemeltetéssel is párosul. Amennyiben lehetőség van egy épületen belüli üzemeltetésre, vagy időbeni ellátás megosztásra, akkor az ellátások átszervezését meg kell oldani.

Infrastruktúra

A gyengeségek kivédése, a fejlesztés sikeressége érdekében szükség van a járdák felújítására, akadálymentesítésre, további parkolók építésére, kerékpárutak építésére. A közlekedési nehézségek enyhítésére hosszútávon megépülő elkerülő út adna megoldást.

Ugyancsak a környezetvédelmet szolgálja a megújuló energiaforrások közösségi felhasználásának fejlesztése, illetve a csapadékvíz elvezetés korszerűsítése, fejlesztése.

Városműködés

Termékcsomaggá rendezhető, mozaikos vonzerők kialakítása elengedhetetlen a turisztikai marketing fejlesztése terén, mely a kialakításra kerülő zöldturizmust erősítené.

Rendezvények hatékonyabb koordinációja szükséges térségi szinten.

VESZÉLYEK

Természeti környezet

A csatornahálózat kiépítése 2013 év végére készül el. Addig a háztartásokban keletkezett szennyvíz egy része tisztítatlanul a talajba kerül, mely a felszíni vizek minőségét rontja.

Gazdasági környezet

E téren célszerű figyelemmel lenni a munkanélküliség növekedésére. Elkerülendő a kisvállalkozások sorozatos megszűnése, mely az uniós mezőgazdasági normatíva szabályozás miatt elég nehézkes. A társadalmi-gazdasági szabályozók kiszámíthatatlansága a vállalkozások versenyképességéhez nélkülözhetetlen minőségi és mennyiségi fejlesztések elmaradásához vezet, miközben a konkurencia megerősödik. A vállalkozások jelentős részét a tőkehiány jellemzi.

Társadalmi környezet

A legjelentősebb veszély az ifjúság elvándorlása. Ez nem csak az állandó népesség eloregedését idézi elő, hanem azt is, hogy a lakosság struktúrájában változik meg. Kisebbségek lesz az összetartás, a betelepülők nem érzik magukénak a települést, mely egyéb társadalmi problémákat eredményez. A probléma kezeléséhez a kistérségi összefogás erősítésére is szükség lenne, mert a városokból kiszoruló deviáns elemek itt találnak lehetőséget a megélhetésükhöz (pl.: föld, önellátás, stb..)

Jogszabályi környezet

Környezetvédelem erősítését akadályozza, ha a jogszabályokban ez a szempont nem érvényesül megfelelő szinten.

Épületek

A felújítások illetve az állagmegóvás elmaradása az épített környezet romlásához a lakosság helyi kötődését gyengíti.

Infrastruktúra

Növekvő közüzemi díjak miatt félt, hogy az infrastruktúra lehetőségei (pl.: gáz- vagy csatornahálózat) kihasználatlanok maradnak.

Városműködés

A bevételek esetleges csökkenése (adók, stb..) a városműködés akadálya lehet.

V. Stratégia

5.1. Célláallapot ismeretetése

Cél a fenntartható fejlődés elősegítése, melyek során a folyamatos erőforrás felhasználás mellett a jövő generációit figyelembe vesszük. A város gazdasági állapota fejlődni kezd, nő a foglalkoztatás és csökken a munkanélküliség, több kereskedelmi és ipari tevékenységet végző vállalkozások indulnak el a településen. Ezzel egyidőben a lakosság tudatosan védi és óvja környezetét, több hangsúly kerül a környezetvédelemre. A város vezetése és az itt élők együttműködve egy élhető mezővárost alakítanak ki, ahol az életkörülmények, a lokális környezet az elvárt szintre emelkedik. Ezek a célok nem feltétlenül hosszú távon valósulhatnak meg, hanem rövid- és középtávú célkitűzésekkel, valamint apró előrehaladással elérhetőek a célok.

A jövőkép elérése azonban hosszútávon 9-20 év, középtávon 4-8 év és rövidtávon 1-3 év lehet, amelyben a részcélok elérése optimálisabbá válik és sikeres munka érhető el.

5. 2. Prioritások

A fenntartható fejlődés eléréhez nagyban hozzájárulnak a szükséges pillérek stabilizálása, megerősítése és fejlesztése. A fő célok mellett részcélok segítik az előrelépést, amelyek megvalósításában a komplexen kezelt gazdasági-környezeti-társadalmi prioritások vesznek részt. A kérdőívek kiértékelés során is felmerülő problémák a következő prioritásokat érinti:

Gazdasági prioritás

- A mezőgazdaság fellendítése és fenntarthatóságának felismerése
- Az ipar fejlesztése
- A turizmus fejlesztése, szolgáltatások bővítése és a város népszerűsítése
- A lovasturizmus erősítése
- Több együttműködés, testvérvárosi kapcsolatok erősítése
- A hatékony működéshez szükséges gazdasági feltételek megteremtése

Környezeti prioritás

- A környezeti erőforrások, elemek védelme, megőrzése
- A talaj, a levegő és vízrendszer védelme
- Rendezett és kibővített zöldterület létrehozása
- Infrastrukturális fejlesztések
- Szennyvízcsatornázás kivitelezése
- Hulladékgazdálkodás kezelése
- Zöldterületek védelme, növelése

Társadalmi prioritás

- Humán erőforrás fejlesztése
- Egészségügyi és szociális helyzet nagymértékű fejlesztése
- Közoktatás javítása

- Környezettudatos szemlélet bevezetése
- Kulturális élet fellendítése
- Közösségtudat erősítése
- Közbiztonság fejlesztése
- Esélyegyenlőség biztosítása

5. 3. Várható hatások

A fő- és részcélok megvalósítása érdekében tett cselekedeteket a lakosság spontán és tudatosan is tehet. Természetesen a városban élők együttműködésével, azonos célkitűzésekkel valósíthatják meg.

Gazdasági hatások

- Javulni fog a gazdaság helyzete
- Bővül a munkahelyek száma
- Az ipar fellendül
- Beruházások száma nő
- A mezőgazdaság korszerűsödik
- A jövedelmek emelkednek
- Az idegenforgalom és turizmus fejlődik
- Megújuló- és energiatakarékos forrásokat alkalmaznak

Környezeti hatások

- A környezet minősége javul
- A zöldterületek száma megnő
- A szennyvízhálózat kiépül
- A levegő, talaj minősége nem romlik
- A hulladékgazdálkodási probléma megoldódik
- Új védelmet kapó épületek, területek alakulnak ki
- Környezetterhelés csökken

Társadalmi hatások

- A környezettudatos életmód mindenki számára elfogadottá válik
- Jobb lesz az együttműködés és kommunikáció
- Segítőkések lesznek a lakosok
- A fiatalok nem hagyják el a várost
- Nő a született gyermekek száma
- Javul a kisebbségi helyzet
- A szociális és egészségügyi ellátás fejlődni kezd
- Az idegenforgalom javul
- A munkanélküliség csökken
- Javul az életminőség
- A közhangulat pozitív
- Több kulturális esemény kerül megrendezésre

Enying kijelölt jövőképét idézzük a 2003-ban aktualizált Településfejlesztési Koncepcióból:

A település- arculatának, jellegét meghatározó vonásainak, fejlődésének fő irányai:

„MEZŐGAZDASÁGI KÖZPONT”

A településtörténeti múlt - virágzó mezőgazdasági központ a Batthyányi uradalom idejében, jelentős foglalkoztatást biztosító szövetkezetek az elmúlt évtizedekben -, a település mai fő ágazatai, munkaadói - jól működő mezőgazdasági vállalkozások jelenleg is -, a település adottságai a térség mezőgazdasági központjává emelik a várost.

Ezen települési jelleg mindenképpen meghatározó a város életében, illetve annak jövőjét tekintve. Támogatandók –e téren a már meglévő tevékenységek és új kezdeményezések: növénytermesztés, növényvédelem, farmergazdaságok, állattartás, nemesítés, vadgazdálkodás, halászat, feldolgozó-, tároló-, szállító funkciók, piacok, külterületi utak, öntözés, fásítás, zártkertek, mezőgazdasággal kapcsolatos oktatás, a mezőgazdasággal a település történelmi és agrármúltjával kapcsolatos kiállítások bemutatók szervezése...

„TÉRSÉGI KÖZPONT”

Enying térségi központi szerepe általános (oktatás, kereskedelem, egészségügy, munkahelyek...), szolgáltató és hivatali funkciók vonatkozásában is meghatározó. Enying a mezőföldi települések kistérségi központja – kistérségi társulás központja. Enying 3 megye (Fejér, Somogy, Veszprém) találkozásánál fekszik. Enying város az M7, 70, 71, 64 számú főközlekedési utak és az új tervezett országos és európai tranzitútvonalak metszéspontjában (K-Ny irányú transzverzális vonalként az M8 autópálya és az É-D-i irányú E65 európai út, mint a Helsinki folyosók része) található. Fontosak a város életében településközi kapcsolatok (testvérvárosok).

A térségközponti igényeknek megfelelni, az alábbiakra tekintettel igyekszik a város: nem csak a város, hanem a környező települések térségközponti igényeknek megfelelni, az alábbiakra tekintettel igyekszik a város: nem csak a város, hanem a környező települések ellátása is cél, munkahelyteremtés („lehetőség szerint minél kevesebb más településen dolgozó–ingázó, minél több helyi munkával rendelkező betelepülő”) telephelykínálattal, új befektetések realizálásával, vállalkozók támogatásával, szolgáltatások kibővítésével, minőségi fejlesztésével. A hivatali (modern közigazgatással szemben támasztott követelményeknek való megfelelés – közigazgatás reformja) és általános városi (könyvtár, közművelődés...) szolgáltatások fejlesztése. Fiatalok kulturált szórakozásának, szabadidő eltöltésének támogatása (pl. internet kávéház, szórakozóhelyek...). A kistérségi központi jellegből fakadóan koordinatív, gesztori stb. szervező, összefogó feladatokat is el kell látni. Ki kell használni a város település földrajzi adottságait, kapcsolatait. Enying távlatban, mint logisztikai bázis – szállítmányozási telephelyek kialakítására is alkalmassá válhat.

„PIHENŐVÁROS, SPORTVÁROS”

Enying – a történelmi település és a településrészek – jó adottságú rekreációs céllal fejleszthető területekkel rendelkeznek. A település belső utcáiban kedvező fekvésű, csendes telkek találhatók. A város folyamatosan igyekszik tenni a közösségi élet fejlesztéséért, a sport lehetőségek bővítéséért, a szabadidős és pihenő „terek” kulturált kialakításáért annak érdekében, hogy lakói részére az egészséges életmód feltételei, annak változatos- (óvodai, iskolai, verseny- és tömegsport) támogatása, minőségi-, korcsoportonkénti sportlehetőségek adottak legyenek. A pihenővárosi jelleghez kötődve biztosítani kell a település lakói és az ide látogatók nyugalalmát is.

Ezen településjelleggel kapcsolatos követelményeknek megfelelni az alábbiak preferálásával lehet: túlnyomóan kertvárosias települési lakóterületek kialakítása, gazdag jó minőségű

Enying Város Fenntarthatósági Programja

közösségi és sport területek – meglévő és újak - fejlesztése, pihenőparkok, játszóterek kialakítása, gyalogos-, kerékpáros-, lovas túraútvonalak kijelölése, a zajos, szaghatással járó tevékenységek szigorú szabályozása, a lakó-, intézményi-, és pihenő funkcióktól való markáns elválasztása (védőtávolságok, telephelyengedélyek, állattartás). A településen kiemelt hangsúlyt kell fektetni a közbiztonságra, az egészségügyi ellátás minőségi fejlesztésére (gyógy-, termálturizmus beindításával, megvalósításával kapcsolatos lehetőségek feltárása). Minőségi külső- és belső településkép javítása (közterület alakítások...).

BALATONI HÁTTÉRTELEPÜLÉS

Mivel Enying a Balaton háttér régiójában foglal helyet (a Balatontól mintegy 5 /közigazgatási határt figyelembe véve (-10 km-re) településközpontot figyelembe véve), így városunk fejlesztési elképzeléseinél nem lehet figyelmen kívül hagyni ennek hatásait, az ebből fakadó lehetőségeket (nem csak pozitív, hanem negatív hatásokat is: szezonális többlet forgalom, bűnözés). Településünk a Siófoki kistérség, illetve ezen kistérséghez kapcsolódóan tagja a Dél-balatoni és Sió-völgyi Hulladékgyűjtési és Helyi Gazdálkodási Konzorciumnak.

Ezen településjelleg erősíteni kell, támogatni az ezzel kapcsolatos, vagy összefüggésbe hozható kezdeményezéseket. A Balaton irányába mutató közlekedési kapcsolatokat fejleszteni kell (regionális kerékpárút, Balatonszabadi felé vezető út, a 6401 j. út kiépítése...) Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a turisztikai kínálatra. Ilyenek például: olcsóbb szálláshelyek, éttermek, kulturális programok, népszokások, hagyományok, helytörténeti és egyéb látványosságok, balatoni kiegészítő szolgáltatások, dísznövény kertészet, gyümölcsstermesztés...

A fenti fő irányok mindegyike meghatározó, meg kell teremteni ezek összhangját, elkerülve és mind inkább csillapítva ezen funkciók esetleges egymást zavaró hatását, törekednünk kell a kapcsolódó fejlesztések lehetőségeinek feltárására, kiaknázására.

A fentieket kiegészítve a helyzetelemzés és az említett dokumentumok alapján a következő megállapításokat tesszük:

- Fő cél az állandó munkahelyek számának növelése
- A lakosság megtartásának egyik fontos eleme a helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, valamint aktív szabadidős tevékenységek végzésére alkalmas szabadterei és fedett helyszínek biztosítása
- Egységes koncepció alapján kell a városi utcák és járdák, zöldfelületek felújítását. A kerékpárutak számát és hosszát is fejleszteni kell, elsősorban a 64-es sz. főút átkelési szakaszán

A cél: Enying városa vonzó, minőségi életkörünyezetet nyújtó, versenyképes mezőgazdaságra épülő, kisvárosi szerepkör intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi központtá váljon, mely képes a pihenő szerepkört is ellátva hosszú távon fenntartható életminőséget biztosítani.

VI. Megvalósítás

A fejlesztési elképzelések

A fenntarthatósági pillérekre vonatkozó prioritásokat, a várható hatásokat figyelembe véve, a megvalósítás során táblázatban összefoglalt fejlesztéseket kívánja a város elérni, vagy csak részben teljesíteni. Az egyes kijelölésekhez szükséges forrást az Önkormányzat megpróbálja beszerezni, de ebben a válságos időszakban nehezebben működik mindne. A meghatározott célok, irányt mutatnak és javaslatokat tesznek annak érdekében, hogy a következő években egy jobb és fenntarthatóbb életmódot alakítson ki a település. A pályázatok benyújtásában nem lenne hiány, de sajnos nem sok szakember dolgozik az Önkormányzatnál, sok esetben külső céget kell megbíznunk egy pályázat megírásában, vagy menedzselésében. A pályázatok sikerességében, nagyban hozzájárulna a pozitív hozzáállás, fejlődni akarás, amit színvonalú célként tűzött ki a város maga elé. Kissé elkeseredettség mondható a lakosok hangulatának jellemzésére, de a fenntarthatóság csak a teljes együttműködés és a teljes közösségi részvétellel valósítható meg. A megvalósításban fontos szerep jut az Új Széchenyi Terv pályázati kiírásainak, valamint annak, hogy a Közép-Dunántúli Régióra tervezett fejlesztések milyen feltételekkel jelennek meg és íródnak ki.

Enying Város Önkormányzata a megvalósított, a folyamatban lévő és a tervi fázisú beruházásai mellett szem előtt tartja a lakosság igényeit, visszajelzéseit és a közhangulat jelenlegi állapotát. Előtérbe helyezi a város fejlesztését, de jelenleg nehéz helyzetben van. A városban a szennyvízcsatorna hálózat jelenleg még a kivitelzési szakasza előtt áll, ez olyan nagy volumenű projekt, hogy mellett csak kis projektekkel érdemes foglalkozni, hiszen a cél, a városban a szabványoknak és előírásoknak megfelelő szennyvízcsatornahálózat kiépítése. Ha ezt megvalósítja a város, nagy előrelépés valósulna meg, egy rég várt projekt.

A javasolt projektet esetében figyelembe vettük az IVS, a Gazdasági Program, a Területfejlesztési Terv, a fejleszteni kívánt területeket és az alapján egy optimális, megvalósítható egységet alkottunk meg. A gazdasági-, társadalmi- és gazdasági pillérek tekintetében a fenntartható élet és élhető város kialakítása a legfontosabb cél.

6. 1. Környezeti pillér

A fenntarthatóság három alappillére közül a környezeti alappillér a helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul ahhoz, hogy a településen élők hosszú távon életmódjukat javítani tudják, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához hozzájáruljanak és megőrizték az optimális feltételeket.

6. 1. 1. Környezeti elemek és rendszerek állapotának védelme

A program célja: a környezeti elemek: levegő, víz, talaj, felszíni- felszín alatti vizek, az élővilág fenntartása, egyben a hozzájuk kapcsolódó értékek megóvása úgy, hogy a károk, problémák kiküszöbölése mellett az optimális és fenntartható körülményeket biztosítani tudja. A pillér alapja a komplex fenntarthatóságnak és elengedhetetlen a jó állapot megőrzése.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Eredményeként javulnak a környezeti elemek, csökken a terhelés és egy élhető környezetet tudnak az ott élők kialakítani. A környezettudatos életmód és gondolkozás is fontos tényező.

<i>Projekt neve</i>	<i>Enying Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata 2009-2014</i>
<i>Projekt célja</i>	Aktualizálni az elkészített programot
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	500 000.- Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	<i>Települési hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata</i>
<i>Projekt célja</i>	Felülvizsgálni az elkészített tervet
<i>Célcsoport</i>	Lakosság és közszolgáltató intézmény
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	200 000.- Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	<i>Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása</i>
<i>Projekt célja</i>	Az országos jogi szabályozás és a hulladékgazdálkodási tervezés folyamatos módosulása, illetve a helyi igények nyomán szükséges a helyi rendelet jogi szempontú folyamatos nyomon követése és amennyiben szükséges azok módosítása illetve újabb rendeletek megalkotása a hulladékgazdálkodás területén.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság és közszolgáltató intézmény
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv-folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	<i>Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása</i>
<i>Projekt célja</i>	A kiskorú és felnőtt életkorú lakosság körében népszerűsíteni a környezettudatos életmódot. Folyamatosan tájékoztatni kell az embereket, bevezetni az oktatási rendszerbe a környezetvédelem tevékenységét és a hozzá kapcsolódó eszközrendszert. Törekedni kell a széleskörű információk átadására, iskolában, munkahelyen, városi tv-n, interneten. Rendezvényeket kell szervezni, gyakori helyzetértékelés segítségével értékelhetőek a

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	kitűzött célok állapota. Konkrétumokkal kell felállítani a stratégiát.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Rövidtáv-folyamatos
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, PR szakértők
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

Projekt neve	Környezetvédelmi oldal létrehozása a városi honlapon és az Enyingi Hírmondóban
Projekt célja	A lakosság körében a legkedveltebb a helyi lap, amely két havonta jelenik meg. Az újság keretein belül széleskörű információ adható át, amit szinte mindenki olvas. Lehetőség szerint különszám is készíthető, amelyben csak a környezettudatos életmódról és környezet védelemről adnak hírt.
Célcsoport	Lakosság, vállalkozások, munkahelyek, intézmények
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Rövidtáv-folyamatos
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, PR szakértők
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

Projekt neve	Nyilvánosság a város környezeti ügyeivel kapcsolatban
Projekt célja	Helyet kell adni a társadalmi észrevételeknek, javaslatoknak, lakossági fórumokat kell rendszeresen szervezni, ahol a környezettel foglalkoznak. Meg kell ismerni a közvéleményt, meg kell hallgatni őket, a lakosság hallgassa meg a vezetőség alternatíváit, vegye figyelembe a lehetőségeket és hatásköröket. Éves jelentéseket kell közzétenni a város honlapján, amit változás, változtatás esetében módosítani szükséges.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Rövidtáv-folyamatos
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

6. 1. 2. Települési és érintett környezet védelme

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Az intézkedés célja: jó és minőségi életminőség kialakítása a lakosok számára, valamint kezelni szükséges a fellépő konfliktusokat. Ennek megelőzése érdekében a városi fejlesztés, tervezési és engedélyezési folyamatokat figyelemmel kell kísérni, értesíteni az érintetteket.

<i>Projekt neve</i>	Zöldterületek fenntartása
<i>Projekt célja</i>	A városban növelni szükséges a zöld területek mértékét, hiszen a parkok, játszóterek nagysága nem elegendő. A városban fontos cél, hogy virágosítás és egységes településközponti növényrendszer kerüljön kialakításra. Az öreg fák helyére újat, cserjéket és pázsitot ültetni.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, idelátogatók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv-folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, Enying Városgondnokság, lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó területek folyamatos védelme és figyelemmel kísérése
<i>Projekt célja</i>	A város területén nincs ilyen övezet, de a város melletti volt üsző telep után és a Cinca patak egy része mellett elhalad az ökológiai folyosó. Ennek védelmét továbbra is fent kell tartani.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, Önkormányzat, földhasználók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, Enying Városgondnokság, lakosság, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épületek és értékek védelme, ezek felújítása
<i>Projekt célja</i>	<p>A hosszú távú célok között van ezeknek az épületeknek a fenntartása, rekonstrukciója, a hirtelen felmerült rongálás esetén azonnali megoldást kell produkálni.</p> <ul style="list-style-type: none">•A Batthyány Kastély É-K szárnyának felújítása•Szirombontogató Óvoda felújítása•Tornyos iskola rekonstrukciója•Balatonbozsoki Óvoda teljes felújítása•Önkormányzat hátsó külső burkolat újjáépítése•CBA csarnok korszerűsítése•Művelődés Ház felújítása•Könyvtár felújítása

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	<ul style="list-style-type: none"> • Sporttelep korszerűsítése • Szociális bérházak építése • Városi sportcsarnok és uszoda építése • Intézmények akadálymentesítése • Szabadtéri színpad felújítása
Célcsoport	Lakosság, Önkormányzat, Turisták
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Közép és hosszú távú
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, önerő

6. 1. 3. A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)

Az intézkedés célja: a lakosság és a városban az emisszió kibocsátásának csökkentése és az intézkedés kidolgozása, a program bevezetése.

Projekt neve	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása
Projekt célja	A hosszú távú cél, hogy a város a vidékies hangulatát megtartva újuljon meg, fejlődjön, nem szennyezve tovább a levegőt, vizeket, de a zaj csillapítása érdekében bevezetésre kerülnének bizonyos forgalomcsillapítási eszközök. A tudatos tisztántartás és védelem alapvető jellemzője lenne a városnak.
Célcsoport	Lakosság, Turisták
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe és a kistérség
Javasolt ütemezés	Közép
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás és lehetőségek

Projekt neve	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések
Projekt célja	A hosszú távú cél, hogy a város lakosai és a város vezetése is többet tegyen az allergén növények irtásáért. Részletesen ismerni kell a potenciális helyeket, térképet kell készíteni, egy jó programra lesz szükség, ezt lekommunikálva a helyiekkel. A földtulajdonosokkal együttműködve előrelépésre számít az Önkormányzat.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe és a kistérség
Javasolt ütemezés	Rövidtáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata
Beruházási költség	-
Megvalósítási keret	-

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Projekt neve</i>	Zajterhelés megelőzése
<i>Projekt célja</i>	A 64 sz. fő úton az átmenő forgalom jelentős. Az autópálya közelsége és a Balaton szintén vonzza az odalátogatókat. Fejleszteni kell az utak minőségét, a forgalomkorlátozást, a sebességkorlátozást, a sebességmérőket kell felállítani, forgalomrend változtatásokat kell kialakítani (körforgalom, járdaszígek).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, átutazók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, Fejér Megyei Rendőrkapitányság, Magyar Közút Nonprofit Kht., Közlekedésügyi Főfelügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projekttől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

6. 1. 4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése

Az intézkedés célja: A városi infrastruktúra fejlesztése, kapacitás bővítése, egyben a szennyvízhálózat teljes kiépítése a normáknak megfelelően, a beruházások növelése, melynek alapja a többevonás. Figyelembe véve a környezeti elemek védelmét és a városkép lakosság igényeihez köthető kialakítását.

<i>Projekt neve</i>	Enying Város szennyvízcsatornázása, szennyvíztisztítása és szennyvíztelepek megépítése
<i>Projekt célja</i>	Jelenleg is futó projekt, amelynek kivitelezési munkái még nem kezdődtek el, de a város legjelentősebb beruházása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv 2013.
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata és a projekt által érintett szervezetek, partnerek
<i>Beruházási költség</i>	A pályázati úton elnyert összeg
<i>Megvalósítási keret</i>	KEOP-1.2.0/B

<i>Projekt neve</i>	Belterületi és csapadékvíz-elvezetési rendszer kiépítése
<i>Projekt célja</i>	Jelenleg a meglévő csapadékvíz elvezetése korszerűsítésre szorul, a problémákat közép távon meg kell oldani.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv 2018.
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, saját költség

Projekt neve	Önkormányzati utak fejlesztése bel- és külterületeken egyaránt
Projekt célja	A város igen rossz minőségű utakkal rendelkezik, várhatóan a csatornázás után burkolathelyreállításokkal egy része megoldódik, de sokat kell újra ellátni útburkolattal.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata
Beruházási költség	Projekttől függően
Megvalósítási keret	Pályázati forrás, saját költség

Projekt neve	Lakosság által használt járdák kiépítése és helyreállítása
Projekt célja	A városban több esetben jelentenek be járda problémákat. A mostani nem megfelelő járdák helyére újakat kell építeni és a meglévő viszonylag jó járdákat helyreállítani.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe és ahol szükséges
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, lakosság
Beruházási költség	Költségvetésben elkülönített összeg
Megvalósítási keret	Önkormányzati és lakossági önerő

Projekt neve	Kerékpárút hálózat kiépítése
Projekt célja	A kerékpáros közlekedés és annak biztonsága érdekében kerékpár utakat építene a város.
Célcsoport	Lakosság, kerékpáros turisták
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe és külterület
Javasolt ütemezés	Közép és hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, lakosság
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források

6. 1. 5. Energiaracionálás és megújuló energiák kihasználása

Az intézkedés célja: A megújuló energiaforrások bővítése, annak felhasználása, környezetbarát technológiák bevezetése, a lakosság körében bemutatni a takarékosagra tanító elemeket és a lehetőségekhez mérten egyéni megoldásokat kell keresni és azokat támogatni.

Projekt neve	Előadások szervezése és lebonyolítása a megújuló energia és tapasztalatok jegyében
Projekt célja	A lakosság figyelmét fel kell hívni a lehetőségekre, át kell adni számukra az információt és a tudást, ösztönözni kell őket.
Célcsoport	Lakosság, vállalkozók

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata és az érintettek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Megújuló energiák felhasználása
<i>Projekt célja</i>	A vidéken a szélenergiát fel lehetne használni áramellátás kialakítására, valamint csökkenteni lehetne az energiaköltségeket. Napelemek felszerelése az önkormányzati ingatlanokra, amely szintén rásegítene a hőmennyiség mértékére és a költségeket csökkenteni tudná.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, vállalkozók, intézmények
<i>Érintett terület</i>	Közüntézmények, mezőgazdasági iparterületek, lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv 2032.
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, lakosság, non profit szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, magántőke

<i>Projekt neve</i>	Támogatások, források, segélyek energiahatékonysághoz kötődően
<i>Projekt célja</i>	A támogatást elnyerő személyek vagy szervezetek energiahatékonysággal élnek, csökkentik a felhasznált áram és hő mennyiségét, amelyet ezen eszközökkel érik el.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv 2032.
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata és az érintettek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

6. 1. 6. Zöldterületek védelme, fenntartása- Flóra és Fauna

Az intézkedés célja: A városban hosszútávon növelni szükséges a zöldterületek nagyságát. Fontos a növény- és állatvilág környezeti védelmének biztosítása. A meglévő területeket fenntartható módon kell kezelni és fejlesztésekkel a lakosság igényeinek megfelelő környezeti teret létrehozni.

<i>Projekt neve</i>	Meglévő parkok, közterületek és zöld területek korszerűsítése és újjáépítése
<i>Projekt célja</i>	A város összképének javítása, a lakosok elégedettségének növelése és az életminőség fellendítése
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területén lévő

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	közparkok, játszótérek, lakóövezetek
Javasolt ütemezés	Közép és hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források

Projekt neve	Játszótérépítés, szabványoknak megfelelően
Projekt célja	A város nem rendelkezik játszótérrel, egy-egy eszköz került kihelyezésre a 2011. évben, ezért szükséges egy komplex tér kialakítása, családbarát környezet kiépítése.
Célcsoport	Lakosság, turisták
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Rövid és közép
Partnerek	Enying káros Önkormányzata
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, KDOP-3.1.1/C.

Projekt neve	Balatonbozsok városrész központjának rekonstrukciója és újjáépítése
Projekt célja	A városrészt átszelő 64 sz. főút mellett sok a zöldterület, ahol parkot, egy kisebb sétáló és játszótér lehetne kialakítani. Kellemes környezetben a balatonbozsoki lakosok konform érzetén lehetne javítani és a gyerekek több zöld területen tudnának játszani.
Célcsoport	Balatonbozsok lakossága
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv
Partnerek	Enying káros Önkormányzata
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját önerő

6. 1. 7. Hulladékgazdálkodás

Az intézkedés célja: Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak alkalmazására és annak helye kezelésére alkalmas projekteket kell figyelembe venni. A lakosság körében elérni azt, hogy kevesebb szemetet termeljen, kevesebbet szemeteljen, szelektíven gyűjtsön és ösztönzően alakuljanak ki ezek a cselekedetek.

Projekt neve	A településen az illegális hulladéklerakók felszámolása
Projekt célja	A város külterületén találhatóak illegális hulladéklerakók. A cél, hogy ezeket felszámolja az önkormányzat, a civil szervezetek és lakosság segítségével, együttes munkával.
Célcsoport	Illegális hulladéklerakók
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos, hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források és nagy mértékben önerő

Projekt neve	Kampányok szervezése, a csapadékvíz felhasználására és a komposztálás ösztönzésére
Projekt célja	A lakosságot tájékoztatni kell arról, hogy a természet segítségével mivel csökkenthetik költségeiket, hiszen az esővíz öntözésre kiválóan alkalmas, a zöldhulladékot pedig háztájon alkalmazhatják.
Célcsoport	Lakosság, intézménytulajdonosok
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Középtáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források és nagy mértékben önerő

Projekt neve	Veszélyes hulladékok begyűjtése és hasznosításának kiépítése
Projekt célja	A város külterületén hamarosan megnyíló hulladékudvar segítséget ad a lakosoknak abban, hogy a feleslegessé vált és veszélyes termékeket az udvaron belül leadhatják. Viszont gondolni kell az idősekre is, mert ők nem tudnak könnyedén mozogni, ezért évente 2 alkalommal a várost körüljáró hulladékgyűjtést kellene szervezni. Hulladékátvevő létesítéséről a város egy projekt kapcsán benyújtotta igényét, ahol pet-palackot, üveget és papírt is átvenne a cég.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos, hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, AVE Zöldfok Zrt
Beruházási költség	Projektmérettől függően, ISPA keretein belül, KDOP
Megvalósítási keret	Pályázati források és nagymértékben önerő

Projekt neve	Szemléletmód megváltoztatása és az oktatási programba történő beillesztés
Projekt célja	A enyingi lakosok nem arról ismertek, hogy óvnák a környezetüket. Ezért egy olyan programcsomagot kellene létrehozni, amelyben arra ösztönöznék a város öket, hogy gyűjtések alkalmával ne illegálisan tegyék ki szemetüket, hanem egy helyre szállítsák azt el. <ul style="list-style-type: none">•Óvodában, iskolában oktatóórák szervezése•Szelektív gyűjtés•Vetélkedők rendszeres tartása•Plakátok kihelyezése•Szórólapok készítése
Célcsoport	Lakosság

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, AVE Zöldfok Zrt
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források és nagy mértékben önerő

<i>Projekt neve</i>	Hulladéklerakó és rekultiváló megépítésének II. üteme
<i>Projekt célja</i>	Enying külterületén megépült egy rekultiváló és hulladéklerakó, amelyet még nem használhatnak a lakosok, de a projekt a Dél-Balaton és Sió Konzorcium tagjaként előrelépés a város számára.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, AVE Zöldfok Zrt
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források és ISPA projekt

(19. táblázat: Környezeti pillér projektjei)

6. 2. Gazdasági pillér

A három pillér egyike, amely jelentősen befolyásolja a helyi adottsággal történő változásokat, a helyiek életvitelét és életminőségét. A környezeti pillér erő problémák megoldására törekszik és a károsítások mértékének csökkentését helyezi az előtérbe.

6. 2. 1. Nemzetközi együttműködés

Az intézkedés célja: a testvérvárosi kapcsolatok erősítése, tapasztalatok cseréje, egymás támogatása, kölcsönös partnerség kialakítása és a városok közötti látogatások biztosítása, vendéglátás.

<i>Projekt neve</i>	Testvérvárosi kapcsolatok erősítése
<i>Projekt célja</i>	Olyan kapcsolatot létrehozni, amelytől a város pozitív szemléletmódot kap, információt cserélnek, egymás kultúráját és adottságait megismerve segítik egymást és együttműködnek. Csereutak szervezése, tudásátadás.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, önkormányzat
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútávra
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, civil szervezetek, tagjai: •Jukamenszkoje – Udmurtia

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	<ul style="list-style-type: none"> •Bánffyhunyad – Románia •Bad Urach – Németország •Swierklany – Lengyelország
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források és nagy mértékben önerő

6. 2. 2. Az önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése

Az intézkedés célja: Kötelező és vállalt feladatok optimális végrehajtása, a tőke előteremtése, amely hozzájárul az itt élők életéhez és élhetőségéhez.

Projekt neve	Önkormányzati bevételek növelése
Projekt célja	A bevételi és kiadási oldal egyensúlyának megteremtése, célirányos gazdálkodás, a közpénzek gazdaságos és hatékony elosztása, a bevételek növelése pályázati forrásból és támogatásokból.
Célcsoport	Enying Város Önkormányzata
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos, hosszútávra
Partnerek	Enying Város Önkormányzata
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, helyi adók, egyéb támogatások

Projekt neve	Hatékony intézményi struktúra kialakítása
Projekt célja	A feladatrendszer és a munkakörök optimális összeállítása, kapacitás kihasználtságának maximalizálása, a tényleges és valós igényeknek megfelelő foglalkoztatottak megállapítása. A szervezetek és munkakörök közötti együttműködés, információátadás és összehangolása a cél.
Célcsoport	Enying Város Önkormányzata
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos, hosszútávra
Partnerek	Enying Város Önkormányzata és intézményei
Beruházási költség	-
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség, EU támogatás

6. 2. 3. Ipar fejlesztése

Az intézkedés célja: Enying mezővárosának fellendítésére alkalmas ipartelepek létrehozása, képzett szakemberek és a helyiek foglalkoztatása a cél. Minél több termelői egység telepedjen le és működjön hosszútávon.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Projekt neve</i>	Helyi termékekre épülő élelmiszeripar és piac létrehozása
<i>Projekt célja</i>	A helyi termelők nagy része zöldség-gyümölcsstermesztéssel foglalkozik. Ezek az őstermelők szívesen adnák terméküket el egy piacon, ami még nincs Enyingen. A térségre jellemző termékek előállítására és a raktározására egy összehangolt egységre lenne szükség. Ezeket a termékeket a helyi felhasználás mellett lehetne népszerűsíteni.
<i>Célcsoport</i>	Őstermelők, vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos, középtávú
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, vállalkozók, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Helyi vállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	A helyi vállalkozásokat kell előtérbe helyezni és segíteni letelepedésüket. Ha több vállalkozás indul el, több munkahely is lesz. Generálni kell ezeket az előremozdító lépéseket.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos, hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, vállalkozók, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	A helyi vállalkozásokat infrastrukturálisan, technológia terén, területek hozzáadásával lehetne fejleszteni és elindítani egy folyamatot. Előny lenne, munkahelyet teremtené és emelkedne az életszínvonal.
<i>Célcsoport</i>	Mikro-, kis-, középvállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, állami szervek, mikro-, kis-, középvállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás, MVH támogatás

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Projekt neve</i>	Szakképzett munkaerőt alkalmazó vállalatok letelepedésének elősegítése
<i>Projekt célja</i>	A helyi szakképzett munkaerő, a magasan kvalifikált lakosok egy része helyben vállalna munkát, nem ingázna, hanem a helyi gazdaság emeléséhez járulna hozzá.
<i>Célcsoport</i>	Munkavállalók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép-hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Termelők, vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	A hozzáadott érték növelésének támogatása, ezáltal nő az előállított termékek jövedelmezősége. A projektbe a helyi termelők bevonása is előtérbe kerül.
<i>Célcsoport</i>	Munkavállalók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép-hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Termelők, vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A technológia segítségével javítható az energia felhasználás mértéke, csökkenthető a nyersanyagigény és káros kibocsátás, tehát csökkennek a környezetre ártalmas cselekedetek és termékek.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók, termelők
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Termelők, vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

6. 2. 4. Kereskedelem és szolgáltatások bővítése

Az intézkedés célja: a gazdaság élénkítésekor figyelembe kell venni a környezet fenntarthatóságát. A gazdaság dinamikus fellendítése érdekében a városba tőkét kell vonzani és a kockázatokat csökkenteni. Figyelembe kell venni a tulajdonságokat és kedvezményeket kell biztosítani egyes iparágak, kereskedelmi tevékenységet végző köröknek.

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Projekt neve</i>	<i>Falusi-, lovas-, horgász-, vadászturizmus fellendítése</i>
<i>Projekt célja</i>	A kistérségre jellemző a mezővárosi jelleg, a terület alkalmas a lovas programok szervezésére, halastavak alkalmasak a horgászatra és jövedelemforrást biztosítana a helyi vállalkozók számára.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók, termelők
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Termelők, vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	<i>Falusi szálláshelyek, panziók építése</i>
<i>Projekt célja</i>	A városban nincs panzió és apartman sem. A turisták ennek hiányában nem maradnak tovább a városban, mint egy nap. Ezért szükséges lenne a táji értékekkel jellemző panziót létrehozni, akár nagyobb teremmel, ahol nagyobb rendezvény megtartását lehet megszervezni.
<i>Célcsoport</i>	Turisták, vállalkozók, családok
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozók, civil szervezetek és a kistérség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	<i>Marketingstratégia kidolgozása</i>
<i>Projekt célja</i>	A városnak szüksége lenne egy jó marketingre, hiszen a táj értékei vonzóerőként jelenik meg, de panzió hiányában nincs turizmus. A piaci pozíciót meg kell határozni és a hosszú távú stratégiát kialakítani.
<i>Célcsoport</i>	Turisták, vállalkozók, családok
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozók, civil szervezetek és a kistérség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Projekt neve</i>	<i>Fórumok szervezése és kiállítások megnyitása, akár helytörténeti egységgel egybekötve.</i>
<i>Projekt célja</i>	Az információszolgáltatás és az előadások megtartása sokat számít. A lakosok körében vannak olyan értelmiségi személyek, akik nagyon sokat tudnak a város történetéről és azokról is tudnak beszélni, amiket nem találhatnak meg egy könyvben vagy leírásban sem.
<i>Célcsoport</i>	Turisták, vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozók, civil szervezetek és a kistérség, turisztikai irodák
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	<i>A helyi kistermelők piacának a megnyitása</i>
<i>Projekt célja</i>	A helyi zöldség, gyümölcs, méz, élelmiszerek, vegyi áruk és ruházat helyi szinten történő értékesítése. A helyiek, helyi termékeket vásárolnának, fellendítve a gazdasági élet ezen részét.
<i>Célcsoport</i>	Kistermelők, lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozók, termelők, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Kistérségi Egyesület
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás, MVH-Leader

<i>Projekt neve</i>	<i>Sport turizmus fejlesztése</i>
<i>Projekt célja</i>	A lovaglás, a labdarúgás, az asztalitenisz, a karate, a sakk játék a térségben turizmussá fejleszthető. Meg kell ragadni azokat a pontokat, amelyekkel vonzani lehet a turistákat.
<i>Célcsoport</i>	Turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozók, Enying Városi Sportegyesület, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Kistérségi Egyesület
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás, MVH-Leader

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Projekt neve	Szőlőhegy borospincéinek rehabilitációja
Projekt célja	A borospincék magántulajdonban vannak, de a vállalkozók és termelők együttműködésével a turizmus láncába beilleszthető borospincék felújítása is előrelépés lehetne az idegenforgalom fellendítésében. A pincék kialakításában és a hozzájuk vezető utak fejlesztésében reális lehetőségek húzódnak.
Célcsoport	Turisták, lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe, a Szőlőhegy
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Vállalkozók, Enying Városi Sportegyesület, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Kistérségi Egyesület, vállalkozók
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás, MVH-Leader, befektetők

6. 2. 5. Mezőgazdaság fejlesztése

A mezőgazdaságot fenntartható módon kialakítani, megélhetése forrásként tekinteni rá és a kíméletes gazdálkodással az egyensúlyt biztosítani szükséges.

Projekt neve	Környezetbarát technológiák alkalmazása
Projekt célja	A technológia segítségével javítható az energia felhasználás mértéke, csökkenthető a nyersanyagigény és káros kibocsátás, tehát csökkennek a környezetre ártalmas cselekedetek és termékek.
Célcsoport	Vállalkozók, termelők
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Termelők, vállalkozók
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás

Projekt neve	Háztáji termékek előállítása és piacra juttatásának segítése
Projekt célja	A vegyszermentes termékek előállításával az egészséges táplálkozást és bio-élelmiszerek piacra juttatását kellene elősegíteni. Jövedelmező ágazattá nőné ki magát és a vidék jellemzője lehetne.
Célcsoport	Vállalkozók, termelők, lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Termelők, vállalkozók, szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség, magántőke bevonása, EU támogatás, MVH támogatások
---------------------	--

(20. táblázat: Gazdasági pillér projektjei)

6. 3. Társadalmi pillér

A város lakóinak számára fontos a jövő generáció számára is fenntartható módot biztosítani. A társadalmi feltételeket biztosítani, fejleszteni kell és az egészséges, biztonságos körülményeket figyelembe kell venni. Az oktatási rendszer, a képzések, fejlesztő tevékenységek, szociális ellátás optimális kialakítása egy jobb és egészséges jövőt teremthet meg.

Projekt neve	Szemléletformáló közösségi fórumok megszervezése
Projekt célja	A környezeti társadalmi magatartás bevezetése, megismertetése fontos a lakosságnak. Tudatosítani kell a környezet védelmét, fenntarthatóságot, a lehetőségeket ismertetni kell. A regionális és helyi értékeket meg kell ismertetni az enyingiekkel.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Lakosság, civil szervezetek, kistérség, alapítványok
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség, EMVA, EU, MVH támogatások

Projekt neve	Együttműködési rendszer kialakítása a helyi közösség és a város vezetése között.
Projekt célja	A hatékony munka elérése érdekében közös fórumokat kell szervezni, párbeszédet szükséges folytatni a helyi érintettekkel. Ismertetni kell velük a hatóságok működését és a döntési időintervallumokat. Mi miután következik és a folyamat hogyan működik.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Lakosság, civil szervezetek, kistérség, alapítványok
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, saját költség

6. 3. 1. Egészségügyi és szociális helyzet

Az intézkedés célja: korszerű keretek között működő szociális ellátás, komplexen felújított egészségügyi rendelőintézet létrehozása, teljes betegellátás biztosítása.

<i>Projekt neve</i>	<i>A város kistérségi központ funkciójának megfelelő egészségügyi rendszer kialakítása</i>
<i>Projekt célja</i>	A szakorvosi és háziorvosi rendelesek kihasználtságának növelése, a betegek teljes körű ellátásnak a biztosítása, a szűrővizsgálatok bővítése nagyban hozzájárulna a térség fejlődéséhez. A megyei egészségügyi ellátás jobb, de ennek ellenére szükség lenne itt is, egy komplex, teljes rendszer kialakítására. Ehhez szükség lenne egy teljesen új egészségügyi létesítmény megépítésére, vagy a jelenleg a Batthyány kastély teljes felújítására. A számítástechnikai rendszer kiépítésére, modernizálására, az egészségügyi dolgozók létszámnövelésére, szakképzésre, a rendelők akadálymentesítésére, a gépek-berendezések teljeskörű korszerűsítésére.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság és a kistérségben élők
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe, központi terület
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép-hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők, megyei intézmények
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, EU támogatások, magántőke

<i>Projekt neve</i>	<i>A város szociális ellátásának a fejlesztése</i>
<i>Projekt célja</i>	A szakorvosi és háziorvosi rendelesek alatt színvonalas és modern ellátásban részesüljenek a betegek. Az idősök otthonában az ellátás minőségének javítását kell előteremteni, a bentlakásos és fiatal párokat elindító bérlakások építését kellene preferálni. A sürgősségi ellátás gyorsaságán és bővítésén kell fejlesztéseket megvalósítani. Új időseket ellátó bentlakásos intézmény építése vagy a meglévő bővítése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság és a kistérségben élők
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe, központi terület
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép-hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők, megyei intézmények
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, EU támogatások, magántőke, saját források

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Projekt neve	A város optimális környezeti-egészségügyi helyzetének javítása
Projekt célja	A lakosság betegnyilvántartása, a háziorvosok egészségügyi helyzetértékelése, a tartósan beteg emberek segítése, egyeztetések és személyes találkozások szervezése, szűrővizsgálatok rendszeres bevezetése, komplex fejlesztése, információcsere biztosítása és nyitott, egyenes kapcsolatok kialakítása a fő cél.
Célcsoport	Lakosság és a kistérségben élők
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területén a Rendelőintézet
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők, megyei intézmények
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, magántőke, saját források

6. 3. 2. Oktatás, képzés fejlesztése

Az intézkedés célja: a városban az oktatási intézmények fellendítését elősegítő képzések elindítása, az oktatási színvonal emelése, a tanfolyamok és továbbképzések elérhetőségének a javítása célként jelenik meg. A versenyképes munkaerőpiacon a helyben élők is megállják a helyüket, mindezt úgy, hogy a környezetet fenntartható módon kezelje a lakosság.

Projekt neve	Természettudományos oktatás és szakkör létrehozása
Projekt célja	A Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola oktatási rendszerébe be kell vezetni a természettel foglalkozó tudományágakat, ismeretterjesztő és színvonal órákat kell szervezni, akár iskolaidőn túl. A diákok és tanárok viszonyát javító órák mellett sok olyan témát kell megbeszélni, amely a való élet része és ami a gyakorlatban szerepel. A laboratórium kialakítása nagyban hozzájárulna a gyerekek fejlődéséhez is.
Célcsoport	Iskolások, oktatók, tanárok
Érintett terület	Enying Város oktatási intézményei
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv
Partnerek	Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános iskola, Szirombontogató Óvoda és az Önkormányzat, helyi szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Projekt neve	Szakképzés körének fejlesztése
Projekt célja	A Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola oktatási szakembereinek a képzése, fejlesztése, de a helyi értelmiségi szintet érintő réteg fejlesztését is célként számításba vesszük. A tudás és a gyakorlati történetek átadásával, a diákok figyelmé felkelthető és átadhatóak olyan információk, amiket az otthoni ingerszegényebb környezetükben nem kapnak meg. Ez elősegíti a tanárokat is a fejlődésben és a sikeres munka elérésében.
Célcsoport	Oktatók, tanárok
Érintett terület	Enying Város oktatási intézményei
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv
Partnerek	Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános iskola, Szirombontogató Óvoda és az Önkormányzat, helyi szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások

Projekt neve	Az iskola informatikai fejlesztése és tanulás elősegítése
Projekt célja	A diákok a mai tendencia szerint a számítógépen nőnek fel. Így, aki számára otthon nem érhető el, az iskola kiválóan alkalmas lesz arra, hogy ne csak játéknak használják, hanem a tudást és információkat is szerezhessenek az Internetről. Tanítani kell nekik azt, hogyan tudják használni és értékesebb dolgokat csinálni a Interneten, mint sem játszani rajta.
Célcsoport	Oktatók, tanárok, diákok
Érintett terület	Enying Város oktatási intézményei
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv
Partnerek	Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános iskola, Szirombontogató Óvoda és az Önkormányzat, helyi szervezetek
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások TIOP-1.1.1., TÁMOP

Projekt neve	Az iskolában a hagyományos technika óra bevezetése, gyakorlati órákon keresztül
Projekt célja	A tanulók a technika órán elsajátíthatják a kertészet és növényültetés gyakorlatát, házimunkákat tanulnak meg és a fiúk gépészeti, műszaki technikákat sajátítanak el. A hagyományos módszer bevezetésével bővül a tudás.
Célcsoport	Oktatók, tanárok, diákok
Érintett terület	Enying Város oktatási intézményei
Javasolt ütemezés	Közép-hosszútáv

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Partnerek	Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános iskola
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, saját költség

Projekt neve	Egészségügyi és környezetvédelmi hét bevezetése
Projekt célja	A diákok vetélkedők, ügyességi feladatok segítségével játszva tanulhatnak, ahol a legjobbak jutalmat is kapnak. A fizikai és szellemi felmérésen a legjobbak bizonyítanak és a programok széles körben erősítik a mentális tulajdonságaikat. Az egészséges életmód, a testápolás, a környezetvédelem nevelési programként valósulnak meg.
Célcsoport	Oktatók, tanárok, diákok
Érintett terület	Enying Város oktatási intézményei
Javasolt ütemezés	Rövid-középtáv
Partnerek	Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános iskola
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, saját költség

6. 3. 3. Kultúra és művelődési programok, rendezvények fellendítése

Az intézkedés célja: a lakosság számára fontos kapcsolódási pontokat kiépíteni, lehetőséget biztosítani a helyben eltöltött szabadidő felhasználására, a különböző csoportok igényeinek eleget tevő rendezvények szervezését biztosítani szükséges.

Projekt neve	Hagyományőrző rendezvények szervezése
Projekt célja	A városban a hagyományos kézműves munkákat, a hagyományos táji ételek népszerűsítésére kiváló alkalmakat biztosítanak az ilyen jellegű események. A helyi élet szereplői, alapítványok, civil szervezetek, egyesületek és vállalkozók szívesen vesznek részt, kiállítást, a gyerekeknek játszóházat, a felnőtteknek kulturális programok nyújtásának élvezetét.
Célcsoport	Lakosság, turisták, testvérvárosok
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe, központi rész, Semmelweis utca és park, iskola udvara, művelődési központ, könyvtár
Javasolt ütemezés	Rövid-középtáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata és intézményei, civil szervezetek, felajánlók, vállalkozók, cégek, termelők
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, saját költség, felajánlások, kulturális pályázatok, önrő

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Projekt neve	Sportrendezvények
Projekt célja	A városban a sport, mozgás és fitt életmód népszerűsítése. Az egészséges életmódra történő nevelés megismertetése, a csapatjáték és a közösségformálás eleminek bevezetése a mindennapi életvitelbe.
Célcsoport	Lakosság
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe, központi rész, sporttelep, sportterem, iskolaudvar és közpark
Javasolt ütemezés	Rövid-középtáv
Partnerek	Enying Város Önkormányzata és intézményei, civil szervezetek, felajánlók, vállalkozók, cégek, iskolák
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, saját költség, felajánlások, sport pályázatok, önerő

6. 3. 4. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása érdekében tett lépések

Az intézkedés célja: a városban élő kisebbségi vagy fogyatékkal élő személyek a helyi közösség egyenrangú tagjaiként kezelni, a feltételeket biztosítani és a társadalmi élet résztvevőjeként figyelembe venni őket is, a megillető jogokat szem előtt tartva.

Projekt neve	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása és az aktív civil életbe történő bevonása
Projekt célja	A feladat az, hogy gondoskodni kell a fogyatékosok egyenlő bánásmódjáról, az akadálymentesítésekről, amit az önkormányzat minden intézményében meg kíván valósítani.
Célcsoport	A városban élő fogyatékkal élő személyek
Érintett terület	Enying Város közigazgatási területe
Javasolt ütemezés	Folyamatos
Partnerek	Enying Város Önkormányzata és intézményei, civil szervezetek, Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete
Beruházási költség	Projektmérettől függően
Megvalósítási keret	Pályázati források, EU támogatások, saját költség, felajánlások, önerő

Projekt neve	Akadálymentesítés
Projekt célja	A városban a teljes akadálymentesítés és az önkormányzati intézményekben, a középületekben biztosítani a megfelelő bejutást, mozgásteret és kijáratot a mozgássérültek számára is.
Célcsoport	A városban élő fogyatékkal élő személyek

Enying Város Fenntarthatósági Programja

<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata és intézményei, civil szervezetek, Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, EU támogatások, saját költség, felajánlások, önerő

6. 3. 5. Közösségi közlekedés fellendítése

Az intézkedés célja: a munkaerő és a munkahely közötti ingázás biztosítása, erősítése és fejlesztése a kistérségen, a régió belül egyaránt. A buszjáratok növelése, a kerékpárutak fejlesztése és kiépítése, a Balaton közelségének a kihasználása.

<i>Projekt neve</i>	<i>Biztonságos kerékpárutak, gyalogútkelők és a közlekedés fejlesztése</i>
<i>Projekt célja</i>	A Balaton kerékpár körút-hoz történő csatlakozás, a kerékpárút kiépítése nagyban fellendítené a város idegenforgalmát is. A lakosság körében kedvelt a kerékpározás, a növekvő üzemanyagárak mellett pedig egyre többen járnak biciklivel, vagy gyalog. A terveket elő kell készíteni és az új pályázati lehetőség szerint megépíteni a kerékpárutat. Megfelelő útjelző és táblák segítségével egy színvonalas és fenntartható rendszer alakítható ki.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Enying Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid-középtáv
<i>Partnerek</i>	Enying Város Önkormányzata és intézményei, civil szervezetek, Országos kerékpáros egyesületek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források, EU támogatások, saját költség, felajánlások, önerő

(21. táblázat: Társadalmi pillér projektjei)

6. 4. A programok áttekintő táblázata**Társadalmi pillér**

Részprojekt	Projekt	Partnerek	Rövidtáv	Ütemezés Középtáv	Hosszútáv
Társadalmi szemléletformálás	Szemléletformáló közösségi fórumok megszervezése	Lakosság, civil szervezetek, kistérség, alapítványok	✓	✓	✓
Intézményi együttműködés javítása	Együttműködési rendszer kialakítása a helyi közösség és a város vezetése között	Lakosság, civil szervezetek, kistérség, alapítványok	✓	✓	✓
Egészségügyi és szociális helyzet javítása	A város kistérségi központ funkciójának megfelelő egészségügyi rendszer kialakítása	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők		✓	✓
	A város szociális ellátásának a fejlesztése	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők		✓	✓
	A város optimális környezeti-egészségügyi helyzetének javítása	Enying Város Önkormányzata, körzeti orvosok, vállalkozók, befektetők		✓	✓
Oktatás, képzés fejlesztése	Természettudományos oktatás és szakkör létrehozása	Oktatási intézmények, Önkormányzat, helyi szervezetek		✓	✓
	Szakképzés körének fejlesztése	Oktatási intézmények, Önkormányzat, helyi szervezetek		✓	✓
	Az iskola informatikai fejlesztése és a tanulás elősegítése	Oktatási intézmények, Önkormányzat, helyi szervezetek		✓	✓
	Az iskolában a hagyományos technika óra bevezetése, gyakorlati órákon keresztül	Oktatási intézmények		✓	✓
	Egészségügyi és környezetvédelmi hét bevezetése	Oktatási intézmények	✓	✓	

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Kultúra és művelődés, rendezvények	Hagyományőrző rendezvények szervezése	Önkormányzat, intézményei, civil szervezetek, vállalkozók, lakosság	✓	✓	
	Sportrendezvények	Önkormányzat, intézményei, civil szervezetek, felajánlók, lakosság	✓	✓	
Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása és az aktív civil éltebe történő bevonása	Önkormányzat, civil szervezetek, lakosság, Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete	✓	✓	✓
	Akadálymentesítés	Önkormányzat, civil szervezetek, lakosság, Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete	✓	✓	✓
Közösségi közlekedés fellendítése	Biztonságos kerékpárutak, gyalogátkelők és a közlekedés fellendítése	Önkormányzat és intézményei, civil szervezetek, Országos kerékpáros egyesületek	✓	✓	

(22. táblázat: Társadalmi pillér projekt-áttekintő táblázat)

Gazdasági pillér

Részprojekt	Projekt	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Nemzetközi együttműködés	Tetvérvárosi kapcsolatok erősítése	Önkormányzat, civil szervezetek, testvérvárosok			✓
Önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges feltételek	Önkormányzati bevételek növelése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Hatékony intézményi struktúra kialakítása	Önkormányzat és intézményei	✓	✓	✓
Ipar fejlesztése	Helyi termékekre épülő élelmiszeripar és piac létrehozása	Önkormányzat, vállalkozók, befektetők	✓	✓	

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	Helyi vállalkozók támogatása	Önkormányzat, vállalkozók, befektetők	✓	✓	✓
	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása	Önkormányzat, állami szervek, mikro-, kis-, középvállalkozások	✓	✓	✓
	Szakképzett munkaerőt alkalmazó vállalatok letelepedésének elősegítése	Termelői, vállalkozók		✓	✓
	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésnek kiemelt támogatása	Termelői, vállalkozók		✓	✓
	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Termelői, vállalkozók	✓	✓	✓
Kereskedelem és szolgáltatások bővítése	Falusi-, lovas-, horgász-, vadászturizmus fellendítése	Termelők, vállalkozók	✓	✓	✓
	Falusi szálláshelyek, panziók építése	Vállalkozók, civil szervezetek, kistérség	✓	✓	✓
	Marketingstratégia kidolgozása	Vállalkozók, civil szervezetek, kistérség	✓	✓	✓
	Fórumok szervezése és kiállítások megnyitása, akár helytörténeti egységgel egybekötve	Vállalkozók, civil szervezetek, kistérség, turisztikai irodák	✓	✓	✓
	Helyi kistermelők piacának a megnyitása	Vállalkozók, termelők, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Kistérségi Egyesület	✓	✓	✓
	Sport turizmus fejlesztése	Vállalkozók, Enying Városi Sportegyesület, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Közösség Egyesület	✓	✓	✓
	Szőlőhegy borospincéinek rehabilitációja	Vállalkozók, termelők, Önkormányzat, Mezőföld Helyi Kistérségi Egyesület	✓	✓	✓
Mezőgazdaság fejlesztése	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Termelők, vállalkozók	✓	✓	✓
	Háztáji termékek előállítása és piacra juttatásának segítése	Termelők, vállalkozók, szervezetek	✓	✓	✓

(23. táblázat: Gazdasági pillér projekt-áttekintő táblázat)

Környezeti pillér

Részprojekt	Projekt	Partnerek	Rövidtáv Hosszútáv	Ütemezés	
				Középtáv	
Környezeti elemek és rendszerek állípotának védelme	Enying Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata (2009-2014)	Önkormányzat	✓		
	Települési hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata	Önkormányzat	✓		
	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása	Önkormányzat, civil szervezetek, PR stózakértők	✓	✓	✓
	Környezetvédelmi oldal létrehozása a városi honlapon és az Enyingi Hírmondóban	Önkormányzat, civil szervezetek, PR stózakértők	✓	✓	✓
	Nyilvánosság a város környezeti ügyeivel kapcsolatban	Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	✓
Települési és érintett környezet védelme	Zöldterületek fenntartása	Önkormányzat, civil szervezetek, Enying Városgondnokság, lakosság	✓	✓	✓
	Országos Ökológiai Hálózatba tartozó területek folyamatos védelme és figylemmel kísérése	Önkormányzat, civil szervezetek, Enying Városgondnokság, lakosság, Környezetvédelmi, Természetvédelmi, Vízügyi Felügyelőség	✓	✓	✓
	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épületek és értékek védelme, ezek felújítása	Önkormányzat, civil szervezetek, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal		✓	✓
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása	Önkormányzat, Környezetvédelmi, Természetvédelmi, Vízügyi Felügyelőség		✓	
	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések	Önkormányzat	✓		

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	Zajterhelés megelőzése	Önkormányzat, civil szervezetek, Fejér Megyei Rendőrkapitányság, Magyar Közút Nonprofit Kht., Közlekedésügyi Főfelügyelőség	✓	✓	✓
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	Enying Város szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása, szennyvíztelepek megépítése	Önkormányzat, projekt által érintett szervezetek, partnerek, lakosság	✓	✓	✓
	Belterületi- és csapadékvíz-elvezetési rendszer kiépítése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Önkormányzati utak fejlesztése bel- és külterületen egyaránt	Önkormányzat		✓	✓
	Lakosság által használt járdák kiépítése és helyreállítása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Kerékpárút hálózat kiépítése	Önkormányzat, lakosság		✓	✓
Energiaracionalizálás és megújuló energiák kihasználása	Előadások szervezése és lebonyolítása a megújuló energia és tapasztalatok jegyében	Önkormányzat és érdeklődők	✓	✓	✓
	Megújuló energiák felhasználása	Önkormányzat, lakosság, non profit szervezetek			✓
	Támogatások, források, segélyek energiahatékonysághoz kötődően	Önkormányzat és érintettek			✓
Zöldterületek védelme, fenntartása-Flóra-Fauna	Meglévő parkok, közterületek és zöld területek korszerűsítése és újjáépítése	Önkormányzat		✓	✓
	Játszótérépítés, szabványoknak megfelelően	Önkormányzat	✓	✓	
	Balatonbozsok városrész központjának rekonstrukciója és újjáépítése	Önkormányzat		✓	✓
Hulladékgazdálkodás	A településen az illegális hulladéklerakók felszámolása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Kampányok szervezése, a csapadékvíz felhasználására és a komposztálás ösztönzésére	Önkormányzat	✓	✓	

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Veszélyes hulladékok begyűjtése és hasznosításának kiépítése	Önkormányzat, civil szervezetek, AVE Zöldfok Zrt.	✓	✓	✓
Szemléletmód megváltoztatása és az oktatási programba történő beillesztés	Önkormányzat, civil szervezetek, AVE Zöldfok Zrt.	✓	✓	✓
Hulladéklerakó és rekultiváló megépítésének II. üteme	Önkormányzat, civil szervezetek, Dél-Balaton és Sió Konzorcium	✓	✓	✓

(24. táblázat: Környezeti pillér projekt-áttekintő táblázat)

VII. Monitoring és visszacsatolás

A Local Agenda 21 dokumentum keretein belül szükség van az előrehaladásra, a bekövetkezett változások és teljesítmények értékelésére. Ez egy fajta visszaigazolása annak a programnak és céloknak, amelyet a város hosszú távon meghatározott. Az egyes célok, részcélok, azok stratégiái, amelyek segítségével meghatározhatóak a fejlődéshez szükséges prioritások segítségével érhetőek el azok az eredmények, amelyekre vállalkozott a város. A bekövetkezett fejlődés eredményeként mutatószámok jönnek létre, amelyek segítségével értékelhetjük a elérni kívánt cél és a megvalósított cél közötti különbségeket. A fenntartható fejlődés három pillére alapja mindennek. Az előrehaladás mutatószáma az ún. indikátorok, melyek párban jelennek meg, amelyekre egy követelrendszer épül. Fontos, hogy ezek alakalmasak legyenek az eredmények mérésére, konkrétan meghatározhatóak legyenek, mérhetőek, elérhetőek, reálisak és időponthoz kötött tulajdonságokkal rendelkezzenek.

Azonban egy hosszú távú program célja nem csak a fejlődés, fizikai értelemben, hanem az is, hogy érzelmi, mentális viszonyokat váltson ki az érintettekben. Egy folyamatról van szó, amely nem határolható le egyetlen egységre. A meghatározott célkitűzések megvalósításának nyomán követése elsősorban az Önkormányzat feladata. Biztosítani kell a szolgáltatók, a lakosság tájékoztatását (feedback) az eredményekről és bekövetkezett változásokról. A partnerség kialakításában a Local Agenda 21 egy összekötő elem a város vezetése és a lakosság között.

A monitoring célja: a partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről, a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

- Az erőforrás igények és források meghatározása
- Kivitelezési ütemterv
- Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd” megteremtése
- A programok kivitelezése
- A tevékenységek és eredmények dokumentálása
- A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítése.

A visszacsatolás és értékelés célja: az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről. A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott küszöbönél.

- Értékelő csoportok létrehozása
- Értékelés időbeosztásának meghatározása
- Célokon alapuló mutatók kidolgozása
- A jelentés kereteinek definiálása
- Értékelés elvégzése
- A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményéről.

7. 1. Cselekvési terv

1. Fenntarthatósági megbízott és monitoring csoportok kijelölése

A fenntarthatósági tervben leírtakkal, valamint a Város környezeti fenntartásával kapcsolatos feladatok koordinálása, a fenti tervben leírt feladatok betartásának figyelemmel kísérése, a fenntarthatósági terv felülvizsgálatához szükséges lakossági véleménygyűjtéshez fenntarthatósági megbízott kijelölése szükséges.

Monitoring rendszer szereplői

- Polgármester- dr. Pintér György
- Alpolgármester- Méreg János
- Bizottsági elnökök:
Bizottság Elnöke- Viplak Tibor
Humán Bizottság Elnöke- dr. Lelkes Ákos
- Az önkormányzat által fenntartott oktatási intézmények vezetői:
Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola- Frank Annamária kn.
- Az önkormányzat által fenntartott óvoda vezetői:
Szirombontogató Óvoda- Tolnai Zsuzsanna
- Az önkormányzat által fenntartott bölcsőde vezetője:
Városi Bölcsőde- Királyné Csernánuszky Ilona
- Az önkormányzat által fenntartott közintézmények vezetői:
Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár- Nemes Diána és Rideg Istvánné
Enying Városgondnokság- Eichinger József
Egyesített Szociális Intézmény- Vargáné Kránitz Erzsébet kv.
- Enying Szennyvízcsatorna-építő Víziközmű Társulat- Varga Gyula
- Közműszolgáltatók: E-on, Drv Zrt. Fejérvíz Zrt;
- Enying Város Polgármesteri Hivatal dolgozói:
Pénzügyi osztály
Igazgatási osztály
Műszaki osztály
Adó csoport
Titkárság
Szociális és gyámhivatal
Okmányiroda
Enying Építési Hatóság
Valamint, az LA 21 program kidolgozásakor kapcsolatba került személyek.

Civil szervezetek, helyi közösségek

1. Fenntarthatósági terv felülvizsgálata

Jelen Környezeti Fenntarthatósági Terv felülvizsgálatát évente 1 alkalommal felül kell vizsgálni, a fenntarthatósági megbízott által begyűjtött lakossági és intézményi vélemények figyelembe vételével, ennek megfelelően a szükséges módosításokat el kell végezni.

2. Tudatformálás, konzultációk, gyűlések tartása

Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – konzultáció szervezése a környezeti fenntarthatósági tervben foglaltak megvalósításáról, valamint az elhangzott vélemények, ajánlatok kiértékelése és a fenntarthatósági terv ennek alapján történő felülvizsgálata.

7. 2. Indikátorok

A Local Agenda 21 program keretén belül szükség van az előrehaladás, a bekövetkezett változások, a teljesítmény értékelésére. Az egyes részek előrehaladásának méréséhez olyan mutatószámok (**INDIKÁTOROK**) szükségesek, amelyek segítségével értékelhetők a bekövetkezett változások. Az indikátorok a környezeti, társadalmi-, gazdasági folyamatok elemzéséhez, teljesítményértékeléshez nyújtanak segítséget és az információkat közérthető formában juttatják el a célszemélyekhez. Hozzájárulnak a társadalom szereplőinek tudatossága és viselkedése közötti eltérés csökkentésére, segítik a döntési folyamatok koordinációját - mindezt a fenntarthatóság alapelveinek érvényesülése érdekében.

Az indikátorok meghatározásánál jól mérhető, a KSH adatbázisában és a helyzetelemzés fejezeteiben is szereplő és alkalmazott statisztikai paramétereket választottunk, melyeket táblázatos formában foglaltunk össze. Ezen fenntarthatósági pillérenként készített táblázatok évenkénti kitöltésével és kiértékelésével hosszú távon is nyomon követhetők az időközben bekövetkezett változások, folyamatok. Fontos hangsúlyozni, hogy az egyes indikátorok nem elsősorban egy-egy állapot leírására törekednek, hanem a LA21 előrehaladásával, megvalósulásával kapcsolatos változásokat mutatják be, és alkalmasak a közösségi teljesítmény mérésére, vagy akár az országos, ill. nemzetközi trendekkel való összehasonlításra.

A meghatározott célkitűzések megvalósulásának nyomon követése elsősorban az Önkormányzat feladatkörébe tartozik. Továbbá biztosítani kell a szolgáltatók, a lakosság tájékoztatását az eredményekről és a bekövetkezett változásokról.

Az indikátorok összegyűjtése pillérenként és célonként más-más intézmény feladata. Az oktatással kapcsolatos indikátorok és adatok összegyűjtése az oktatási intézmények feladata, melyből éves adatszolgáltatást kell adjon az Önkormányzat részére. A demográfiai adatok összegyűjtéséért az Önkormányzat illetékes osztálya a felelős. Az infrastruktúra adatait a szolgáltatók kötelessége szolgáltatni. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos információkat a közszolgáltatóknak kell összegyűjteni adott évre vonatkozóan. Az egészségügyi, szociális és közbiztonsággal kapcsolatos indikátorok összegyűjtése szintén az Önkormányzat feladata segítséget kérve az érintett intézmények vezetőitől. A gazdasági pillérrel kapcsolatos összes adat összegyűjtése, kiértékelése az Önkormányzat feladata, csakúgy, mint a kitűzött célok

megfogalmazása. A kulturális adatok szolgáltatásáért a Város kulturális intézményei a felelősek.

TÁRSADALMI PILLÉR

<i>Részcélok</i>	<i>Indikátorok</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Általános adatok	állandó népesség száma (fő)					
	elvándorlások száma (eset)					
	Odavándorlások száma (eset)					
Egészségügyi helyzet fejlesztése	Működő háziorvosok száma (fő)					
	Működő házi gyermekorvosok száma (fő)					
	A háziorvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)					
	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)					
	A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a látogatások száma összesen (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatás (eset)					
	Megjelenési esetek száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adat (eset)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	Beavatkozások száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adatok) (db)					
	Gyógyszertárak száma (humán) (db)					
Szociális helyzet fejlesztése	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)					
	Éven túl nyilvántartott álláskeresők száma					
	Járadék típusú ellátásban részesülők					
	Segély típusú ellátásban részesülők					
	Rendszeres szociális segélyben részesülők					
	Munkavállaló korú népesség					
	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya					

Oktatás, képzés fejlesztése	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)					
	Az általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (db)					
	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)					
	A napközis tanulók száma a nappali oktatásban az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (fő)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Általános iskolai főállású pedagógusok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)					
Naponta bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)					
Számítógépek száma az általános iskolai feladat ellátási helyeken (db)					
Középiskolai osztályok száma a nappali oktatásban (db)					
Középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő)					
Gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő)					
Szakközépiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (szakmai képzéssel együtt) (fő)					
Középiskolai főállású pedagógusok száma (fő)					
Szakiskolai és speciális szakiskolai osztályok száma a nappali oktatásban (db)					
Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)					
Főállású pedagógusok száma a szakiskolákban és a speciális szakiskolában (fő)					
Nemzetiségi, etnikai oktatásban tanulók száma a nappali oktatásban a középiskolában (fő)					
Településörök száma (fő)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

Közbiztonság fejlesztése	Településőrök száma (fő)					
	Bűncselekmények száma (db)					
	A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma (fő)					
	Múzeumi kiállítások száma (db)					
	Múzeumi látogatók száma (fő)					
	Rendszeres művelődési foglalkozások száma (db)					
	Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma (fő)					
	Kulturális rendezvények száma (db)					
	Kulturális rendezvényeken résztvevők száma (fő)					
	Alkotó művelődési közösségek száma (db)					
	Alkotó művelődési közösségek tagjainak száma (fő)					

(25. Társadalmi pillér indikátorai)

GAZDASÁGI PILLÉR

<i>Részcélok</i>	<i>Indikátorok</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Nemzetközi együttműködés	Pályázati lehetőségek					
Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	önkormányzati bevételek összesen (Ft)					
	önkormányzati kiadások összesen (Ft)					
	adóbevételek (Ft)					
	összes felvett támogatás (Ft)					
	összes elnyert pályázati forrás (Ft)					
	összes kifizetett pályázati önerő (Ft)					
Mezőgazdaság fejlesztése	összes mezőgazdasági használatú földterület (ha)					
	egyéni gazdaságok száma (db)					
	kistermelői gazdaságok száma (db)					
	mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma (db)					
	biotermesztés alatt álló földterület (ha)					
Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése	ipari szektorban foglalkoztatottak száma (fő)					
	ipartelepek száma (db)					
	bejegyzett vállalkozások száma (db)					
	környezetbarát technológiák alkalmazása (%)					
	szálláshelyek száma (db)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	szálláshelyek száma (db)					
	összes szálláshelyek az összes (db) szálláshelyen (vendégéjszaka)					
	külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)					
	vendéglátóhelyek száma (db)					
	turisztikai információs pontok, irodák száma (db)					

(26. táblázat: Gazdasági pillér indikátorai)

KÖRNYEZETI PILLÉR

<i>Részcélok</i>	<i>Indikátorok</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme	összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	a lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	komposztáló háztartások száma (db)					
	biohulladék mennyisége (t)					
	helyi védettség alatt álló területek (m ²)					
	helyi védettségű épített objektumok száma (db)					
	felújításra szoruló középületek száma (db)					
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)	zajszennyezés mértéke (dB)					
	szén-dioxid (CO ₂) koncentráció (ppm)					
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	Lakásállomány (db)					
	Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)					
	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Közüemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza (km)					
	Közücsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	Villamosenergia-fogyasztók száma (db)					
	Az összes gázcsőhálózat hossza (km)					
	Összes gázfogyasztók száma (db)					
	Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)					
	Melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)					
	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)					
	Állami közutak hossza (km)					
	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)					
	Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh)					
	Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (átszámítás nélkül) (1000 m ³)					
	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)					
	Összes elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)					
Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	fenntartható energiahasználat témájú előadások résztvevőinek száma (fő)					
	megújuló energiaforrást alkalmazó középületek száma (db)					

Enying Város Fenntarthatósági Programja

	megújuló energiaforrást alkalmazó háztartások száma (db)					
	egy főre jutó összes energiafogyasztás (fő/MJ)					
Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása	erdő művelési ág aránya a területhasználatban (%)					
	biológiai aktivitás mértéke (%)					
	összes zöldterület a településszerkezetben (m ²)					
	egy főre jutó zöldterület (fő/m ²)					
	szabványos játszóterek száma (db)					
	a zöldfelületek fenntartásra szánt költség (Ft/ha)					

(27. táblázat: Környezeti pillér indikátorai)

Irodalomjegyzék:

- Enying Város Környezetvédelmi Programja 2009-2014
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 26/2007. (XI.05.) számú rendelete Enying Város Hulladékgazdálkodási Tervéről
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2006. (I. 31.) számú rendelete az alapfokú művészetoktatási intézményben fizetendő térítési díjakról és tandíjakról
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/1999. (I. 27.) számú rendelete a helyi közművelődésről
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2005. (IX. 22.) számú rendelete az egészségügyi alapellátások körzeteiről
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2000. (IV. 19.) sz. rendelete az egyes szociális ellátásokról
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2006. (VI. 30.) számú helyi rendelete a járművek elhelyezésének szabályozásáról
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2007. (III.01.) számú rendelete a helyi hulladékkezelési közszolgáltatás rendjéről, a településtisztaság egyes kérdéseiről és a közszolgáltatás díjának megállapításáról
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 32/2005. (XII.14.) számú rendelete 'Az avar és kerti hulladékok nyílttéri égetéséről'
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 35/2004. (IX.30.) számú rendelete a helyi építési szabályzatról
- Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének 25/1997. (XI.12.) számú rendelete a köztisztaságról
- Enying Város környezetfelmérő beszámolója 2008
- Fejérvíz szolgáltatott adatai
- Ave Zöldfok Zrt. szolgáltatott adatai
- DRV Zrt. szolgáltatott adatot
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz tartozó Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat adatai
- Enying város szennyvízelvezetésének és szennyvízkezelésének kiépítése c. EMT
- Tóth Dezső: Enying és térsége idegenforgalmi potenciáljának értékelése
- Mezőföldi Kistérségi Önkormányzatok Területfejlesztési tanácsa Környezetvédelmi program
- Európai Atelier 70 Kft.-BME Környezetgazdaságtan Tanszék: Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda 21) elkészítéséhez. Készült a Belügyminisztérium megbízásából, témavezetők: Dr. Szlávik János, tanszékvezető egyetemi tanár, Prof. Dr. h.c. Turchany Guy, egyetemi tanár, 2002
- Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Fejér Megye Területrendezési Terve 1/2009. (II. 13.) K.R.SZ.Rendelet
- A Közép-Dunántúl Területfejlesztési Konceptiója, amit a Közép-Dunántúli Regionális Tanács fogadott el a 35/1999 (IV. 27.) sz. határozatával
- A Közép-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programja
- Regionális turisztikai koncepció és fejlesztési program
- Fejér megyei kistérségek összehangolt stratégiai programja (2001.)
- Enying Város Településszerzeti Terve, Szabályozási ter és Helyi Építési Szabályzat (2003; 2010; REGIOPLAN Kft.)
- Enying Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, (amit Enying Város

Önkormányzatának Képviselő-testülete a 47/2011.(II. 23.) sz. határozatával fogadta el.)

- Mezőfőlg Helyi Közösség Egyesület és Kistérségi Társulás
- VÁTI Kht. TEIR rendszer adatbázisa
- KSH T-Start adatbázis
- www.afsz.hu
- www.enyingsatornazas.eu
- www.enying.eu
- www.uszt.hu
- www.nfu.hu
- www.fejerviz.hu
- www.kdrfu.hu
- www.wikipedia.hu
- www.nfft.hu
- [www. ffek.hu](http://www.ffek.hu)
- www.termesztvilaga.hu
- www.energiakozpont.hu

Ábrajegyzék:

1. ábra: www.wikipedia.hu
2. ábra: Közép-Dunántúli Régió
3. ábra: www.wikipedia.hu
4. ábra: TEIR adatbázis
5. ábra: TEIR adatbázis
6. ábra: TEIR-védett területek
7. ábra: TIR-Nemzeti Ökológiai Hálózatokhoz tartozó területek

Táblázatjegyzék:

1. táblázat: Adattábla
2. táblázat: Vízrajzi adatok
3. táblázat: Tájbesorolás
4. táblázat: Külterületek felhasználása
5. táblázat: KSH T-Star népmozgalom
6. táblázat: KSH 2009 Enying oktatási intézmények létszáma
7. táblázat: Enying művelődési, kulturális kapcsolatos létszámkimutatás
8. táblázat: TEIR adatbázis 2008-2009 szociális ellátás
9. táblázat: KSH T-Star 2009 idegenforgalmi adattábla
10. táblázat: KSH T-Star 2009 szakirányú üzletek számának alakulása
11. táblázat: Nészámlálás 2001- foglalkoztatási adatok
12. táblázat: 2010. évi munkanélküliek számának alakulása
13. táblázat: Állami Foglalkoztatási Szolgálat Portál- nyilvántartott munkanélküliek száma
14. táblázat: Enying Város szennyvízelvezetése és szennyvízkezelése RMT
15. táblázat: Enying Város KEOP projekt kiépítésével kapcsolatos adatsor
16. táblázat: Enying nem veszélyes hulladékokat begyűjtő szervezetek
17. táblázat: Cinca-Csíkgát patak bemutatása
18. táblázat: SWOT analízis
19. táblázat: Környezeti pillér projektek
20. táblázat: Gazdasági pillér projektek

21. táblázat: Társadalmi pillér projektek
22. táblázat: Környezeti pillér projekt áttekintő táblázat
23. táblázat: Gazdasági pillér projekt áttekintő táblázat
24. táblázat: Társadalmi pillér projekt áttekintő táblázat
25. táblázat: Társadalmi pillér indikátortábla
26. táblázat: Gazdasági pillér indikátortábla
27. táblázat: Környezeti pillér indikátortábla

Diagramjegyzék:

1. diagram: KSH T-Star állandó népesség száma
2. diagram: KSH T-Star népmozgalom
3. diagram: KSH T-Star állandó népesség korcsoportos megoszlása
4. diagram: KSH T-Star népesség koreloszlása
5. diagram: KSH T-Star Közép-Dunántúli Régió állandó népesség korcsoportos megoszlása
6. diagram: 2001. népszámlálás-lakónépesség száma
7. diagram: 2001. népszámlálás- iskolázottsági adatok
8. diagram: TEIR 2008-2009 szociális ellátás
9. diagram: KSH T-Star 2009. kiskereskedelmi üzletek száma
10. diagram: Szakirányú üzletek számának alakulása
11. diagram: Népszámlálás 2001.-gazdasági aktivitás
12. diagram: KSH T-Star 2010. év végi munkanélküliség kimutatása
13. diagram: Regisztrált munkanélküliek korcsoportos megoszlása
14. diagram: 2001. népszámlálási adat- helyben foglalkoztatottak foglalkoztatási ágazat szerinti megoszlása
15. - 30. diagram: Gyerek kérdőív kiértékeléséhez kapcsolódó diagrammok
15. diagram: A környezetszennyezés problémája
16. diagram: Környezetvédelem után érdeklődő diákok számának alakulása
17. diagram: A környezetvédelemmel kapcsolatos információkhoz való hozzájutás
18. diagram: A környezetvédelmi szakkörök arányának alakulása
19. diagram: Környezettel kapcsolatos rendezvényeken való részvétel aránya
20. diagram: A környezetvédelem jeles napjainak időpontjai
21. diagram: Érdeklődési arány
22. diagram: A diákok körében kedvelt elfoglaltságok köre
23. diagram: A felelősök meghatározása
24. diagram: Környezetvédő megoldások alkalmazása
25. diagram: Vásárlási szokások és a környezeti problémák összefüggése
26. diagram: Termékek vásárlása
27. diagram: Tájékoztatási jelentés
28. diagram: Kommunikáció
29. diagram: Lakhely
30. diagram: A város elemeinek elégedettségi szintjei
- 31.- 60. diagram: Felnőtt kérdőív kiértékeléshez kapcsolódó diagrammok
31. diagram: Statisztikai adatok
32. diagram: Iskolai végzettség
33. diagram: Életkor
34. diagram: Enyingi kistérség
35. diagram: Lakhely

36. diagram: Lakókörnyezet
37. diagram: Vélemény a jövő generációjáról
38. diagram: A lakhely iránti kötődés
39. diagram: A lakókörnyezetről alkotott vélemény
40. diagram: A település hangulata
41. diagram: Vándorlással kapcsolatos kimutatás
42. diagram: Közkedvelt helyek
43. diagram: Az épített környezet
44. diagram: Természeti környezet
45. diagram: Környezetszennyezés megoldása
46. diagram: A kereskedelmi egységek és a szükségletek összehasonlítása
47. diagram: Közlekedési fejlesztések
48. diagram: A város gazdasági helyzetének megítélése
49. diagram: Enyingi lakosok segélyezésének aránya
50. diagram: A szociális pénzeszközök fejlesztésre történő felhasználása
51. diagram: A lakások állapota
52. diagram: A munkanélküliség problémája
53. diagram: A város egészségügyi ellátottságának elégedettségi szintje
54. diagram: Elégedettségi szintmérés
55. diagram: Problémák meghatározása
56. diagram: Intézményi segítségek
57. diagram: A lakosok részvétele
58. diagram: Kezdeményezésekben való részvétel
59. diagram: Információs eszközök
60. diagram: Fenntartható fejlődés fogalma.